

23
68

LACĂRA

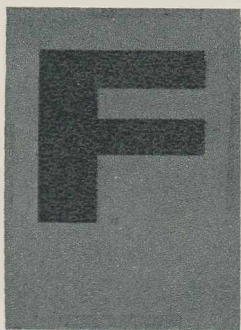
UL XVII
(679)
JUNIE 1968

40
de
pagini

Biblioteca Municipality Deva
SALA DE LECTURA

2
pagini
n
culori

COPERTA NOASTRĂ
Astăzi e ziua mea...
Fotografie de Hedy LOFFLER

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsu
poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL execut
la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Prezentarea artistică: Vlad MUȘATESCU

VIZITA DELEGAȚIEI DE PARTID ȘI DE STAT ROMÂNE ÎN R.S.F. IUGOSLAVIA

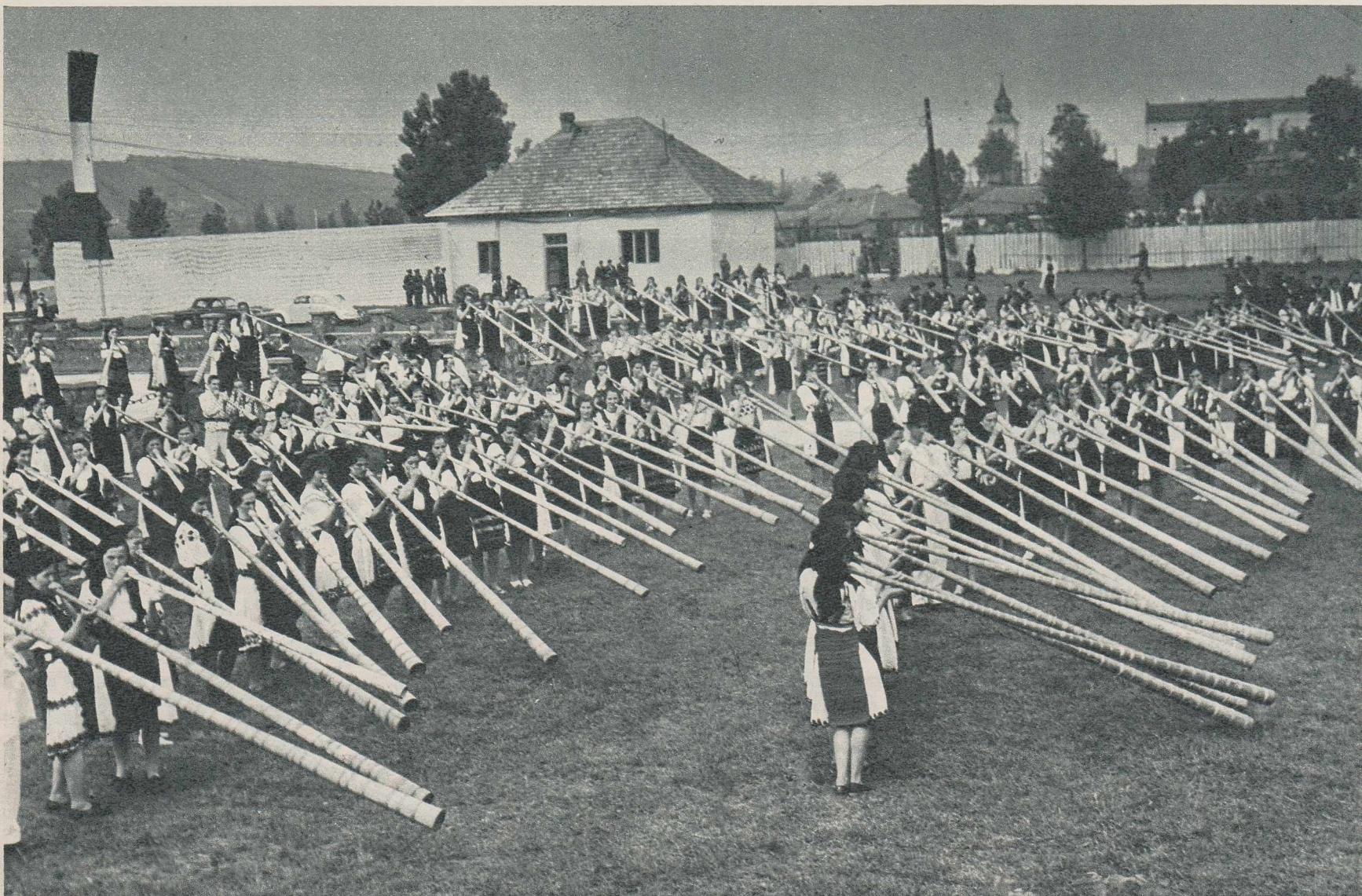
Aspect de la convorbirile oficiale purtate între delegația Republicii Socialiste România, condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R., președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, și delegația Republicii Socialiste Federative Iugoslavia, condusă de tovarășul Iosip Broz Tito, președintele R.S.F. Iugoslavia, președintele Uniunii Comuniștilor din Iugoslavia.

«Prietenia dintre poporul român și popoarele Iugo-

slaviei, întemeiată pe tradiția unor îndelungate relații de bună vecinătate, a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea rostită la dineul oferit de Iosip Broz Tito, a dobîndit în anii socialismului amploarea și trîinicia pe care i-o conferă țelurile comune și colaborarea în opera de construire a noii societăți, idealurile internaționalismului socialist...»

SĂRBĂTOARE PE CÎMPIA LIBERTĂȚII

Blaj... Numele acesta dintotdeauna a trezit profunde rezonanțe în noi toți. În orașelul așezat la confluența Tirnavelor, pe meleagurile acestea de mijloc de țară, și-au dat întâlnire de secole mințile luminate ale învățaților și verbul ardent al revoluționarilor. În școlile Blajului au propovăduit noblețea noastră de spirit și sînge, susținînd-o cu argumentul de fier al istoriei, un Samuil Micu-Clain, un Petru Maior. De pe Hula Blajului s-a coborît acel tînăr înflăcărat — marele nostru Mihai Eminescu — care zărind într-un apus acoperișurile orașelului a desfăcut larg brațele ca pentru o îmbrățișare: «Te salut mică Romă!» Dar Blajul și-a cîștigat dreptul la permanență în inimile noastre mai cu seamă prin acel 1848, cînd 40 000 de iobagi români, precum și maghiari și germani, au cerut într-un glas, pe cîmpia din preajma așezării care de atunci se va numi în veci Cîmpia Libertății, desființarea șerbiei, unirea cu țara, libertate, egalitate și frățietate. Atunci, în acel neuitat mai de acum 120 de ani, au răsunit și la Blaj la fel ca în Moldova și Muntenia, fiindcă acțiunile revoluționare au fost gîndite și sincronizate pe întregul teritoriu românesc, cuvîntările înaripate ale lui Avram Iancu și Simion Bărnuțiu, precum și salutul fraților de peste munți.

40 000 de inimi au vibrat în zilele acelea. Un neam întreg își proclama din nou ființa așa cum o făcuse în urmă

cu secole la Bobilna și apoi în timpul răscoalei lui Horia, Cloșca și Crișan.

...I-a fost dat Blajului să retrăiască în aceste zile clipele neuitate de acum 12 decenii. Ne-a fost dat nouă tuturor să participăm cu inima și cu sufletul nostru la această înălțătoare adunare de pe Cîmpia Libertății sub zodia supremei înfloriri a patriei noastre, a României socialiste.

Pentru acestea, s-au coborît din munții lor legendari moșii cu căruțele, bușile și tulnicile măiestrit tăiate, țărani Tirnavelor și Mureșului. Peste Cîmpia Libertății flutură larg desfășurat marele drapel al revoluției de la 1848. Pe o estradă stă scris: *virtus romana rediviva* (virtutea romană a renăscut). Se perindă prin fața noastră, în straie ce nu-și au pereche, fetele de la Căpîlna, moșii cu șerpăre țintuite și straie țesute în fir roșu și negru, locuitori ai satelor din preajma Blajului, Veza, Mănărade, Tiur, Ciufud, flăcăii unguri din Aiud și sașii din Lopadea Nouă. Bat clopotele sonore și profunde ale Catedralei Blajului, ale aceleiași catedrale, martoră de mai bine de două secole a tuturor marilor evenimente ce au marcat istoria românilor de pe aceste meleaguri.

Se înalță ovații, urale. Sosesc la marea adunare populară tovarășul Ion Gheorghe Maurer și alți conducători de partid și de stat.

Se intonează înaripatul «Marș al lui Iancu», după care 200 de fete tulnicărese din Munții Apuseni veste începerea festivităților. De sus, de la Crucea lui Iancu răsună salve de artilerie. Conducătorii de partid și de stat urcă la tribună. Un uriaș cor intonează cîntec revoluționar «Sfîntă zi de libertate», răscolitorul «De teaptă-te române» și Imnul de Stat al Republicii Socialiste România.

Primit cu puternice aplauze și ovații, tovarășul Ion Gheorghe Maurer, amintind momentul emoționant al Adunării de la 1848 și semnificația sa pentru dezvoltarea ulterioară a mișcării revoluționare din țara noastră a spus:

«Evocînd lupta eroică a revoluționarilor de la 1848 se cuvine să consemnăm împlinirea, în zilele noastre a dezideratului scump care a fost atît de viu exprimat în timpul revoluției, dar care nu s-a putut împlini în împrejurările istorice de atunci — dobîndirea unei adevărate libertăți și independențe naționale, afirmarea îndeplințatei capacităților ei creatoare a națiunii noastre. Calea largă către această măreață realizare a deschis socialismul, care a descătușat toate forțele națiunii, creînd condițiile pentru ridicarea ei pe o treaptă nouă de dezvoltare».

...Cîntecul și dansul, expresii definitorii de manifestare a bucuriei la poporul nostru, pun stăpînire pe cîmpie

SĂRBĂTOARE PE CÎMPIA LIBERTĂȚII

► În mijlocul moșilor, harnicii și dintotdeauna cunoscuții meșteri în fabricarea ciubereilor.

Răsună zvon de tulnic peste Cîmpia Libertății (cele 200 de tulnicărese din Munții Apuseni).

▼ Cei cinci țărani din Lăpușa, veterani ai Adunării din 1918 de la Alba Iulia, cu stindardul de luptă.

Labărul și iia, șerparul și catrința se iau la întrecere. Moment solemn, de aducere aminte: se reconstituie dialogul dintre lăncu și poporul adunat pe Cîmpia Libertății. Într-o parte a mulțimii, cinci țărani din Lăpușa, martori oculari ai Adunării din 1918, cînd pe cîmpia Albei Iulia poporul și-a exprimat bucuria Unirii cu Țara.

40 000 de glasuri răspund răspicat: «Jurăm!» «Jurăm că vom ține și vom apăra legea și limba noastră română precum și libertatea, egalitatea și frățietatea!»

...Peste Blaj se aprind focurile multicolore ale artiștilor. Ele izbucnesc mai peste tot. De lângă biserița povîrnită pe malul Tîrnavei, unde odihnește tribunul Axente Sever, ori de lângă bătrîna clădire ce a servit ani și ani drept locuință și bibliotecă lui Timotei Cipariu. Flăcările multicolore luminează clădirea seculară unde a trăit Andrei Mureșanu, făuritorul neîntrecutului «Deșteaptă-te române».

Blaj, mai 1968. Speranța de-acum 120 de ani, născută din durere și umilință, a devenit astăzi, în socialism, o realitate luminoasă.

Mihai HETCO
Fotografii de S. STEINER

UN AN, FĂRĂ BACALAUREAȚI?

- Tradițiile repuse în drepturi
- Sute de mii de teze suspendate?
- Prima generație de copii în vîrstă de 6 ani, la școală

un interviu al revistei «FLACĂRA» cu tovarășul TRAIAN POP, adjunct al ministrului învățămîntului.

Red.: Precum se știe, în acest an școlar, elevii clasei a XI-a de la învățămîntul de zi nu vor susține examen de bacalaureat. Se intenționează să se renunțe în viitor la examenul de bacalaureat?

T.P.: Nicidecum. Problema nu se pune să renunțăm la examenul de bacalaureat. Prin mărirea duratei învățămîntului de cultură generală de la 11 la 12 ani, actuala clasă a XI-a va absolvi liceul de 12 ani și, prin urmare, examenul de bacalaureat la învățămîntul de zi va fi organizat numai în anul școlar viitor, cînd vom avea prima promoție de elevi cu 12 clase.

Anul acesta vor da examenul de bacalaureat numai elevii clasei a XI-a de la învățămîntul seral și fără frecvență.

Red.: Ce evenimente noi ne va aduce viitorul an școlar?

T.P.: Potrivit Directivelor Plenarei C.C. al P.C.R. privind dezvoltarea învățămîntului din România și a legii învățămîntului, la toamnă vor păși pragul școlii copiii primei generații în vîrstă de 6 ani. În primii ani legea lasă părinților posibilitatea să hotărască dacă copiii lor încep școala la 6 sau la 7 ani.

Red.: Atît Directivele Plenarei C.C. al P.C.R. cît și legea învățămîntului pun cu multă tărie problema modernizării învățămîntului. Ce ne puteți spune în acest sens?

T.P.: Dacă ar fi să dau un răspuns lapidar, aș putea să spun că la baza acestor importante documente stă ideea modernizării întregului nostru învățămînt, în conformitate cu cerințele actuale și de perspectivă ale societății noastre. Dezvoltarea impetuoasă

pe care o cunoaște știința și tehnica contemporană impune modificări atît în structura cît și în conținutul învățămîntului.

Trecerea la școala obligatorie de 10 ani face necesară revederea planurilor și programelor de ansamblu ale învățămîntului de cultură generală.

La așezarea materiilor în planul de învățămînt va trebui să se elimine repetațiile care duc la supraîncărcarea elevilor și nu lasă loc pentru disciplinele moderne. Va trebui examinat conținutul fiecărui obiect de învățămînt, în vederea eliminării a tot ceea ce este depășit, să se renunțe la sistemul istoricist de alcătuire a acestora. O atenție deosebită se va acorda introducerii metodelor moderne de tratare, care să asigure o tot mai mare activizare a elevilor, să asigure în tot mai mare măsură dezvoltarea gîndirii, a înarmării lor cu metode științifice de muncă.

Aplicarea măsurilor preconizate de Directivele C.C. al P.C.R. și legea învățămîntului deschid tineretului nostru largi perspective de instruire și cultivare. S-au creat condiții pentru ca toți copiii țării să poată deveni oameni culți, cît mai folositori societății noastre.

Red.: În încheiere?

T.P.: Vreau să-mi împărtășesc sentimentul că inițiind recentele Directive, partidul a urmărit, ca întotdeauna, ideea de continuitate, în condiții noi, a tradițiilor de izbînzii incontestabile din trecutul istoric al învățămîntului românesc.

Interviu consemnat de
Bazil DUNĂREANU

În aceeași stare de spirit se află și sondorul șef Ion Modoran de la sectorul de foraj Berca, și mecanicul de motoare Gh. Stanciu de la Moreni, și strungarul Teodor Nicolae, care lucrează la Baza tubulară-Boldești, și încă mulți alții.

În zilele lunii mai acești oameni au fost aleși în comitetele de direcție ale întreprinderilor în care lucrează, în cadrul unor adunări în care atmosfera a atins pe alocuri temperaturi dintre cele mai ridicate. Cumpănirea cere un anume efort de concentrare. S-a ridicat cineva și a propus pe cutare să reprezinte 1 000 sau 3 000 de salariați? Bine, dar nu-i de loc totuna cine este reprezentantul. Și pînă nu a fost toată lumea convinsă de temeinicia alegerii nimeni nu s-a grăbit să prindă filmul de la televizor. Asemenea dovezi certe de seriozitate am constatat la adunările de la «Metalotehnica»-Tg. Mureș, Întreprinderea «6 Martie»-Sighișoara sau Fabrica de zahăr-Luduș. Și această reacție responsabilă a fost proprie tuturor adunărilor.

Comitetele de direcție nu au luat ființă într-o singură zi în toate unitățile economice din țară. Dacă am sugerat ca data de 1 iunie să fie totuna cu prima filă a unui nou jurnal economic, alegerea nu a fost pur și simplu convențională. Pentru că, de fapt, constituirea comitetelor de direcție s-a încheiat o dată cu sfîrșitul lunii mai 1968.

De astăzi începînd, conducerea întreprinderilor încetează de a mai fi unipersonală. Răspunderea pentru destinele producției materiale, pe fiecare «post» (și, în ansamblu,

pe întreaga economie națională), este împărțită între membrii comitetelor de direcție, numiți de minister și aleși prin vot deschis de încredere. Conducerea colectivă a întreprinderilor, reprezentată de noile comitete, este prima treaptă din ansamblul măsurilor adoptate de Conferința națională a partidului din decembrie 1967, pentru perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale. Acest eveniment a însemnat, obligatoriu, recapitularea unor izbînzii, dar mai ales a neajunsurilor și, uneori, a greșelilor, din lunile anului 1968, consemnate pînă acum. Și dacă vezi cu luciditate unde ai greșit, șansele de recidivă sînt minime. Or, acum, cînd înțelepciunea colectivă funcționează zi de zi și periodic se dă socoteală tuturor pentru roadele acestei activități creatoare, așteptările devin înfinit mai mari. Spunea, în adunarea de constituire a comitetului de direcție, inginerul Dumitru Tiron de la uzinele «23 August»: «...Nu a existat pînă acum o colaborare fructuoasă în toate compartimentele uzinei. Noul comitet de direcție, prin componența sa și prin extinderea competențelor dobîndite, trebuie să sudeze aceste legături într-un tot unitar».

Am citat această opinie fiindcă ea are capacitatea de a sugera în ce rezidă «secretul» programului de lucru al tinerelor comitete de direcție. Și dacă admitem ziua de 1 iunie 1968 ca dată a începutului de drum, să ne fie îngăduită urarea sinceră de: «Succes!»

Viorica CIORBAGIU

Fotografia noastră a fost prilejuită de zborul inaugural organizat de întreprinderea de transporturi aeriene iugoslave (J.A.T.) și reprezintă momentul în care «solii aerului» din țara prietenă au pus piciorul pe pămîntul românesc.

Mihajlo Petrovici, directorul general al lui J.A.T., ne-a făcut următoarea declarație:

«Linia aeriană pe care o inaugurăm scurtează distanța dintre cele două capitale de la 12 ore la 50 de minute. Ridicăm astfel o nouă punte între noi, care va contribui, fără îndoială, la dezvoltarea legăturilor noastre prietenești, pe toate tărîmurile.»

NOILE COMITETE DE DIRECȚIE

Astăzi, 1 iunie 1968, cea mai mică fabrică sau întreprindere comercială și marile uzine ori combinate ale României deschid, oficial, un nou jurnal economic. Modificarea nu este încă perceptibilă, dar dacă ne-am propune o investigație, notațiile ar suna cam așa:

Lăcătușul Augustin Turcu și-a început astăzi ziua de lucru alt fel decît ieri sau decît acum 18 ani, cînd a intrat prima oară aici, la Fabrica de ciment din Turda. Începînd de azi răspunde față de ceilalți și de sine însuși pentru o serie de transformări din viața fabricii și a oamenilor ei.

telegrame

● 5000 de blănuri vor fi furnizate anual de o crescătorie de nutrie înființată recent la Hagieni, jud. Constanța. Venit anual: 1 000 000 lei.

● La Bacău, la Bacău... s-au întîlnit, în aceeași clasă în care s-au despărțit acum 30 de ani, absolvenții liceului «G. Bacovia» din Bacău, seria 1938, care numără: 9 medici, 8 ingineri, 4 juriști, 3 economiști, 2 ziaristi, 2 farmaciști,

un profesor de liceu, 8 tehnicieni și funcționari superiori.

● O formație de muzică ușoară din Japonia va oferi la 7 și 8 iunie două spectacole la Constanța. Este pentru prima oară cînd artiști japonezi dau reprezentații în acest oraș.

● Pentru uzul căutătorilor de comori. Dr. ing. Simion Iordache și chimistul J. Goldhaar din București sînt autorii unui dispozitiv pentru determi-

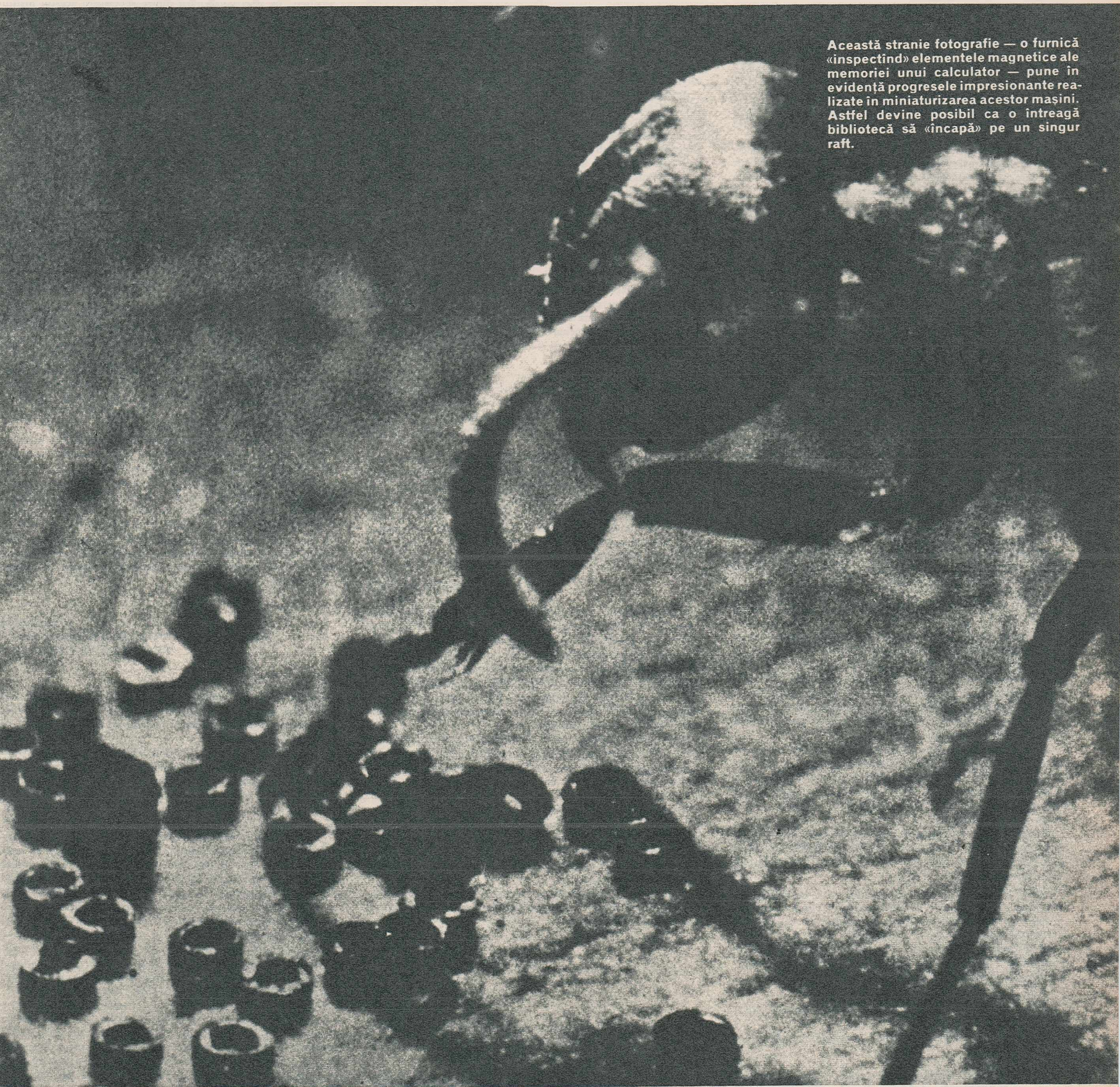
narea mineralizațiilor din mine, brevetat săptămîna aceasta ca invenție de către Direcția generală pentru metrologie și invenții. Dispozitivul se bazează pe un procedeu electrochimic de depunere a elementelor metalice de pe suprafața pereților galeriilor sau fronturilor de mine. În afara mării operativeități de detectare a zăcămintelor metalice, dispozitivul creează posibilitatea obținerii unor im-

portante economii, devenind prin aceasta o viitoare indispensabilă sculă de minerit.

● Trandafiri în pom. După experiențe care au durat aproape două decenii, horticultorul bucureștean Gh. Grosu a realizat un procedeu pentru crearea unor arbori înalți care produc flori de trandafir. Aceștia pot atinge dimensiunile fagilor și creează posibilitatea obținerii unor cantități

mari de petale, materii prime pentru producția de uleiuri și parfumuri. Ei înfloresc permanent, de la începutul anului pînă la căderea zăpezii. Gh. Grosu, care este autor și al altor creații horticoale, printre care un nou procedeu de altoire, a realizat de asemenea și o metodă originală de fecundare a trandafirilor. Lucrările horticulturului bucureștean au primit titlurile de invenții.

Revoluția calculatoarelor

Această stranie fotografie — o furnică «inspectând» elementele magnetice ale memoriei unui calculator — pune în evidență progresele impresionante realizate în miniaturizarea acestor mașini. Astfel devine posibil ca o întreagă bibliotecă să «încapă» pe un singur raft.

A apărut «a treia generație» de mașini electronice, capabile să efectueze milioane de operații elementare pe secundă. Industria calculatoarelor tinde să devină una dintre principalele industrii mondiale. Calculatoarele supraveghează procese industriale, dirijează traficul de cale ferată, întocmesc state de plată, execută desene, redactează scrisori. Ele au devenit un element fundamental al conducerii științifice a producției.

Revoluția calculatoarelor

Trăim o revoluție tehnico-științifică a cărei importanță este încă greu de întrevăzut. Iar în această revoluție, în care cibernetică joacă un rol esențial, calculatoarele electronice reprezintă cea mai înaltă expresie a unei noi categorii de mașini create de om: mașinile informaționale. Cu alte cuvinte, nu mai avem de-a face cu mașini de tipul strungului (care modifică forma substanței) sau de tipul motorului electric (care transformă energia), ci cu mașini care lucrează cu semnale purtătoare de informații. Având o viteză de câteva milioane de operații pe secundă și o capacitate de memorare de miliarde de numere, ele reprezintă astăzi una dintre cele mai perfecționate căi prin care spiritul uman își manifestă capacitatea de creație.

Se poate spune că datorită ciberneticii și calculatoarelor electronice, astăzi nu mai există domenii de activitate în care punctele de vedere sau metodele să nu fie profund modificate. Chiar științe considerate pe deplin cristalizate, cum ar fi de exemplu lingvistica, capătă o nouă strălucire prin cibernetică. Fără ajutorul calculatoarelor sînt greu de conceput activități științifice și tehnice, mergînd de la cucerirea cosmosului la conducerea științifică a producției.

INTR-UN SINGUR AN I.B.M. TRECE DE PE LOCUL 18 PE LOCUL 9

Astăzi, numai în S.U.A. funcționează circa 40 000 calculatoare, dintre care 32 000 medii și mari. În momentul de față a apărut așa-numita «a treia generație», care lucrează în domeniul nanosecundelor, adică al miliardimilor de secundă.

În ierarhia industriilor moderne, construcția de calculatoare tinde să se situeze imediat după industria petrolului și automobilelor. Astfel, în S.U.A. «International Business Machines» (I.B.M.) a trecut doar într-un singur an de pe locul 18 pe locul 9 pe lista marilor concerne industriale din această țară. În 1966, în Republica Federală a Germaniei s-au dat în exploatare circa o mie de calculatoare, cel mai rapid aflîndu-se la Politehnica din Aachen și putînd efectua 1 666 666 adunări pe secundă.

Ținînd seama de necesitățile viitoare s-a calculat că numai în țările din Europa occidentală, pentru anul 1970, vor fi necesari circa 325 000 specialiști în calculatoare electronice. Această cifră dovedește pe de o parte pătrunderea vertiginoasă a acestor mașini în civilizația contemporană, iar pe de altă parte, că nu există perspectiva a ele să înlocuiască omul. Tot omul este cel care se află în spatele oricărei mașini, oricît de perfecționate ar fi; el îi dă «suflet» și el o conduce.

CE AR SPUNE PAUL KLEE?

Aplicațiile calculatoarelor sînt mult mai largi decît se crede, iar unele dintre ele de-a dreptul neașteptate.

O imagine care mi-a rămas întipărită în memorie se referă la Institutul de matematică instrumentală din Bonn. Cu ocazia recente mele vizite acolo, un calculator a fost programat ca să-mi «elaboreze» o amintire, iar aceasta consta... dintr-un desen de factură modernistă — în stilul lui Paul Klee — care era executat în tuș chiar în fața mea.

O a doua imagine asupra căreia am meditat adesea este legată de vizita pe care am făcut-o la Institutul de informatică tehnico-științifică din Moscova. Aci, un calculator electronic era utilizat în scopuri de documentare bibliografică, de exemplu privind construcția periloilor de cărbune utilizate la mașinile electrice de un anumit tip...

Există astăzi — mai precis, de mai bine de zece ani — și calculatoare care pot «produce» texte. Textele de proză se compun relativ simplu, în special scrisorile. Au apărut însă și calculatoare capabile să scrie poezii...

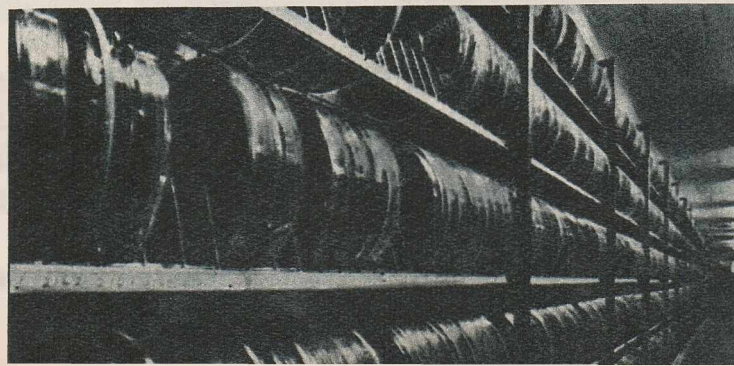
Printre cele mai spectaculoase realizări ale ciberneticii contemporane se înscriu pe de o parte mașina programată pentru a dialoga cu omul, iar pe de altă parte mașina care rezolvă singură complicate probleme de matematică.

Dar nu asupra acestor utilizări aș dori să mă opresc în cele ce urmează, ci asupra acelor cu contingență directă cu economia, cu activitatea de producție.

OȚEL SPECIAL... CALCULATOR SPECIAL

Să considerăm un cuptor în care se elaborează un oțel special.

Aceste benzi magnetice reprezintă arhiva unei mari companii de asigurări...

Aci se introduce inițial fontă, cu proprietăți cunoscute. Se cere să se modifice procentul de carbon și să se adauge, în anumite proporții bine determinate, alte metale, de exemplu cobalt și nichel. De asemenea, trebuie eliminate siliciul și fosforul.

Pentru a efectua aceste operații, în cazul procedeelor clasice, un chimist prelua din cînd în cînd o probă din masa topită din cuptor, efectua analiza și apoi indica, pe baza unor diagrame, materialele care trebuiau introduse în cuptor.

Astăzi, analizele pot fi realizate automat pe cale electronică, și ele furnizează în permanență date calculatorului ce dirijează întregul proces. Mașina rezolvă efectiv sistemul de ecuații care guvernează procesele complicate din cuptor și determină cantitățile de diferite substanțe care trebuie adăugate masei de metal topit. În consecință, în mod automat, se transmit comenzi la anumite buncăre de material, și o serie de cîntare — și ele automate! — preiau din depozit exact cantitățile respective, trimițîndu-le apoi în cuptor.

LAMINOARELE DE LA ROTHERHAM PREFIGUREAZĂ UZINA DE MÎNE?

Am putea aminti aci și exemplul pe care-l oferă laminarele de la Rotherham (Anglia). Aici, întregul proces de producție și de comercializare este condus de patru mașini electronice de calcul. O primă mașină coordonează laminarele automate, o a doua înregistrează comenzile clienților, determinînd totodată dimensiunile necesare; a treia și a patra mașină asigură contabilitatea și decontările.

Să ne referim acum la o altă problemă extrem de importantă din punct de vedere economic: dirijarea vagoanelor într-o rețea de căi ferate la scară națională. Se știe că în fiecare zi trebuie satisfăcute toate cererile de vagoane, urmărindu-se în același timp ca, în ansamblu, circulația vagoanelor goale să implice un minimum de cheltuieli.

Desigur, o asemenea problemă se poate rezolva și fără calculatoare, dar mijloacele utilizate sînt greoaie și randamentul economic mai scăzut. Pentru o soluționare perfect științifică, un matematician are de făcut față unui sistem de zeci de ecuații cu zeci de necunoscute, care i-ar lua, să spunem, câteva luni de muncă. Or, evident, ar fi lipsit de sens să dăm peste o lună programul după care vagoanele trebuie să se deplaseze astăzi... Din fericire, îi vine în ajutor calculatorul.

CONTABILUL ELECTRONIC

Mult mai simplă ca principiu, dar extrem de vastă ca aplicații concrete, este problema întocmirii statelor de plată a salariilor cu ajutorul calculatoarelor, pe baza fișelor de pontaj și a indicațiilor speciale privind salariile tarifare, diferitele tipuri de concedii etc. Practica pe plan mondial relevă că în acest domeniu calculatoarele lucrează cu o deosebită eficiență, înlocuind munca unei armate întregi de funcționari. Un «contabil electronic» calculează 11 000 salarii, cu toate reținerile și suplimentele individuale, în doar o jumătate de oră!

Astăzi, grație calculatoarelor, cibernetică își găsește numeroase aplicații la nivelul întreprinderii, ramurii sau chiar ansamblului economiei naționale. Asemenea încercări de aplicare a ciberneticii economice la nivelul economiei naționale au fost făcute în unele țări.

Noi perspective de introducere a ciberneticii în economie sînt deschise de conectarea calculatoarelor electronice în sisteme care pot uni diverse puncte ale unei țări sau chiar puncte ce se situează pe țărmuri opuse ale oceanelor. Se citează astfel cazul a două calculatoare care au «colaborat», funcționînd împreună peste Oceanul Atlantic!

Este lesne de înțeles ce avantaje poate prezenta o asemenea concentrare de «forțe electronice» pentru conducerea operativă și eficiență a producției.

CIBERNETICA ECONOMICĂ ÎN ROMÂNIA

Și în țara noastră există preocupări susținute pentru aplicarea ciberneticii în economie. În siderurgie, și mai ales în sectorul

de laminare, se prevede introducerea calculatoarelor electronice direct în procesul de producție. Astfel, la sectorul laminare al Combinatului siderurgic Hunedoara s-a montat calculatorul electronic Elliott-803 B. La laminorul de tablă groasă de la Combinatul siderurgic Galați au fost instalate mai multe calculatoare electronice destinate conducerii automate a producției. Două dintre acestea efectuează, fiecare, cîte 3 200 operații pe secundă, comandă și supraveghează principalele agregate de laminare. Alt calculator electronic efectuează 25 000 operații pe secundă, culege, înregistrează, prelucurează informații pentru alegerea regimurilor optime de fabricație.

O realizare remarcabilă o reprezintă construirea la Institutul de cercetări pentru foraj și extracție din Climpina a unui calculator analogic, pe baza colaborării dintre specialiștii acestui institut și ai Institutului politehnic din București. Acest calculator a fost întrebunțat la stabilirea sarcinilor de proiectare pentru noile unități de pompaj care se vor proiecta și construi în România.

SISTEMUL ENERGETIC NAȚIONAL ȘI CALCULATOARELE ELECTRONICE

În domeniul sistemelor energetice se face tot mai simțită necesitatea de calculatoare; se prevede introducerea unei asemenea mașini la Centrala Luduș, iar la Dispeceratul energetic național s-a montat deja calculatorul Elliott-4120.

Cum trebuie să punem în funcțiune diferitele unități ale centralelor electrice, răspîndite în întreaga țară, pentru a acoperi toate nevoile noastre energetice, astfel încît pierderile de energie electrică în rețea să fie minime? Pentru a soluționa această problemă complexă cu ajutorul calculatoarelor, s-a elaborat de către ing. P. Dima, membru corespondent al Academiei, o metodă originală, care a format obiectul a numeroase comunicări prezentate la congrese internaționale, ca și al unor brevete patentate și în alte țări.

Atunci cînd dorim să cunoaștem situația reală este însă necesar a ne referi nu numai la performanțele și progresele noastre ci și la cele pe plan mondial. Vom constata atunci cu surprindere că în Europa — chiar lăsînd la o parte țări ca Republica Federală a Germaniei, unde funcționează peste 2 800 calculatoare, și luînd în considerație numai state cu o dotare mai slabă în această privință — Suedia posedă 410 calculatoare digitale, Olanda — 405, Spania — 175, Norvegia — 125, Finlanda — 110, în timp ce România nu dispune decît de circa 20.

Dar nu contează numai numărul calculatoarelor, ci și randamentul lor. Or, trebuie s-o spunem clar, mașinile electronice utilizate la noi în țară au un randament mic.

Este o situație care trebuie să ne preocupe. După cum sublinia încă cu mai bine de un an în urmă tovarășul Nicolae Ceaușescu: «Trebuie să recunoaștem că în materie de folosire a mașinilor electronice de calcul în economie sîntem de-abia la început. În fața noastră se ridică probleme foarte serioase, atît de ordin tehnic cît și al cadrelor. În decursul cincinalului să pășim cu hotărîre spre rezolvarea acestei sarcini de maximă importanță economică».

O SARCINĂ DE MAXIMĂ IMPORTANȚĂ ECONOMICĂ PENTRU ȚARA NOASTRĂ

Pentru a ieși din această situație foarte nemulțumitoare, la noi în țară s-au luat în ultima vreme o serie de măsuri deosebit de importante, care sînt chemate ca într-un timp scurt să aducă remedieri substanțiale.

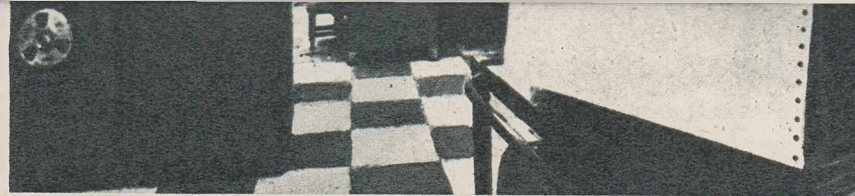
Spre a înțelege mai bine natura acestor măsuri să precizăm în prealabil că astăzi calculatoarele se utilizează în cadrul unui sistem informațional. La «periferia» sa, acest sistem trebuie dotat cu foarte multe mașini de calcul care, fără a avea o mare viteză de lucru, servesc însă la mecanizarea calculului în sine. În același timp, aceste mașini sînt conectate cu veriga superioară a sistemului informațional, unde se află mașini electronice de capacitate medie, caracterizate printr-o viteză de lucru cu mult superioară. În fine, la organele centrale de sinteză economică se află, de regulă, puține mașini, dar de performanțe deosebite (viteze sporite, capacitate a memoriei de asemenea foarte mare).

Planul de dotare a economiei noastre naționale cu calculatoare ține seama tocmai de aceste date. În momentul de față s-au creat organisme (între care, un Institut de construcție a calculatoarelor electronice) destinate producției în țară a mașinilor electro-mecanice cu care va fi dotată «periferia» sistemului informațional — și în același timp menite să asigure fabricarea unor dintre calculatoarele electronice necesare, de capacitate medie.

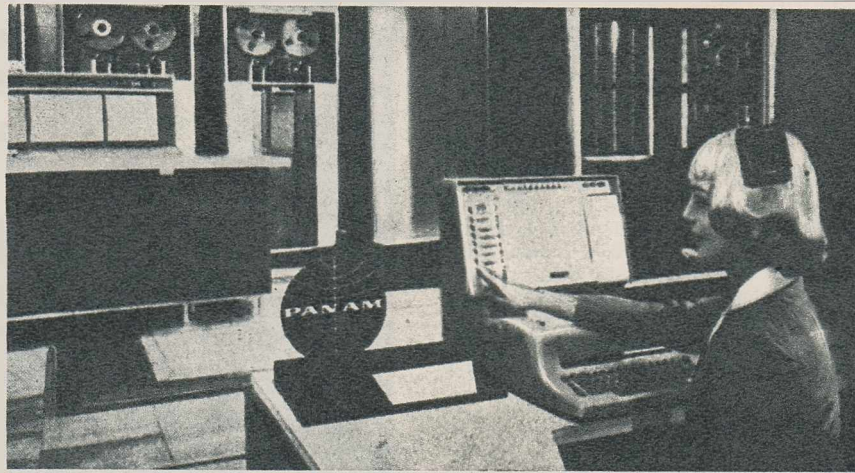
Paralel cu aceasta se desfășoară o intensă activitate de formare a cadrelor. Ministerul Învățămîntului a și luat o serie de măsuri concrete, iar paralel diferite instituții din țară, cum ar fi Centrul de calcul economic și cibernetic-economic, Centrul de perfecționare a cadrelor de conducere, Institutul de calcul din Cluj al Academiei etc., formează specialiști în domeniul noi, cum ar fi analiști de sisteme, programatori etc. Fără îndoială că, în scurtă vreme, aceste măsuri vor duce la rezultatele scontate.

Nu trebuie să ne așteptăm dintr-o dată la rezultate spectaculoase. Calculatoarele electronice sînt, în general, utilaje scumpe. Dacă un calculator de birou, care poate efectua cele patru operații aritmetice, costă cit un automobil cu opt cilindri, în schimb prețul unui calculator mediu este de 150 ori mai mare, iar al unui perfecționat, de câteva mii de ori mai mare!

Aceasta nu înseamnă că nu avem posibilitatea și datorită să lichidăm rămînerea în urmă din acest domeniu și să ne încadrăm — în limita resurselor și a cerințelor noastre specifice — în această realitate de nedezmîntit a zilelor noastre: revoluția calculatoarelor.

În birourile «supermagazinului» new-yorkez Macy nu veți găsi o armată de contabili, ci această instalație, capabilă să înregistreze și să sorteze într-o jumătate de oră 50 000 de vânzări pe credit, adică «porția» de o zi a magazinului.

Companiile aviatice internaționale au început să utilizeze pe scară largă calculatoarele electronice pentru rezervarea biletelor. O simplă apăsare de buton, și operatoarea poate afla pe moment ce locuri există pentru fiecare zbor, din și spre orice parte a globului deservită de compania respectivă.

calculatorul

și viața dv. cea de toate zilele

Dr. L.A. ZADEH, decanul Facultății de electrotehnică a Universității Berkeley, California, unul dintre cei mai mari specialiști ai lumii în domeniul calculatoarelor, vorbește «Flacării».

Vizitînd țara noastră acum cităva vreme, cu prilejul unui simpozion privind tehnica și utilizările calculatoarelor, d-sa a avut amabilitatea să răspundă la o serie de întrebări privind prezența acestor mașini în viața modernă.

Înseși performanțele lor uimitoare ridică multe probleme fundamentale...

Omenirea a intrat într-o nouă eră, era revoluției informațiilor, de o importanță comparabilă cu aceea a revoluției industriale. Tot așa cum revoluția industrială a fost dominată de mașina cu aburi, noua eră poartă pe emblema ei mașina electronică de calcul. Desigur, comparația nu este perfectă — «informația» nu reprezintă de fapt un nou izvor de energie — dar pune în evidență esența revoluției tehnico-științifice pe care o trăim și care constă în aceea că mașina electronică de calcul «înlocuiește» creierul omenesc, tot așa cum, la vremea lui, aburul a înlocuit mușchii omenesci. Nu este vorba, bineînțeles, de o înlocuire totală, ci de o substituție în anumite condițiuni și pentru anumite activități, de o amplificare a capacității creatoare a omului.

CALCULATORUL REZERVĂ BILETE DE AVION, DĂ INFORMAȚII JURIDICE...

Deși sîntem abia la începutul noii ere și omul de pe stradă nu-i simte pe deplin efectele, ea a devenit totuși o realitate de care începem să ne lovim chiar în viața obișnuită, de zi cu zi. În S.U.A. — și nu numai acolo — dacă doriți să vă rezervați un bilet de avion sau o cameră la un mare hotel sînt multe șanse ca operațiunea să se desfășoare prin intermediul unui calculator electronic. Dacă aveți de rezolvat probleme complicate de evidență bancară sau vă preocupă circuitul mărfurilor la un mare depozit, ori poate aveți de elaborat fișe de personal sau state de salarii kilometrice, nu trebuie să vă îngrijorați: mașina electronică de calcul vă vine în ajutor. La multe universități, între care și universitatea noastră, de la Berkeley, chiar și programarea lecțiilor și seminariilor, repartizarea pe săli etc. — operații în aparență simple și totuși extrem de complicate, întrucît trebuie să se țină seamă de numeroși factori — sînt lăsate pe seama calculatoarelor.

Evidența spitalicească, și ea mult mai complexă decît pare la prima vedere, este de asemenea preluată, experimental, de calculatoare.

Există în S.U.A. și un serviciu de calculatoare la care sînt abonate numeroase firme de avocați, cărora le furnizează la cerere, prin telefon, deci practic instantaneu, tot felul de informații juridice: sentințele și precedentele în procese de o anumită natură, texte de legi, hotărîri etc. Avînd în vedere cantitatea uriașă de texte juridice, de hotărîri judecătorești etc., într-o țară ca S.U.A., recurgerea la memoria calculatorului se dovedește adesea indispensabilă.

...PROIECTEAZĂ CAROSERII DE AUTOMOBIL...

Și în domeniul producției prezența calculatoarelor se face tot mai simțită, de pildă — ca exemplu mai recent — la proiectarea caroseriilor de automobile. La «General Motors», pe baza datelor brute furnizate de proiectanți, calculatoarele desenează diferite variante. Se ușurează astfel enorm munca inginerilor, care capătă posibilitatea să se concentreze asupra problemelor de concepție propriu-zisă. Nici marile companii de construcții nu se pot lipsi de calculatoare pentru a asigura buna organizare a șantierelor, aprovizionarea ritmică cu material, repartizarea judicioasă a mîinii de lucru.

Toate acestea sînt «probleme mari», în care utilizarea calculatoarelor pare mai ușor de înțeles. Aș vrea să dau însă și un exemplu mai mărunț, tocmai pentru a ilustra faptul fundamental că în noua eră în care am pășit poate fără să ne dăm seama, calculatoarele ne vor însoți permanent în viața noastră cotidiană.

Nu de mult, în California s-a pus problema înființării de noi licee, mai precis a unor așa-numite «junior colleges», verigă intermediară între liceele obișnuite și universitate. Aparent, o problemă cit se poate

de simplă. Și totuși, după o analiză atentă, s-a constatat că înființarea unei singure școli implică luarea a... 1 200 decizii, începînd cu cele țînînd de selecționarea celei mai bune amplasări în districtul respectiv, de prețul terenului etc., și terminînd cu necesitățile de perspectivă privind cadrele didactice. Multe dintre cele 1 200 decizii sînt interdependente. Or, în aceste condiții, recurgînd la metode obișnuite nu se poate ajunge decît la o soluție empirică. Pentru a avea certitudinea că soluția aleasă este optimă, organele școlare respective au avut neapărată nevoie să consulte un calculator.

...ÎNDRUMĂ PE ELEVI ȘI STUDENȚI

În viitorul apropiat, cred că una dintre utilizările principale ale calculatoarelor va fi în domeniul educației. Elevii de școală medie și studenții vor găsi în ele adevărați «profesori individuali». Nu am în vedere doar posibilitatea ca studentul sau elevul respectiv să ceară și să obțină, pe această cale, informații într-o anumită problemă, ci și faptul că mașina electronică de calcul va pune ea însăși întrebări studentului, ajutîndu-l și îndrumîndu-l pas cu pas în munca sa. Ar fi vorba deci de o comunicare bilaterală continuă om-mașină. Acest stadiu superior al procesului de învățămînt ridică multe probleme interesante, care formează obiectul exclusiv de studiu al unui întreg institut din cadrul Universității Stanford, condus de prof. Patrick Suppes.

Așadar, trebuie să acceptăm ideea că mașina electronică de calcul va intra tot mai mult în viața noastră. Și este interesant de menționat că se conturează chiar perspectiva construirii unor calculatoare «personale» la care vom putea face apel tot așa cum frunzărîm un blocnot sau o agendă telefonică! Cu singura deosebire că memoria calculatorului este mai încăpătoare decît un milion de agende...

CALCULATOARE DE BUZUNAR?

Dacă pentru moment asemenea aparate de buzunar nu există încă, în schimb s-au construit altele cam de mărimea unei mașini de scris. De altfel, chiar într-o țară ca S.U.A., din cele circa 40 000 de calculatoare existente, doar 2 500 sînt mari, restul făcînd parte din categorii inferioare pe care multe firme mici și mijlocii le folosesc cu predilecție. În orice caz, întrebarea dacă în viitor se va dovedi mai rațional ca cei interesați să se aboneze la calculatoare-gigant (tot așa cum în prezent ne abonăm la uzina de gaz și electricitate) sau să dispună de calculatoare individuale, nu a primit un răspuns definitiv. Fapt este că trăim și vom trăi într-o epocă a calculatoarelor. Spre rău și spre bine...

Într-adevăr, despre avantaje am vorbit destul. Dar dezavantajele? Există pericolul de a atribui mașinii mai multă înțelepciune decît poate avea. Acesta nu este un pericol abstract, ci unul foarte real. Iată un caz concret. În unele companii americane, promovarea cadrelor, pe baza unui punctaj complicat tradus într-un «program», se efectuează de către calculatoare electronice. Desigur, nu ele «numesc» pe domnul X director al unei filiale, să spunem, dar ele elaborează datele și aprecierea pe baza cărora domnul X este avansat. Aparent, un sistem obiectiv care favorizează pe cei merituoși. Mașina nu poate fi părtinitoare. Și totuși... Ea lucrează după un program și i se însuflă astfel părerile și prejudecățile programatorului. De altminteri nu este întîmplător că, tot din acest motiv, mașinile de calcul dau de multe ori pronosticuri false asupra alegerilor pentru Congres etc. Mașina nu poate judeca sentimentele, adesea inefabile, ale oamenilor, ci le cîntărește prin prisma programului și a programatorului.

calculatorul

și viața dv. cea de toate zilele

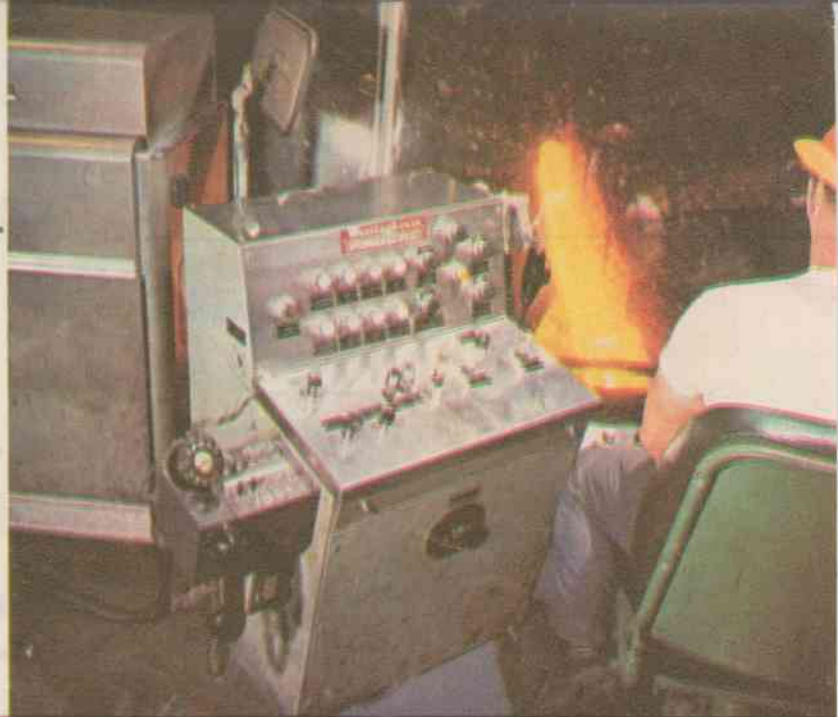
UN FUNCȚIONAR CONȘTIINCIOS... CARE NU RÎDE NICIODATĂ

Apare deci pericolul ca să ne lăsăm «tîriți» de calculator, în loc ca noi să-l conducem. În realitate, el poate fi considerat un «funcționar» conștiincios, care lucrează cu o rapiditate fantastică, dar care nu înlocuiește gândirea omenească,

ci doar o amplifică.

Să dau un exemplu foarte mărunț, dar sugestiv. Orice copil de cinci ani poate recunoaște cu ușurință, după fotografie sau după natură, o vacă. Or, toate calculatoarele din lume, luate izolat sau împreună, sînt incapabile de această ispravă! Nici o mașină, indiferent cîte milioane de dolari ar costa, cît de perfecționată ar fi, nu va putea — cel puțin în viitorul previ-

El este stăpînul mașinii! ▼

$$\frac{q_1(s)}{m_1(s)} = \frac{\sum_{n=0}^{N-1} c_n s^n}{N}$$

$$+ \sum_{i=1}^M B_i \left(\frac{Q^2}{b_i - q} e^{-qt} - \frac{2qQ^2}{b_i^2 - q^2} e^{-bt} \right)$$

and

$$Q^2 e^{-qt} = \sum_{i=1}^M A_i \left(\frac{Q^2}{a_i - q} e^{-at} - \frac{2qQ^2}{a_i^2 - q^2} e^{-at} \right) + A Q^2 e^{-at} + B Q^2 e^{-bt}$$

$$Q^2 e^{-at} = \int_0^{\infty} w_1^*(y) (Q^2 e^{-at} - y) dy$$
$$+ \int_0^{\infty} w_2^*(y) Q^2 e^{-at} dy$$

$\hat{x}(t)$

$\hat{\kappa}(y)$

laborarea șarjei de oțel este condusă de calculatorul electronic. Operatorul supraveghează întreaga operație, instalat comod în fotoliu.

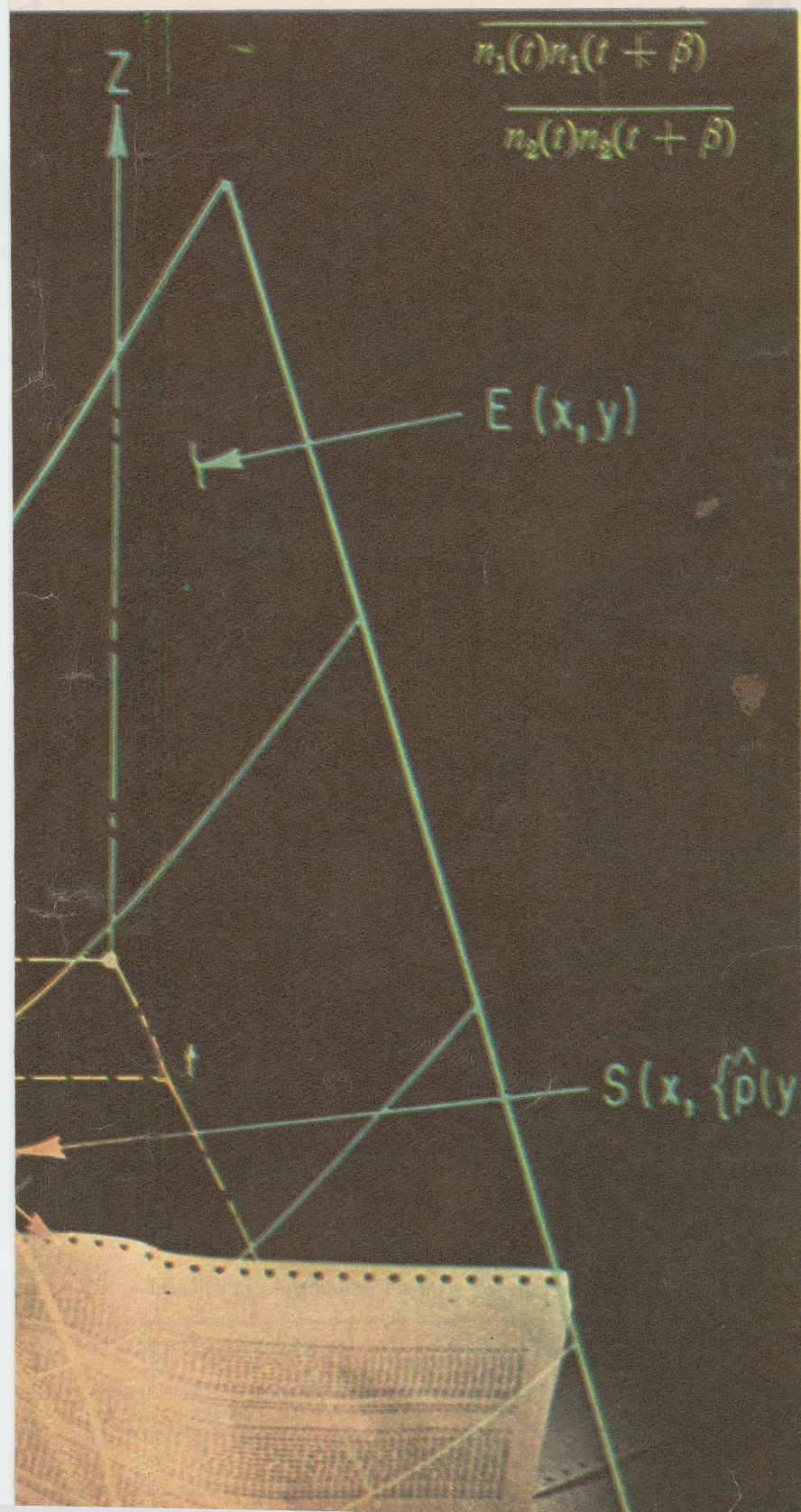
bil — să constate că pașnicul animal e lângă ea este o vacă...

Disponem de mașini care se deplasează finit mai repede ca omul, care ridică greutatea mult mai mari sau socotesc mult mai repede și mai corect decât cel mai bun matematician, dar n-am construit încă un calculator care să nu rîde sau dansa ca dv. sau ca mine. Cu alte cuvinte, calculatorul, în ciuda per-

formanțelor sale uimitoare, nu este atât de multilateral ca omul, atât de adaptabil ca el mediului ambiant.

Am intrat în era calculatoarelor, dar ele sînt însă, și trebuie să rămînă, subordonate inteligenței umane, ajutînd astfel la îndeplinirea celor mai îndrăznețe și mai nobile visuri ale omului.

Interviu realizat de
L. NIȚESCU

reflector științific

O LUCRARE MONUMENTALĂ.

ATLASUL ETNO- GRAFIC AL ROMÂNIEI

Constituirea de curînd, în cadrul Academiei, a Comisiei științifice a Atlasului etnografic al României marchează încheierea lucrărilor pregătitoare și trecerea la activitatea propriuzisă de elaborare a atlasului.

Lucrare fundamentală, ilustrînd caracterul complex al științei etnografice, atlasul este chemat să aducă o contribuție importantă la cunoașterea sistematică a culturii populare spirituale și materiale, la determinarea unor trăsături specifice poporului nostru, la elucidarea legăturilor și influențelor culturale ce s-au manifestat în decursul timpului între poporul român și alte popoare ale lumii. Așa cum este conceput, el va oferi o imagine reală a proceselor istorico-etnografice care au avut loc pe teritoriul țării, a dinamicii transformărilor contemporane, a ritmului schimbărilor în cultura și modul de viață ale poporului nostru în anii construcției socialiste.

La elaborarea atlasului — prevăzută să dureze aproximativ 12 ani — colaborează numeroși etnografi, sociologi, lingviști, geografi, antropologi, muzeografi și alți specialiști din unitățile Academiei și Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă, care își vor desfășura activitatea în cadrul a circa 1 000 de puncte de anchetă repartizate pe teritoriul țării. Ei vor beneficia, firește, de experiența dobîndită la întocmirea unor atlase ale popoarelor europene și a unor atlase din domenii înrudite, și vor folosi o tehnică de investigație foarte modernă. Dintre metodele de lucru care își vor găsi aplicare amintim teoria modelării și statistica matematică, fără a mai vorbi de magnetofonia, cinematografia și alte mijloace perfecționate care nu au putut fi utilizate în lucrările anterioare.

Pe parcursul elaborării, rezultatele investigațiilor care prezintă interes științific deosebit vor fi valorificate ca lucrări monografice și publicate înaintea definitivării atlasului.

Șt. BRATU

aluminiu din argilă

De multă vreme se preocupă oamenii de știință de a obține aluminiu din argilă. Explicația? Cantități uriașe de silicați de aluminiu (element constitutiv al argilei) se găsesc răspîndite pe scoarța pămîntului, în timp ce natura a fost mult mai puțin darnică cu bauxita, care se folosește în prezent ca materie primă pentru alumina, din care se obține în prezent aluminul.

Recent, un grup de cercetători din S.U.A. a elaborat un procedeu pentru obținerea aluminei din silicați. Acesta constă din topirea minereului la temperaturi de aproximativ 1 600°C, urmată de răcirea topiturii cu apă. Din masa rezultată alumina se extrage cu ajutorul acidului sulfuric. După o serie de alte operații se obține alumina corespunzătoare, cu un randament de 91%.

lampă bactericidă românească

O interesantă aplicație practică a plasmei (a patra stare de agregare a materiei, deosebindu-se de gaze printr-o concentrație apreciabilă a particulelor electrizate libere) a fost pusă la punct de cercetătorii Institutului de fizică al Academiei, în colaborare cu specialiștii de la I.S. «Electrofar». Este vorba de o lampă bactericidă care acționează prin radiații ultraviolete rezultate din descărcările electrice în vapori de mercur. Aparatul este destinat sterilizării aerului în spitale, în industriile farmaceutică și alimentară, în localurile publice aglomerate etc.

la o piesă de 200 tone, toleranțe de sutimi de milimetru

Acceleratorul de protoni gigant în curs de construcție la Moscova dispune de un magnet de formă circulară cu greutatea de 200 tone, la al cărui montaj singurele toleranțe admise sînt de ordinul a cîtorva sutimi de milimetru! Cu ajutorul acestei instalații vor fi accelerate particule elementare cu energii pînă la 70 miliarde de electronvolți.

Precizia la montaj este necesară pentru a asigura particulelor o traiectorie cu o lungime egală cu o dată și jumătate distanța de la Pămînt la Lună.

vitamina b₆ — prin biosinteză

Obținerea vitaminei B₆ prin biosinteză a fost pusă la punct de un grup de cercetători de la Universitatea Kyoto din Japonia. Vitamina B₆, ale cărei utilizări terapeutice au devenit din ce în ce mai largi în ultimii ani, se producea pînă acum numai prin procedee de sinteză.

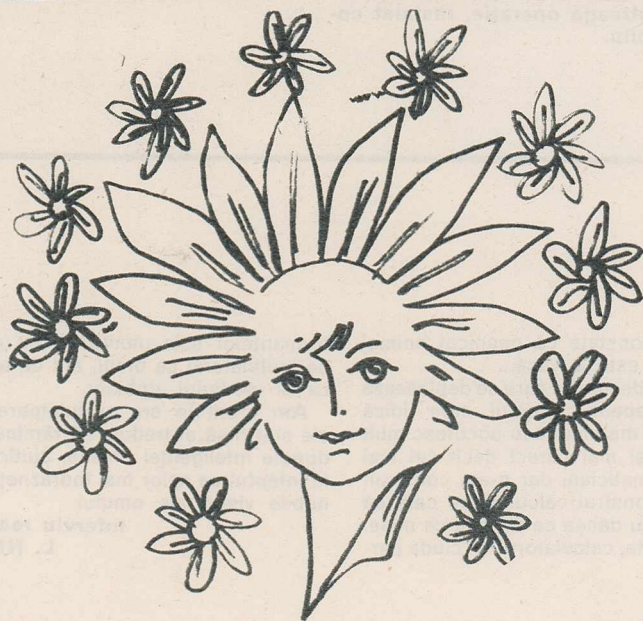
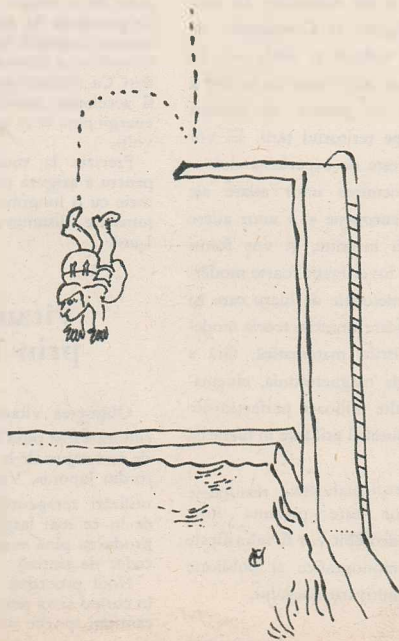
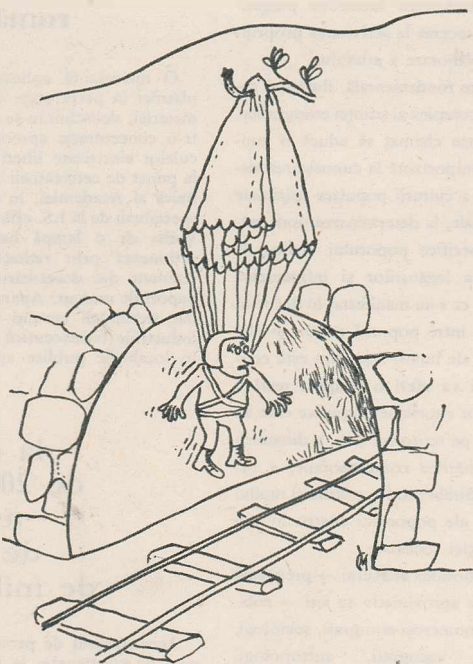
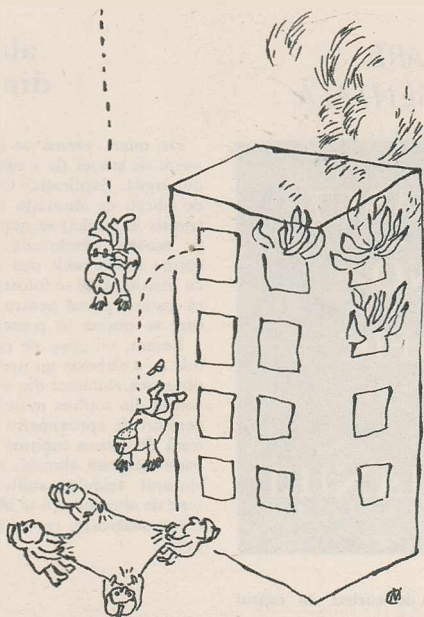
Noul procedeu va fi industrializat în curînd și va permite obținerea unor cantități sporite de vitamină B₆ la un preț de cost mai redus.

varietăți

ÎNTÎMPLĂRI CU PARASUȚIȘTI

de CRĂIȚĂ MÎNDRĂ-VASILE

DE ZIUA LOR...

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										
11										

ORIZONTAL: 1) Adevăratul debut lingvistic!... — Fetițe cu codițe. 2) Chef pruncesc — Începe idila! 3) Și tata poate fi alintat — E primul. 4) Dînsa — Se dă și cu... pudră. 5) Fără frecvență — Un fel de... a doua mamică! 6) Abia născut! (2 cuv.) — Monedă în Siam. 7) Avanspremiera plînsului — Mama și tata. 8) Vuit (reg.) — La mama!... 9) E o capacitate — Mare mirare! 10) Frumoasele — Copii mari. 11) Neascultători — A vorbi fără cuvinte.

VERTICAL: 1) Nu mai e copil... — ...ba e copil! 2) Bau-bau oltenesc — Nu mai departe — În centrul orașului! 3) Locul nașterii (pl.). 4)

Vie (se știe!) — Fin! — Ene! 5) Etc.! — Bun de invelit. 6) Cană cu... coadă — Nici lacrimi nu mai au. 7) Abataj (reg.) — «Viclean copil de casă». 8) Peste — Vine, vine primăvara! — Se dă peste cap! — Cange! 9) Nume masculin — Fără nici un Dumnezeu. 10) Melodie... ascultată (cu plăcere) de toți sugarii — Lac în Austria. 11) Cei șapte ani de-acasă, cum s-ar zice! — Și, în sfîrșit, copiii!

Toma MICHINICI

Dicționar: ATT, UIT, ALA, IRR.

DEZLEGAREA JOCULUI „TIMP”; APĂRUT ÎN NUMĂRUL TRECUT

1) MOMENT — ORARA. 2) EPOCI — CRONOS. 3) ROTOCOL — SALT. 4) EROU — RID — LEA. 5) UTA — SAPARE — Z. 6) URIT — ALA — OI. 7) ANEMIC — TIMP. 8) MI — EREDITATE. 9) I — ADESE — ARAT. 10) NANI — TOI — ITA. 11) AMIAZA — OPRIT. 12) TISTI — ACTIVE.

FLACĂRA ALBUM

Catherine Spaak, tînăra actriță italiană pe care am cunoscut-o în «Depășirea».

PARADA TIMPULUI PIERDUT

de LIVIU TIMBUS
Fotografii de S. STEINER

În 16 ore stomacul Capitalei înghite o impresionantă cantitate de produse alimentare: 150 tone carne, 50 tone preparate de carne, 50 tone piine, 200 000 sticle cu lapte, 200 000 sticle cu băuturi răcoritoare și 250 000 sticle de bere. În același interval de timp rețeaua comercială desface un uriaș volum de mărfuri nealimentare: confecții, stofe, pinzeturi, articole electrice, încălțăminte și produse de manufactură.

Acest adevărat fluviu de produse se revarsă, gîuit, prin 3739 de magazine și 885 de unități de alimentație publică. În orele de vîrf ale zilei, bucureștenii iau cu asalt restaurantele, aglomerează pînă la refuz marile magazine și instalează cozi impresionante în fața raioanelor cu mărfuri alimentare.

Timp pierdut, oboseală, consum nervos.

În privința articolelor deficitare, întrebările sînt de prisos. Ancheta noastră vizează acele compartimente ale rețelei comerciale unde cumpărătorii sosesc pentru a se aproviziona cu mărfuri de strictă necesitate și care, din fericire, se găsesc pretutindeni în cantități suficiente. Piinea, produsele lactate și mezelurile, articolele de mercerie și cosmetică, produsele zaharoase, medicamentele, băuturile și preparatele alimentare prisosesc în toată țara, dar, paradoxal, cetățeanul nostru ajunge în posesia lor îndurînd zilnic calvarul cozilor.

Ce resort intim generează și permanentizează această neplăcută situație? Care sînt părerile și propunerile specialiștilor? Ne vom strădui să răspundem cititorilor noștri poposind deocamdată la Direcția comercială a Consiliului Popular al Municipiului București.

CAUZE OBIECTIVE ȘI SUBIECTIVE

Interlocutorul nostru — tovarășul director **Toma ALBULEȚ**. Prima întrebare:

— Mărfurile de larg consum abundă pe piața Capitalei. De ce sîntem obligați cu toate acestea să facem coadă în aproape toate unitățile comerciale ale orașului?

— Este adevărat că unitățile comerciale ale Capitalei sînt aglomerate în anumite ore ale după-amiezii, cînd majoritatea salariaților termină programul de lucru, sau în zilele de la sfîrșitul săptămîinii. Rețeaua comercială este mult solicitată în zilele de plată a salariilor, precum și în ajunul diferitelor sărbători. Cu toate măsurile luate în ultimii ani, comerțul local nu realizează pînă în prezent o concordanță deplină între numărul populației și capacitatea de desfacere a rețelei existente. În zona centrală sau semicentrală a orașului se diminuează spațiul comercial pe de o parte datorită numeroaselor dezafectări pentru realizarea de edificii culturale, de învățămînt etc., iar pe de altă parte din cauza ocupării pe parcurs a unor localuri

comerciale în alte scopuri. Acțiunea de introducere a formelor noi și rapide de vânzare nu se poate realiza într-un ritm mai susținut datorită existenței unor localuri moștenite din trecut care, fiind mici, insalubre, degradate, nu pot asigura condițiile folosirii unor sisteme moderne de vânzare. (Tocmai de asemenea mici localuri ducem lipsă în București. De altfel ideea magazinelor-gigant este abandonată în prezent în marea majoritate a țărilor europene. Comerțul risipit în magazine mici, cu profiluri extrem de variate, s-a dovedit mult mai eficace și mai apropiat de gustul și dorința cumpărătorului. Și tocmai în asemenea unități «trecerea pe la casă» (acest circuit infernal) poate fi înlocuită printr-o metodă veche de cînd lumea: plata la vînzător — n.n.)

Alt neajuns: lipsa mărfurilor preambalate, în cantitățile și sortimentele solicitate de nevoile de aprovizionare a populației. De menționat că în sectorul nealimentar aproape că nu se poate vorbi de existența mărfurilor preambalate.

— Ce preocupări și măsuri de ordin

● DE CE SÎNTEM OBLIGAȚI SĂ STĂM LA COADĂ ÎN FOARTE MULTE MAGAZINE BUCURESTENE? ● DIN CE PRICINĂ RESTAURANTELE, BODEGILE ȘI COFETĂRIILE SÎNT MEREU SUPRASOLICITATE? ● CARE SÎNT CAUZELE ȘI CE MĂSURI VOR DUCE LA REZOLVAREA ACESTEI SITUAȚII DE NEDORIT?

Rețeaua comercială a Capitalei are și în prezent numeroase locuri vacante, ceea ce a dus la mărirea anormală a frontului de lucru. «N-am decît două mîini», spune vînzătorul, și zău că-l credem pe cuvînt.

majoritate, obișnuiesc să facă cumpăraturile în ultima zi a săptămîinii sau în orele de după-amiază, nesolicitînd rețeaua în restul timpului, cînd de asemenea este asigurată o bună aprovizionare a unităților. (Păreră aceasta ni se pare cel puțin bizară. Suprasolicitarea unităților comerciale în orele după-amiezii nu este de loc o chestiune de capriciu, ci pur și simplu o situație de fapt: marea majoritate a locuitorilor lucrează în orele de dimineață. Sporirea numărului de lucrători în orele de vîrf ale zilei ar reprezenta o măsură utilă și rațională. Organizarea timpului de lucru după acest criteriu întîmpină chiar atît de mari dificultăți? — n.n.)

— Care este în prezent raportul dintre spațiul comercial existent și numărul populației?

— Deservirea celor 1 366 mii locuitori ai municipiului București este asigurată printr-o rețea de magazine care însumează o suprafață utilă de 444 mii mp (325 mp la 1 000 de locuitori). Dezvoltarea în perspectivă a municipiului București, atît ca locuințe cît și ca dotări, va permite realizarea unei rețele comerciale cu o capacitate și structură corespunzătoare numărului populației, asigurîndu-se totodată și o repartizare judicioasă a acesteia pe teritoriul orașului. Astfel, pentru cei 1 800 000 de bucureșteni ai anului 1980 se va realiza o rețea comercială cu o suprafață utilă de circa 740 mii mp, ceea ce va conduce la îmbunătățirea gradului de încărcare a rețelei, revenînd la 1 000 locuitori 410 mp spațiu comercial util.

SĂ SPUNEM LUCRURILOR PE NUME...

— Adoptarea unor soluții eficiente reclamă mobilitate în gîndire, operativitate și mult mai multă inițiativă personală — ne-au spus, la magazinul «Victoria», tovarășii **Virgil DUMITRIU**, director comercial, și **Ion NIȚU**, șeful serviciului comercial. Este momentul să scoatem capul din scripte, să spunem lucrurilor pe nume și, mai cu seamă, să spargem corsetul metodelor învechite, anchilozate.

La «Victoria», cea mai mare unitate comercială din Capitală, aici unde lucrează 500 de vînzători și se desfășoară zilnic mărfuri în valoare de milioane, cauzele care determină suprasolicitarea raioanelor existente sînt deosebit de evidente.

— Ne-am străduit să scurtăm cozile exploataînd la metru pătrat spațiul comercial disponibil. Reorganizarea magazinului a permis reducerea mobilierului și introducerea în raioane a unui volum sporit de mărfuri. Clientul are de unde alege, iar autoservirea a micșorat sensibil timpul afectat alegerii și cumpărării mărfii respective. În raionul de sticlărie-porțelanuri încasările au sporit în primul trimestru al

(Continuare în pag. 16)

...Da, într-adevăr «tocană», la propriu și la figurat. Această situație de loc inedită (fotografia vă prezintă o parte a magazinului «Polar» de pe bd. Nicolae Bălcescu) ar avea o singură rezolvare fericită: dublarea numărului de vînzători în anumite ore de vîrf ale zilei.

practic vor schimba această situație?

— În perioada 1968-1969, cartierele de locuințe vor fi dotate cu circa 40 de noi complexe comerciale, iar în centrul orașului se prevede construirea mai multor magazine universale. Acestea vor fi amplasate în Piața Unirii, pe Bulevardul 1848 și pe Calea Victoriei. De asemenea, prin punerea în valoare a monumentului istoric «Curtea Veche» se creează condiții pentru amenajarea unor unități comerciale și de alimentație publică de veche tradiție (cafenele, crame etc.), iar în zona Complexului cultural, în care se va construi și un mare hotel, sînt prevăzute o serie de unități comerciale care vor fi amenajate și în pasajul subteran ce se va realiza la intersecția Bulevardului Republicii cu bulevardele 1848 și N. Bălcescu.

— Dificultăți în aprovizionare?

— Aglomerările nu vor putea fi evitate atîta timp cît se mai primesc unele produse în cantități insuficiente față de cererea populației sau se vor înregistra unele cazuri de nerespectare a livrării în termen a mărfurilor de către furnizori. La această situație mai contribuie și cetățenii care, în

anului cu 83 la sută, iar productivitatea muncii a crescut cu 25 la sută. Autoservirea și alegerea liberă ne-au adus surprize plăcute și în raioanele: confecții pentru femei, încălțăminte pentru bărbați, femei și copii, covoare, corpuri de iluminat etc. Am venit apoi în întâmpinarea cumpărătorilor instalând coșuri cu diferite mărfuri în fața magazinului. (Degeaba am fost criticați, metoda se întrebuințează în toate marile capitale ale globului!) Am vândut într-o singură vară 60 000 perechi de pantofi din textin-plastin, miș de prosoape, ciorapi, combinezoane.

— Și totuși ce împiedică lichidarea definitivă a cozilor?

— Vă răspund tot printr-o întrebare: cîți clienți virtuali trec prin fața lăptăriei

de pe Academiei 4, renunțînd să bea lapte bătut din moment ce singura vînzătoare a unității nu izbutește să-i servească prompt? Cîte cumpărătoare nu ocolesc la «Victoria» raionul de articole cosmetice, deoarece în fiecare clipă cele două lucrătoare sînt solicitate de zeci de clienți? Exemple de felul acesta se găsesc la tot pasul. Sistemul cotelor procentuale nu permite însă angajarea unor noi salariați, cu toate că practica și calculul rentabilității ne determină creșterea volumului de încasări. Ne încurcăm în cifre, dispoziții, într-o metodologie mecanicistă. Dar bine, toate acestea nu sînt picate din lună, ci sînt făcute de oameni și tot oamenii le pot schimba. E vorba doar de rentabilitate și eficiență!

...Și aceasta, în fața bufetului-exprs «Lido», în zona ultracentrală a Capitalei. De ce au desființat edilii orașului spațiile amenajate în fața localurilor?

▲ La vîntoare după locuri... Tradiționalele grădini de vară — puțin costisitoare, specifice peisajului bucureștean și extrem de potrivite în condițiile climaterice ale țării — au devenit cu anii extrem de puține. Edilii Capitalei nu sînt de loc de feliicitat în această privință.

PARADA TIMPULUI PIERDUT

(Lipsa de brațe de muncă se resimte în tot cuprinsul rețelei comerciale. Cu toate acestea, paradoxal, comerțul local are și în prezent posturi vacante rezultate prin plecarea unor numeroși salariați. Această tendință se manifestă în mod pregnant și în rîndul absolvenților școlilor profesionale. Din cei 2 500 de absolvenți repartizați în Capitală în perioada 1967-1968, abia 60 la sută se mai numără printre angajații rețelei bucureștene. Toate acestea au determinat mărirea anormală a frontului de lucru: 4 și peste 4 metri, deci dublu în raport cu dimensiunile normale. Prin înlăturarea acestor fenomene comerțul local ar fi beneficiat la ora actuală de aproximativ 4 000 de lucrători în plus, ceea ce, evident, ar fi influențat pozitiv deservirea populației — n.n.)

— Ce greutăți întâmpinați în privința aprovizionării?

— Marea noastră durere: actualul sistem al contractărilor. Greoi și țeapăn ca un bătrîn. Confecțiile noastre, gîndite și executate în 1967, se vînd în iarna și primăvara lui '68. Or, este de ajuns să primim din import rochii și paltoane croite în pas cu moda și publicul năvălește organizat în cozi «inofensive» sau în adevărate cete

de luptători. Mărfurile contractate cu luni de zile în urmă se transformă în stocuri nevandabile. Normal ar fi să tratăm direct cu furnizorii. Să vină omul la mine cu geamantanul încărcat cu modele de confecții, articole de lux, încălțăminte, articole tehnice. «Asta-mi place, asta aleg, în 3-4 luni am nevoie de cantitatea respectivă». De ce sînt obligat să iau pantofi de la «Progresul», cînd publicul face coadă pentru încălțăminte fabricată la «Clujana» și «Guban»? An de an cei de la «Progresul» se culcă pe-o ureche, realizează încălțăminte de proastă calitate deoarece, oricum, produsele fabricii sînt distribuite rețelei comerciale. Mult mai eficient ar fi să tragem operativ cu producătorul, și pe baza cererii existente să-i pot spune: «Dă-i bătaie înainte sau, dimpotrivă, stop, schimbă modelul!» Ar fi în interesul nostru și al cumpărătorilor, iar industria nu ar mai produce marfă lipsită de valoare de întrebuințare.

POPAS LA MINISTERUL COMERȚULUI INTERIOR

De vorbă cu tovarășul **Vadim ARO-NEANU**, directorul Direcției restaurante și hoteluri.

— În prezent rețeaua alimentației publice cuprinde în întreaga țară peste 400 000 de locuri. Norma generală de 40 locuri la 1 000 de locuitori, stabilită experimental, a fost realizată. După părerea noastră, capacitatea existentă este suficientă, și asta deoarece în mediul urban media stabilită a fost în general depășită.

— Tovarășe director, e ora 14,30. Vă propunem o plimbare prin cîteva bodegi și restaurante centrale. E cald, ni-e sete și o halbă cu bere ar fi mai mult decît binevenită.

— Evident, la ora aceasta am face drumul de pomană. Unitățile sînt supraaglomerate. Să nu uităm însă că berea este un produs deficitar. În 1967 cetățenii noștri au dat pe gît un milion de hectolitri de bere, dar anul acesta setea este și mai pronunțată. Avem nevoie de un surplus de cel puțin un milion de hectolitri. Oamenii mor de sete și cînd solicită băuturi nealcoolice. Anul trecut am consumat 55 milioane litri de băuturi răcoritoare și 20 milioane sticle de Pepsi. Mult prea puțin în raport cu cererea.

— Și totuși bufetele, restaurantele, pensiunile familiale, plăcintăriile, cofetăriile și localurile cu autoservire rămîn aglomerate și din alte motive.

— Populația a crescut vertiginos, iar spațiul destinat unităților centrale s-a micșorat treptat. Numeroase localuri au fost desființate și atribuite unor instituții și asociații cu activitate necomercială:

.C.M.B., agențiile de transport aeriene, gențiile Loto-Pronosport. În toată lumea iletele de loterie se cumpără de la câteva edii centrale sau prin solitudinea vânzătorilor-volanți! Altă durere: dispariția pașilor comerciale prin demolări și reconstrucții. În zona ultracentrală a Bucureștiului au funcționat până deunăzi resurantele «Doina», «Zori de zi», bufetele Rustica și «Circului», cofetăria «Colțea», atiseria «Dîrste». În total 2 000 de locuri care realizează încasări zilnice de zeci e mii lei. Proiectantul le-a desființat cu șurință, iar Direcția comercială a municipiului nu s-a oboșit să găsească soluții compensatorii.

— Ce părere aveți de actuala amplasare a localurilor publice?

— În centru situația e relativ mulțumitoare. În noile cartiere, populația este însă psită de unități specializate. Proiectanții oștri au dotat aceste zone cu lucrări monumentale, edificii-gigant menite să adăostească sub un singur acoperiș resurante și magazine. Nu ne împăcăm cu această idee. Am vizitat de curind, la aris,noul cartier Nanterre, proiectat pentru 40 000 locuitori. Există și aici un supermarket, dar în același timp și 160 de răvăioare mărunte. Numai asemenea ici unități animă și colorează viața carerului, dispersînd totodată numeroasa lientelă mai ales în orele de vîrf. Și o înebare: de ce Sanepidul ne interzice să tilizăm spațiile din fața localurilor? Trojarele — altădată pline de mășuțe — ar ermite și astăzi extinderea spațiului existent.

— Alimentația publică este înzestrată u suficiente cadre calificate?

— În general ritmul de lucru al personalului este mult prea lent. Oamenii noștri c drumuri inutile, parcurg kilometri înegi cu mișine goale. Alteori aspectul eingrijit al unității îndepărtează publicul, oncentrîndu-l în alte localuri.

— Într-un recent foileton publicat de rivista noastră atrăgeam atenția că la xpresul de lingă Gara de Nord se servesc reparatele fără cuțite, iar berea fără pare. Ne-am permis să facem și o glumă: utorul articolului a obținut un cuțit de arece a fost coleg de armată cu responsabilul. Șeful unității ne-a trimis o lungă crisoare prin care ne informează că nu a icut armata cu semnatarul foiletonului. am întreat atunci de ce lipesc totuși acimurile și paharele? «Fiindcă se fură, i T.A.P.L. n-are bani de arunca». Ii ugerăm pe această cale să introducă și

alte metode originale: cei care sosesc în unitate cu tacimuri personale ar putea beneficia de o reducere de 10%, iar la consumul de bere, un alt sistem rezonabil: 4 lei halba dacă o consumi la masă, 3,50 dacă rămii în picioare și 3 lei dacă o bei într-un picior...

— Furtul nu justifică această atitudine. Pierderile sînt prevăzute în bugetul fiecărei unități. Indolență, comoditate, reavoință. De altfel, în general vorbind, greutățile pe care le întîmpinăm la tot pasul, lipsa de spațiu și numărul redus al personalului angajat pot fi suplinite printr-o mai judicioasă gospodărire a unităților existente. Practica a dovedit-o.

UN ADEVĂR ETERN: OMUL SFINTEȘTE LOCUL

Am adresat următoarele întrebări tovarășului Radu PAUL, directorul Institutului de cercetări comerciale:

— Considerați că lărgirea rețelei comerciale și angajarea unui personal mai numeros în fiecare unitate existentă ar influența negativ coeficientul general al rentabilității?

— Creșterea numărului de unități — mai ales de anumite tipuri — ar putea duce la sporirea desfacărilor, asigurînd totodată rentabilitatea fiecărei unități. Sporirea numărului de salariați și îndeosebi utilizarea lor cît mai rațională au ca efect îmbunătățirea activității comerciale — consumatorul este servit în condiții civilizate, pierde mai puțin timp pentru efectuarea cumpărăturilor iar cozile, dacă nu dispar, apar în orice caz mai rar. Este necesar însă să vedem prin ce mijloace se poate asigura rentabilitatea necesară. Nu există rețete unice, universal valabile pentru rezolvarea acestei probleme. În fiecare caz concret trebuie pornit de la studierea detaliată a tuturor elementelor și condițiilor existente. În afara analizării datelor privind populația, structura ei, nevoile de consum, elementele de organizare urbanistică etc. — ce pot fi obținute din evidențele existente — este necesar să folosim pe scară largă anchetele de opinie în rîndurile populației. Dacă ținem seama de aceste condiții, sporirea numărului de magazine și creșterea numărului de salariați în cadrul fiecărei unități reprezintă măsuri care influențează în mod pozitiv rentabilitatea unităților.

— De ce unele orașe ale țării, cum ar fi de pildă Brașovul, Clujul, Oradea și Tg. Mureșul, se fac remarcate prin buna

organizare a comerțului? Care este aici raportul dintre spațiul existent și numărul vinzătorilor angajați?

— Interesant de remarcat că tocmai în aceste localități lucrează un număr mai mic de vinzători! Media pe țară: 3,70 salariați. În orașele amintite, raportul spațiu-personal de deservire este de 2,55 (Brașov), 2,74 (Tg. Mureș), 2,61 (Cluj) și 3,11 (Oradea). Exemplul de mai sus ne permite să arătăm că buna deservire nu este numai rezultatul unei judicioase organizări a rețelei comerciale. Ea este determinată în cea mai mare măsură de factorul om. Chiar dacă nu există o perfectă concordanță între numărul populației deservite și spațiile comerciale existente, printr-o mai bună organizare a muncii, prin folosirea variatelor forme de deservire se pot obține rezultate pozitive.

RĂMÎNEM OPTIMIȘTI...

Apreciem deocamdată franchețea discuțiilor purtate, modul direct și deschis prin care interlocutorii noștri au înțeles să dezbată actuala activitate a rețelei comerciale. Recunoașterea lipsurilor reprezintă o primă garanție a succesului. Situația nu se va schimba bătînd din palme, dar măsurile preconizate ne fac să rămînem optimiști. Pe primul loc, construcția unor noi edificii destinate comerțului. Din păcate, la Ministerul Comerțului Interior realizarea programului de investiții pe trimestrul I 1968 se situează abia la 13,1 la sută față de planul anual. Cel mai scăzut nivel al îndeplinirii sarcinilor planificate caracterizează Direcția generală a comerțului pentru produse alimentare (abia 5,3%) și Direcția generală a comerțului pentru textile-încălțăminte (8,2%). Lipsa spațiului comercial și numărul relativ redus al angajaților permanenți — au menționat participanții la discuție — poate fi suplinit, în mod temporar, prin accelerarea ritmului de lucru, prin extinderea în continuare a metodelor de muncă eficiente: autoservirea, expunerea deschisă, plata directă la vinzători, forme de salarizare îmbunătățite, bazate pe cointeressarea directă a salariaților în realizarea planului de desfacere, deservirea la domiciliu, desfacerea preparatelor și semipreparatelor prin înființarea unui număr sporit de unități tip «Gospodina».

Atît doar că scurtarea cozilor depinde nemijlocit de scurtarea termenelor de execuție.

NU TRAGEȚI ÎN INSPECTORI!

Cetățeanul care poate citi în fiecare unitate comercială un anunț prin care este invitat să semnaleze telefonic, la nr. 15 39 55, orice ne-regulă sesizată în vreun magazin și-a format o imagine greșită: el își închipuie că instituția care se numește Inspekția comercială a municipiului București este ceva similar cu Salvarea sau cu postul de pompieri, că are la dispoziție un regiment de inspectori și un veritabil parc de autovehicule de mare viteză, capabile a se deplasa instantaneu în orice punct al Bucureștiului. Dar cîtă deziluzie cînd cunoști realitatea! Întreaga inspekție comercială... etc. nu are decît 13 inspectori și nici măcar o... trotinetă! (E adevărat că în cele opt sectoare ale Capitalei mai există încă 16 salariați pe posturi de inspectori; fiind însă la dispoziția respectivelor comitete executive, mai primesc uneori și alte sarcini decît cele ce țin direct de comerț.)

Ținînd seama de faptul că în atribuția acestui organism intră controlul asupra circa 6 000 magazine, 200 mari depozite, 134 întreprinderi industriale și cam 100 unități de desfacere ale cooperației de consum din comunele subordonate, este clar că cei 13 + 16 inspectori, ce utilizează doar mijloacele de transport în comun ale I.T.B., nu pot face mare lucru pentru a asigura: a) controlul permanent al rețelei comerciale; b) rezolvarea reclamațiilor scrise și telefonice ale cetățenilor; c) controlul calității produselor aflate în magazine.

TOATĂ LUMEA CÎȘTIGĂ!

După ce ani de zile comerțul nostru nu a fost hrănit decît cu concursuri de tipul celor pentru cea mai atractivă vitrină, iată că, în sfîrșit, într-o ramură a sa a fost inițiată o întrecere care, dată pe parcurs nu va fi cariată de viermele formalismului, promise să fie de mare folos. E vorba de întrecerea dintre unitățile hoteliere și de alimentație publică din rețeaua Ministerului Comerțului Interior.

Întrecerea a început în aprilie și se va termina la 31 decembrie, avînd trei etape. Obiectivele ei: deservirea cît mai civilizată a consumatorilor și — ca un corolar al acesteia — realizarea planului de desfacere și încasări al unităților.

Se întrec între ele hotelurile și restaurantele din fiecare județ luat în parte. Cîștigătorii întrecerilor vor primi importante premii bănești din fondurile direcțiilor comerciale județene. Dar cei mai cîștigați vor fi, desigur, consumatorii.

POFTIȚI LA AUTOMAT!

15 «comercianți» automați, sosiți din import, împărțiți în grupuri de cîte 3 aparate, au intrat în funcțiune în cîteva puncte de circulație mai intensă din București. Exploatate de Direcția generală a marilor magazine, automatele distribuie băuturi, calde și reci, gustări (de asemenea calde și reci), produse cosmetice.

Mult perfecționate față de utilajele similare pe care le-am cunoscut în trecut, aceste aparate aduc aproape instantaneu la punctele optime de răcire sau de încălzire băuturile pe care le servesc și dozează cu maximă precizie componentele băuturilor pe care le prepară ad-hoc. Calitățile acestea de «negustori» cîștigați sînt dublate și de o atenție maximă a acestor aparate în ce privește banii pe care-i primesc. În cazul în care s-a introdus în automat o sumă mai mare decît cea convenită — de exemplu o monedă de 3 lei în loc de una sau două de un leu — aparatul restituie cumpărătorului restul. (De altfel, fiecare grup de 3 aparate este învecinat și cu o «casă de schimb» automată: un aparat care schimbă monede.)

Dar dacă nu-și înșală cumpărătorii, automatele acestea nu se lasă nici ele înșelate: orice încercare de a introduce în aparate alte monede decît cele indicate, monede false sau deteriorate, se soldează cu o... disprețuitoare catapultare a piesei necorespunzătoare pe trotuar, în vîzul public.

În fiecare vară aceeași poveste: chioșcurile cu răcoritoare amplasate în ștrandurile orașului se dovedesc cu totul insuficiente. Or, evident, aici nu poate fi vorba de lipsă de brațe de muncă și spații comerciale.

un sfert de ceas în culisele modei franceze

de Sanda FAUR

«Nu există nimic mai ridicol la Paris decît acest Courrèges. Yves Saint-Laurent? Cînd știe să copie e ceva de el. Cu cît va copia mai fidel linia Chanel, cu atît va avea mai mult succes...»

În gros-plan pe micul ecran, domnișoara Chanel, cu cei 84 de ani proaspăt impliniți, se minie. Se minie cu superioritate, cu dispreț, pe tinerele zeități din Olimpul modei. Condamnă la moarte ideile fixe ale modei actuale: «Mini-jupele? Le detest. Sînt lipsite de pudoare, pretențioase, o oroare». Telespectatorii francezi zimbesc îngăduitori: ce vrei, la 84 de ani... Își spun anecdota cu bătrînica care se indignază în fața celor doi tineri ce se îmbrățișează în parc: «Ce zici de ei, le mai arde...» Apoi, cu înduioșare: în fond, e Coco Chanel a lor, cea care a revoluționat moda lumii la începutul acestui

secol. Și care, orice s-ar spune, deține secretul șicului desăvîrșit. Ceilalți mari creatori parizieni de modă se prefac a ignora furia prestigioasei domnișoare octogenare (de fapt, se străduiesc grozav să se ignore cu toții între ei: nu se cunosc personal, nu țin să se cunoască, nu se consultă vreodată, deși socotesc cu aviditate cîte modele Dior, cîte Cardin, cîte Yves Saint-Laurent, Ungaro, Ricci, Patou, Balmain, Gres Esterel etc., etc., au apărut în revistele de modă: e doar box-office-ul lor!). Și totuși, cînd nu se înverșunează prea rău împotriva mini-ului, decana modei franceze și tot corul de voci ce fredonează cam aceeași melodie găsesc audiență: de ajuns cu excesele modei «viitorului», e timpul să ne oprim din goana asta nesăbuită spre excentricitate. Pierre Cardin, croitorul catalogat, cu noblețe, drept

«proustian», care a cucerit în ultima vreme reduta modei masculine, milioane de franci noi, iar pentru cîteva luni din anul trecut pînă și inima actriței Jeanne Moreau, hotărâște cu cruzime: «Moda înseamnă creație iar creația se identifică cu tinerețea. Eu nu creez pentru femeii de 60 de ani, ci pentru tineret». Bine-bine, dar ce dorește tineretul, încotro se îndreaptă gusturile sale actuale în materie de vestimentație?

Căci iată, în acest an 1968 moda a făcut o piruetă de 180 de grade și — plictisită să tot privească în viitor, să fantazeze și să îmbrace femeile în chip de cosmonauți cu plăcuțe de metal și țesături luminescente — a privit peste umăr, înapoi, și și-a agățat privirea, fascinată de filele anilor 1930. S-a învîrtit o vreme în jurul romanțului vestimentar de la începutul secolului, s-a lăsa

Moda 1930 a reintrat în grații. Iată cîteva modele — de pulovere, fuste, coafuri — ce pot fi liniștit copiate de amatoarele noii mode.

u toată înfățișarea
și de seducător june-
rim, Ungaro nu se
nează să se foto-
rafieze cu punga de
olduri și foarfeca a-
țate de gît.

Pierre Cardin, croito-
ul angoasat, nervos,
proustian și milio-
nar. Și-a făcut ave-
ea mai ales pe seama
ochetăriei și frivoli-
tății masculine.

Acest domn cu fruntea substanțial înălțată, care are pasiunea pantalonilor albi și a hainelor Prince-de-Galles, revoluționase acum cîțiva ani întreaga modă. Acum, gloria sa a început să pălească. Numele său: Courrèges.

Faye Dunaway, interpreta lui Bonnie, nu a mai părăsit nici în viața de toate zilele bascul, pletele blonde rotunjite în jurul obrazului și maxi-jupa evazată.

clipă sedusă de moda charleston-ului, a luat ceva de aici, ceva de dincolo, dar s-a întors din nou la «tinerețea-ramei-și-a-tatăii», la acea nebunie a anilor '30, la buclele la Jean Harlow și la ondulele platinat la Mary Pickford, la gura în formă de inimioară și sprîncenele pensate cu chip de arcuri subțirele, la rochiile vaporoză din gandi și muselină, la eșarfele lungi, filfiițoare, amintind de cea care s-a prins în roata mașinii Bugatti și a tringulat-o, în 1927, pe Isadora Duncan, prima femeie hippy» din lume. Tineretul acesta neastîmpărat al lumii occidentale, tineretul acesta iritat la culme de servitute «civilizației de consum» și care manifestează genetic, cu miile, pe străzile marilor orașe apusene, are aspiră la adevăruri ce le apar în contururi foarte agi, tineretul acesta își exprimă și vestimentar non-conformismul. Poate în primul rînd vestimentar: e cel mai la îndemînă. După ghirlandele de flori, și bărbile, și pletele rebele, și picioarele goale în stil «hippy», și acum vrăjiți de moda «Bonnie and Clyde», lansată de filmul lui Arthur Penn, unul dintre cele mai răsunătoare succese (și scandaluri!) ale cinematografului american. În cîteva luni doar, străzile New Yorkului și apoi ale Londrei și Parisului au fost invadate de maxipele, de băștile și rochiile stil «Bonnie», de cravatele și pălăriile moi stil «Clyde», iar coaforul Jacques Dessange a și creat o perucă Bonnie, pe care Brigitte Bardot a lansat-o în «show»-ul ei televizat de Anul nou. Regustorii cu fler — mai întii cei de filme, apoi cei de modă — au făcut o uriașă afacere din evocarea acestui cuplu de gangsteri îndrăgostiți, a acestor mici briganzi le provincie care goneau, prin anii 1933-34, într-un Ford V8 prin Texas și Louisiana cu o mitralieră în mîna dreaptă și cu un Kodak în stînga, iubindu-se, asasinînd și fotografiîndu-se cu infantilă voluptate la locurile primelor, săvîrșind totul cu o iresponsabilitate și un

simț al gratuitului de-a dreptul uluitoare. Filmul acesta, respins la început de cîțiva dintre cei mai cu autoritate critici americani, a fost apărut cu o nemaiîntîlnită vehemență de înșiși spectatorii, de tinerii spectatori americani, care găseau în pelicula aceasta violentă, duioasă, însingurată, în jocul acesta de-a moartea și dragostea, «istoria lor, cultura lor, visurile lor. Bonnie și Clyde — spunea criticul revistei «Expres» — psihanalizează America...»

Moda nu mai este azi doar acea «zeiță inconstantă, incomodă, bizară în gusturile ei, nebună în podoabele ei», cum o ironiza, în versuri, nu fără malițiozitate, Voltaire, ci un fenomen cu implicații de psihologie socială, o vastă oglindă în care se reflectă chipul epocii. Rapidele ei schimbări la față, goana și setea aceasta nebună de a se înnoi de la un an la altul, de la un sezon la altul, corespunde — spunea, justificîndu-se, un creator de modă — întregului ritm năucitor al zilelor noastre, cînd oamenii dau o fugă de la un continent la altul și se pregătesc să se repeadă pînă la Lună. Poate. Dar ca să reușești a te ține pe urmele modelului, îți trebuie nu numai un picior bine legat, ci și un portofel bine garnisit. Pentru că, mai mult ca totdeauna, moda — și mai ales cea pariziană, care rămîne prima doamnă a acestui imperiu, oricît i-ar rîvni locul creația italiană sau engleză — a devenit un business de mari proporții. Și, paradoxal în aparență, ea a început să producă bani mulți, exact în momentul în care a început să se ieftinească.

Cîndva, Rousseau spusese că «aproape totdeauna moda este făcută de femeile urite, iar frumoasele fac prostia de a li se supune». Nu mai e cazul: astăzi, moda este creată, cu foarte puține excepții, de bărbați. De bărbați misogini, spun unii. În orice caz, de bărbați

cu un foarte personal mod de a înțelege frumusețea feminină (ceea ce nu ar fi lucrul cel mai grav, dacă ei nu ar intenționa să și impună genul acesta de frumusețe!). Pe toate copertele magazinelor ilustrate, pe paginile glasate ale revistelor de modă sînt etalate frumusețile zilei (care nu fac de aici decît un pas pentru a ajunge în lumea filmului sau a afacerilor); germana Veruschka — 29 ani, 1,84 înălțime, 57 kg, londoneza Twiggy — 18 ani, 1,77 înălțime, 47 kg, americana Penelope Tree, 17 ani, 1,77 înălțime, 47,500 kg... Din această grațioasă însăilare de oase pe verticală, pe care nu s-a așezat decît un strat delicat de mușchi și o piele îndelung îngrijită și machiată, marii croitori și marii fotografi pot scoate cele mai interesante, mai stranii, mai însolite făpturi, le pot transforma într-o clipită din fetițele cumînți ale contesei de Ségur, cu șosete trei sferturi, pantofi cu baretă și rochițe festonate urcate cu 20 de cm deasupra genunchiului (cum le vede Courrèges), în tenebroase Anne Karenine, cu mantouri tivite cu blană atingînd aproape glezna (cum le vrea Yves Saint-Laurent), în misterioase Bonnie cu bascul tras pe ochi, cu pletele înconjurînd rotund obrazul. Cît ai clipi, fetele acestea nesfîrșit de înalte și negrăit de slabe pot avea o coafură imensă, creată, de «leoaică», niște plete lungi căzînd rigid pe umeri, un coc din bucle răsucite sau o frizură scurtă, tip «lagăr»: perucile le stau la îndemînă. Cît ai clipi, pot avea ochi verzi, albaștri, cenușii, după cum cere culoarea rochiei: mici lentile aplicate fără primejdie pe retină le oferă ochii doriți, după cum genele lor pot deveni, la comandă, prin «alipire» o pădure umbrăoasă și deasă, iar tenul măsliniu sau roz. Se pare că tenul roz a căzut în dizgrație, pentru că marii croitori preferă la ora actuală manechinele exotice:

(Continuare în pag. 20)

— rochia amplă;
— cordon în talie (de preferat foarte lat);
— culorile preferate: bleu, alb, roșu, bleumarin;
— tăiorul preferat: jacheta lungă, fusta evazată, bluza chemisier;
— flori-ornament: trandafirul, margareta, camelia, lăcrămioara;
— pantofi: cu tocuri scunde, cu cataramă, funde.

Courrèges: 20 cm deasupra genunchiului.

Feraud, Ricci: 10 cm deasupra genunchiului.

Dior, Patou, Heim, Lanvin: 5 cm deasupra genunchiului.

Cardin: 5 cm deasupra și 5 cm peste genunchi.

Balmain: 10 cm peste genunchi.
Scherrer: 0, la genunchi.

TENDINȚELE MODEI 1968

MINI SAU MAXI-JUPE?
— creatorii de modă francezi
își spun cuvîntul în cifre —

Moda

Uitate de cîțiva buni ani, pălăria florentină, fusta foarte amplă, decolteul «bateau» și centura lată în talie ne cuceresc din nou.

Felicia este din Noua Zeelandă, Wong din Formosa, Dominique din Turcia, Donyale Luna e o negresă superbă. Fetele acestea înalte și slabe hipertrofiază, dar pornesc de fapt de la tipul existent al tinerei fete de azi, care a cam crescut fără măsură — spun statisticile antropometrice — a făcut sport și s-a ferit de mîncare ca de foc. Creîndu-și moda pentru acest prototip — exacerbat, desigur, și din nevoia de a-l face mai trapant, mai vizibil — coborînd moda în stradă și democratizînd-o, «haute-couture»-a franceză a dovedit un colossal simț al afacerilor, dacă nu chiar un salutar instinct de conservare. Pentru că iată, cu nici un deceniu în urmă se părea că marile case de modă sînt în agonie, că nimic nu mai poate salva de la moarte acest extrem de costisitor artizanat de lux, care își împărțea cele 3 000 de clientele sus-puse și care se usca, rupt fiind de marea masă de consumatori, de noile mijloace industriale de producție. Această înaltă artă a croitoriei trebuie să aleagă: sau îmbracă toată lumea, sau se stinge de anemie pernicioasă. Toată lumea? E prea mult, «la griffe» — marca, eticheta casei — nu poate fi compromisă totuși prin confecția de serie largă. Creatorii s-au oprit la soluția «boutique», unde rochiile nu se mai vînd cu 3 000 de franci, ci cu 300, și au transformat «haute-couture»-a într-un laborator al ideilor, elaborate și pentru seria mică. Primul care a inițiat coborîrea creației de modă din turnul de fildeș pe bulevardele pariziene a fost Yves Saint-Laurent: tînărul acesta (azi, în vîrstă de 31 ani), care prelua la nici 21, abia întors din armată, marile răspunderi ale imperiului modei intitulat Dior, a deschis primul «boutique» pe strada Tournon: în 1967, cifra de afaceri a acesteia urca la 5 milioane franci. Într-un singur an, Laurent își deschidea alte opt magazine la Lyon, Marsilia, Grenoble, Toulouse, Bruxelles, Milano, Zürich, Geneva; pentru 1968 a anunțat încă alte 12, la New York, Londra, Cannes etc. Fiecare dintre aceste «boutique»-uri trebuie să raporteze anual între 1 și 5 milioane, ceea ce nu s-ar putea spune că nu ar fi o sumă frumoasă... Moda e, într-adevăr, generoasă cu cei ce știu să o bage bine în seamă: Yves Saint-Laurent face costume pentru «Frumoasa zilei» a lui Bunuel și pentru «A trăi pentru a trăi» a lui Claude Lelouch, îmbracă baletetele lui Béjart și «Nunta lui Figaro» montată de Jean-Louis Barrault, dar conturile sale la bancă cresc de pe urma rochiilor, a taioarelor și parfumurilor vîndute în «boutique».

În această întreprindere de «difuzare» a modei i-a urmat îndeaproape Pierre Cardin care a reușit, cu o adevărată lovitură de teatru, să i-o ia, la cifra de afaceri, cu mult înainte: el a creat primul magazin de modă masculină, pe strada Faubourg-Saint-Honoré nr. 118, demonstrînd imediat că moda nu e de loc o slăbiciune feminină, ci dimpotrivă. Cardin e la ora actuală unul dintre cei mai bogați croitori francezi și aceasta se datorește confracțiilor săi: în 1966 a vîndut o jumătate de milion de costume, patruzeci de întreprinderi lucrînd în exclusivitate pentru el. La Cardin se îmbracă acum Jean-Paul Belmondo, Vadim, Marcello Mastroianni, Gregory Peck, Yul Brynner iar, pe lângă ei, «tot Parisul».

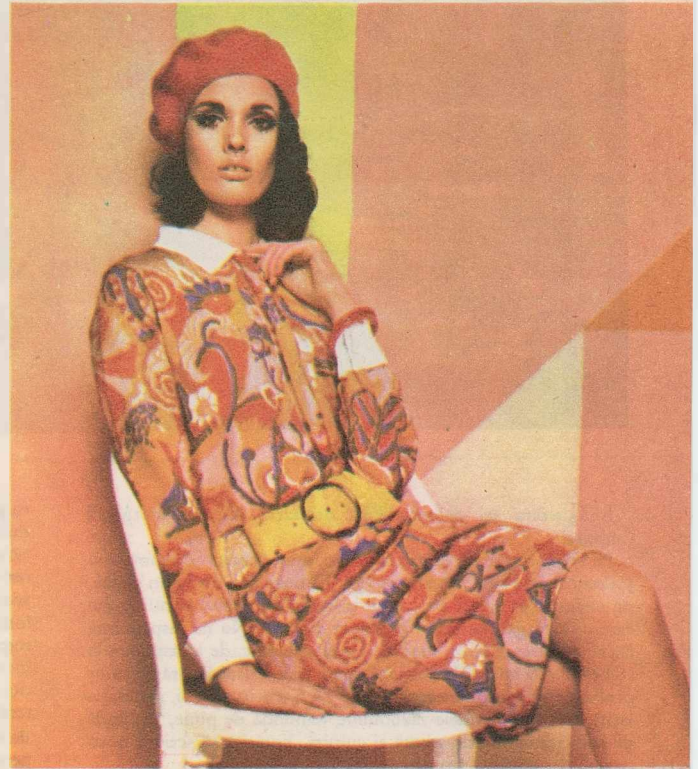
Pînă acum cîțiva vreme gloria starurilor de cinema era concurată doar de cea a cîntăreților de muzică ușoară, fiecare avîndu-și suporterii, «fanii» înfierbîntați care le prindeau pozele cu pioaneze de pereți, închinîndu-se la ele ca la niște icoane cu arhangheli în costum de baie. Și iată că o nouă vedetă își face tot mai vizibilă prezența la orizont: marele croitor, acest amestec de artist, meseriaș și fabricant, în mîna căruia se află întreaga înfățișare a străzii și care flotărăște cum să arate azi și cum să se schimbe mîine «stilul» femeilor. Meseria aceasta, dar mai ales business-ul solid pe care-l prilejuiește, a început să seducă, să atragă irezistibil chiar... celebritățile artei: după Sylvie Vartan, după Michèle Morgan, iată că și Liz Taylor și-a deschis la Paris, pe str. Bonaparte 21, un «boutique», îndrăznind să înfrunte astfel reputația ei de femeie prost îmbrăcată («cea mai prost îmbrăcată», cum preciza, fără menajamente, un clasament făcut printre vedete), ba să și creeze un model de rochie de mireasă. «Mă pricep, am la activul meu 5 căsătorii și 5 toalete de nuntă», s-a scuzat ea.

Și totuși, veți întreba la capătul micii incursiuni de față prin culisele acestui scriitor spectacol — nu lipsit de umor, de vervă și de lovituri de teatru — care e creația franceză de modă, pentru ce s-a optat în cele din urmă, lungim sau scurtăm fustele, renunțăm la stilul sport și devenim întru totul romantice, părăsim acea tinerească «petite robe» în favoarea rochiei ample, bogate? «Războiul jupelor nu va avea loc — ne asigură, concilianți, creatorii. Mini-jupele și maxi-jupele vor coexista în pace: după preferințe, dar, mai ales, după linia piciorului și a siluetei». Stil sport sau romantic? «Nici o dictatură: amîndouă. Primul, pentru orele dimineții, celălalt pentru orele eleganței...»

În fond, de ce nu? Moda nu este făcută ca să dea femeilor posibilitatea de a arăta mereu altele, mereu schimbate, mereu — dacă se poate — irezistibile?

Basca stil «Bonnie» se poartă și la rochiile de vară, care optează pentru minci lungi, cordoane late din piele, guler și manșete albe.

▶ Paspoaluri foarte late, într-o culoare vie, contrastantă, o eșarfă «pirat»: rețineți combinația aceasta amuzantă.

Înregistrăm azi patetic, după douăzeci de ani, scurgerea timpului....

Pe vremea aceea eram foarte tineri, impresionant de romantici și dominați de clocotitoare energii. Pe buze ne flutura un cîntec, un nedespărțit cîntec pe care îl scandam în ritmul inimii și din care o întreagă generație facuse un dicton: «Nu ne înspăimîntă nimic pe noi». Era un mod de a trăi, dinamic, de a răspunde în orice clipă la apelurile partidului, ale țării, aflată în pragul unor profunde transformări sociale care ne fascinau pe noi, generația ieșită de sub pulpanele războiului, flămîndă de pîine, flămîndă de pace, flămîndă de știință și cultură, hotărîtă să scrie o nouă pagină în cronică României.

Anul 1948: anul marilor șantiere, al eroismului generos. Veneam de pretutindeni, răspunzînd cu entuziasm apelului partidului, la chemările organizației revoluționare a tineretului. La început a fost repetiția generală de la Agnita-Botorca și A.P.A.C.A. Tineretul descoperea frumusețea muncii datorită unui ideal nou, fremătător. Descoperirea cîntecele păcii, solidaritatea și prietenia. Apoi a urmat grandoarea, nopțile și zilele aceluia an clocotitor 1948: Bumbesti-Livezeni, Salva-Vișeu, Lunca Prutului.

*«Nu ne-aspăimîntă nimic pe noi,
Noi șăurim țării drumuri noi,
Hei rup! Hei rup!»*

Drumuri noi...? Nu numai atât. Ci mult mai mult: oameni noi. Dar pe atunci eram foarte tineri și poate nu înțelegeam prea bine semnificația profundă a clipelor pe care le trăiam.

RĂSUNĂ VALEA...

Era o dimineață rece, împovărată de ceață, și simțeam zăpezile Parîngului în obraji. Trenul s-a oprit și cineva a strigat: «Brigada!... Livezenii! Debarcarea!» Era o gară mică, prea mică pentru mulțimea de tineri care o invadea. Era gara unde am coborît în primăvara aceea, ca să luăm un alt tren, simbolic, unde s-a încheiat un drum și a început altul pentru foarte mulți dintre noi.

Și acum, deseori, cînd viața mă poartă spre acele locuri, îmi vine în minte dimineața aceea cu ceață: noi, brigada sosită în preajma zilei, adunîndu-ne înfrigurată, încercînd cu emoție să descoperim peisajul și sensul noii noastre vieți; liniștea aceea care domina începutul zilei, spartă de sute de glasuri. Băieții cîntau în cîntec noastră, a noilor sosiți; porțile prieteniei se deschideau larg. Nu ne cunoșteam încă dar ne iubeam ca niște frați și valea răsună de glasuri. Apoi soarele a răsărit și am privit munții, leagănu nostru de-o vară.

Începea școala curajului...

Ce înseamnă curaj? Ce înseamnă onoare? Ce înseamnă bărbăție? Ne frămîntau zeci de întrebări. Căutam tot așteptat răspunsuri. Cuvintele erau foarte departe de noi, le dispeream, dacă nu eumva le uram; acțiunea, faptele erau acelea care dădeau sens existenței noastre.

Primeam vrăjiți munții aceia, care ni se opuneau ca prin brîul lor să se taie calea ferată. Ni s-a spus: «Voi trebuie să construiți aici o cale ferată». Și am dat un răspuns: «O vom construi!» Aveam la îndemînă o primăvară și-o vară....

TREI EPISOADE

Primul episod. Învățam să disprețuim frica, descoperînd că

ea pornește din lașitate. Învățam să fim curajoși. Era o muncă dură și grea, munții plini de surprize. Învățam să ne educăm voința. Dar oare curajul și voința nu erau printre însușirile omului nou spre care aspiram?... În primele zile ale lui iunie sosise pe șantier o brigadă năsăudeană. Era primul ei șut, prima întîlnire cu muntele. Adunați în grupuri priveau muntele cu respect, dacă nu cu teamă. Și în clipele acelea de contemplare, înainte ca vreunul dintre ei să-și fi făcut botezul muncii pe șantier, un mare val de stînci alunecară și coborîră, rostogolindu-se terifiant și distrugător spre băieții aceia înalți și blonzi, mai bine de o sută la număr, aducînd cu ele copaci seculari și fetiga, acoperînd totul în calea lor, alungîndu-i spre matca Jiului, în dezordine și panică. Tăcere. Un nor de colb care se risipește încet. Apelul. Nici un mort. Doar pe fețele lor, frica. Și atunci, noi, ceilalți, am început să rîdem în hohote. Șapte sute de băieți rîdeam în hohote. Noi ne obișnuisem cu muntele. Rîdeam ca niște nebuni, numai și numai să le învingem frica, să-i păstrăm alături de noi, să le dăm exemplu. Învățam lecția curajului.

Al doilea episod. Mîndria brigăzii era să păstreze steagul de frunță o dată cucerit. Asta însemna înainte de toate tenacitate și hărnicie. Dar însemna și onoare... Brigada noastră lucra în schimbul trei, cel de noapte. Luna și reflectoare puternice luminau șantierul. Trecuse de miezul nopții de mult, răcoarea se întetise și primii aburi de ceață se ridicau din apele Jiului, cînd, un vagonet al brigăzii cu care se căra piatră, balansat prea puternic, se rostogoli pe panta terasamentului și Jiul îl înghiți. Un vagonet pierdut nu era în fond aproape nimic, dar pentru brigada însemnau multe puncte pierdute în întrecere. Era vorba în fond de onoarea ei. Comandamentul deliberează și hotărăște: vagonetul trebuie recuperat. Chiar în noaptea aceea. Se face apel la voluntari. Sînt atît de mulți încît ne obligă să tragem la sorți. Legăm cu un odgon de vreo sută de metri pe Tudor Vasile și-l coborîm în apele negre de cărbune și piatră ale Jiului. E frig, rece și ceață. O jumătate de oră de căutare zadarnice. Tudor nu mai poate sta în apă, a înghețat. Altul la rînd. Lungim cablul. Intră al treilea la rînd. Departe, miște de ziuă. Pînă unde or fi dus apele vagonetului? În sfîrșit, îl vedem pe Mihalca ieșind. Ne face semne. O sută de oameni trag de odgon. Așa salvăm vagonetul. E ziuă și băieții sînt foarte veseli și lucrează cu sîrg. Numai cei trei care exploraseră albia stau învelți într-o sută de salopete, aproape sufocați.

Al treilea episod. Nu era cazul să chemăm salvarea. Era de ajuns să vină felcerul să-i bandajeze degetele. Eram patru la platforma vagonet cu care căram pietre de tunel. Acum am rămas doar trei; Tudoran, cu laba mîinii oleacă zdrobită, nu ne era de nici un folos. Ne-am rupt mîncile de la cămăși și i-am bandajat. Băiatul avea dureri mari. Nu plîngea, dar amuțise. Ar fi trebuit să-l lăsăm să aștepte sosirea felcerului, dar era noapte și nu-l puteam părăsi. Trebuia să-i vorbim, să-l încurajăm. De aceea, după ce am încărcat pe platformă cinci tone de granit pentru tunel, l-am urcat sus, și noi, ceilalți trei, am împins vagonetul, preț de un kilometru, și i-am vorbit și i-am cîntat cîntecele care știam noi că-i plac, numai ca să treacă timpul. Și simțeam cum mușchii ni se întind, ni se rup, dar noi cîntam să prindem puteri, să rezistăm, să-i alinăm durerile. Învățam să fim bărbați. Apoi a venit felcerul, l-a luat pe Tudoran, a venit și dimineața, a răsărit și soarele cald al verii, și-n așteptarea navetei care ne ducea în tabără la Livezeni am adormit acolo pe terasament, acoperit de rouă, învelit în frig, și am visat cum călătoresc pe Valea Jiului cu un tren cu bănci moi, plușate, încălzit, legănat de arcuri moi...

NOI.

Dimineață de șantier: brigăzile pleacă la lucru.

(Fotografie din 1948.)

CEI TINERI...

UNDE SÎNT FLĂCĂII DE ODINIOARĂ:

Au trecut douăzeci de ani... Unde sînt flăcăii de odinioară? Într-adevăr, unde sînt? 30 000 de tineri numai la Bumbești-Liuzeni... Cîțiva miniștri, cîțiva ambasadori, mineri, ingineri, doctori, tehnicieni, cooperatori, constructori la Porțile de Fier, actori. Îi vom vedea la toamnă, pe aceleași locuri de acum douăzeci de ani, în aceleași sectoare, pe mulți cu copii și neveste, veniți să reconstituie în mod simbolic brigăzile de odinioară

și să cînte aceleași cîntece care le-au însușit tinerețea. Vor veni să le vorbească copiilor despre acei ani ai entuziasmului, care au fost atît de mărinimoși cu o întreagă generație. Spiritul de muncă voluntară și-a îmbogățit sensurile și mobilizează și astăzi tineretul pe care îl întîlnim lucrînd entuziasat pe șantierul de irigații al Văii Carasu, pe șantierul Combinatului de la Galați, la Porțile de Fier, pe ogoarele Bărăganului în aceste zile, înfruntînd uscăciunile secetei. Sînt sensuri majore care nu se pierd niciodată și se perpetuează totdeauna.

EXPOZIȚIA „ANUL REVOLUȚIONAR 1848“

Cu prilejul sărbătoririi a douăsprezece decenii de la revoluția de la 1848, Muzeul de istorie a Partidului Comunist, a mișcării revoluționare și democratice din România a organizat în sălile din bd. 1 Mai expoziția «Anul revoluționar 1848».

Documente originale, hărți, litografii, date statistice, ediții princeps ale unor lucrări de istorie, economie, literatură, apărute în secolul al XIX-lea, redau, în cadrul situației social-economice de atunci și al valului luptelor revoluționare din Europa, pregătirea și desfășurarea revoluției burghezo-democratice de la 1848 care a cuprins țările române. În fotografie, moment de la vernisajul expoziției.

I. ARDELEANU

LITORAL - PRIMELE ZILE DE VACANȚĂ

1 iunie: începe sezonul la mare. De fapt, admirabilul nostru litoral (250 km de coastă însoțită) și-a primit anul acesta oaspeții cu mult înaintea de venirea verii. În aprilie, sute de turiști din nordul Europei și-au petrecut vacanța la Eforie, iar la Mamaia câteva mari hoteluri și-au deschis porțile încă din primele zile ale lunii mai. De atunci primesc în continuare mii de oaspeți din țară și din toată lumea.

Cum se va prezenta sezonul estival la mare în '68?

Numărul oaspeților care vor veni pe litoral în mod organizat, prin O.N.T. sau prin sindicate, și neorganizat (pe cont propriu) este estimat de pe acum la peste 1 milion. În ultimul deceniu litoralul românesc a devenit, așa cum se știe, un centru turistic intern și internațional de prim rang. Numărul de zile-turist, la mare, va cunoaște anul acesta, după informațiile ce ni s-au dat, o creștere cu 45% față de anul trecut. Așa cum ne relatează tov. Ion Popa, vicepreședinte al Consiliului popular al municipiului Constanța, acest procent se datorează construirii de noi hoteluri, apoi deschiderii, mai devreme ca de obicei, a sezonului și — ceea ce e desigur important — prestigiului pe care și l-a câștigat peste hotare litoralul românesc. Un exemplu: cunoscuta organizație franceză de turism Club Mediteranean își stabilește, începând de la 9 iunie, la Mamaia un centru turistic. O altă organizație de turism, C.E.T. (Compagnie Européenne de Tourisme), își stabilește și ea o bază turistică la Eforie Nord.

Alte noutăți de pe litoral? Mamaia — perla Mării Negre — se îmbogățește dintr-o dată în cursul acestei veri cu încă șapte hoteluri: «Venus», «Riviera», «Astoria», «Metropol», «Majestic», «Minerva» și «Mercur» (ultimele două vor fi afectate clubului mediteranean). O nouă construcție, o adevărată bijuterie arhitectonică, găzduiește de câteva zile, pentru prima oară la noi, un bowling — popicarie mecanică cu 12 piste.

Tot în vara aceasta, în celălalt capăt al litoralului românesc, noua stațiune maritimă care se naște la nord de Mangalia va găzdui primii oaspeți: 2 200 în hoteluri ultramoderne (aceasta începând însă abia din iulie, fiindcă constructorii, ca de obicei, sînt în întîrziere) și 1 500 în bungalovuri. În 1971 stațiunea va putea primi, dintr-o dată, nu mai puțin de 21 161 de oaspeți.

Anul trecut autoritățile locale au dat asigurări presei că mijloacele de transport în comun între stațiunile de pe litoral, și în special în interiorul orașului Constanța, vor fi îmbunătățite. Cum s-a circulat în vara lui 1967 între Constanța și Mamaia — se știe. Anul acesta, pentru ca povestea să nu se mai repete, s-au luat o serie de noi măsuri, printre altele comandîndu-se din timp patruzeci de autobuze care să dubleze vechile trasee.

De mai mulți ani se făgăduiește amatorilor de iahting o bază sportivă pe lacul Siutghiol. În afară de un singur concurs anual pentru cupa Mamaia (și acesta oficial), nu s-a făcut nimic. Schiurile de apă — sport modern — constituie deocamdată pentru oaspeții Mamaiei o făgăduială. De altfel — ca să abordăm și alte capitole din arsenalul vacanței la care litoralul nu se prezintă la înălțimea cuvenită — Mamaia, care găzduiește într-un singur sezon aproape 200 000 de oameni, n-are tonete suficiente pentru vînzarea pe plajă a obiectelor de artizanat, atît de solicitate de turiști. Uniunea județeană a cooperativelor me-

DINAMICA numărului de zile-turist înregistrate la Mamaia în ultimii patru ani:

1 144 000 în 1964
1 269 000 în 1965
1 514 000 în 1966
1 765 000 în 1967

Pentru 1968 se prevăd: 2 100 000.

teșugărești, care s-a angajat față de administrația stațiunii să aducă pe plajă 4 asemenea tonete, nu și-a respectat angajamentul pînă la deschiderea sezonului. Așa s-a întîmplat de altfel și cu cele pentru vînzarea fructelor pe plajă, făgăduite de O.V.L.F. încă din primăvară.

Sîntem abia la început de sezon și toate lipsurile pot fi încă remediate.

F. URSEANU

SPORT

SĂ NE PĂSTRĂM CALMUL

Jocurile Olimpice din Mexic se apropie. Evenimentul este așteptat cu mult interes pretutindeni în lumea sportivă. Țara gazdă se află în caruselul sutelor ori poate chiar al miilor de amănunte tehnice care vor compune cadrul desfășurării celei de-a XIX-a ediții a Olimpiadelor moderne. Prin alte locuri continuă activitatea pur sportivă în vederea obținerii unor rezultate favorabile care, oriunde pînglob, sînt dorite, așteptate, construite, dacă vreți. Întregu continent american va fi probabil prezent la startul olimpic așa cum nu s-a mai întîmplat pînă acum niciodată, fiindcă Olimpiadă nu ajunge atît de des prin aceleași locuri pe unde s-a mai desfășurat vreodată.

De aceea Jocurile Olimpice și-au cîștigat un plus de vigoare cu fiecare nouă ediție (cu foarte rare și mici excepții) și poate tot din acest motiv interesul pe care stîrnesc urmează un curs ascendent.

Este cu totul firesc, prin urmare, ca preliminarile lor să polarizeze atenția universului sportiv încă din faza preliminară. Unele dintre acestea rămîn secrete pînă în ultimul moment, deoarece a devenit un obicei ca pe lângă pretenții autorizate și cunoscuți opiniei publice încă din perioadele preolimpice, jocurile să consacre nume cvasicunoscute pînă în momentul încoronării cu lauri victoriei. (Așa a fost, printre alte cazuri, și cel al Mihaelei Peneș, la Tokyo, ca să amintim doar unul dintre exemplele ce ne sînt cele mai cunoscute.)

Înțelepciunea unora de a pregăti ceea ce în termen sportivi se cheamă cut-sideri, a devenit, pe alocuri, sistem însă fără șanse de generalizare, deoarece cu toate marile și savuroasele surprize înregistrate de-a lungul Olimpiadelor moderne, valorile certe, cunoscute și verificate i-au furnizat cel mai adeseori laureatul.

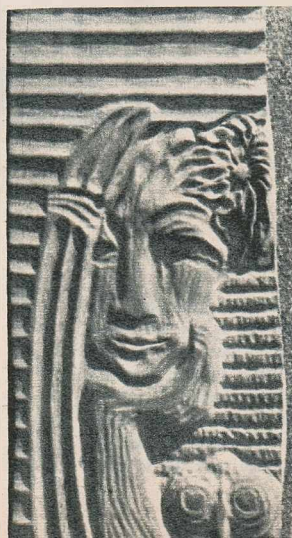
Ne apare firească preocuparea multiplă pentru o astfel de întrecere și considerăm legitim interesul atît de divers față de cea mai importantă întrecere polisportivă a lumii de ieri și de azi. De aceea credem că posibila avalanșă de sugestii (ca să folosim un termen cuprinzător pentru toată cea ce opinia publică va produce în perioada preolimpică se cere în primul rînd acceptată ca atare (dacă nu poate fi chiar stimulată), tratată cu atenție, selectate acele — fie și puține — lucruri de bună-credință pe care sîntem siguri că le și cuprind unele dintre ele, dar mai presus de orice abordarea cu calm a tuturor chestiunilor ce pot să apară pînă în octombrie, și vor apărea fără nici o îndoială.

E timpul să-și facă loc calmul cel mai desăvîrșit, observată critică bazată pe luciditate, interesul colectiv și nu cîmășchin al tuturor celor care, într-un fel sau altul, sînt puși în marele angrenaj al răspunderii pentru comportare sportivilor români la J.O. din Mexic.

Numai astfel vor fi evitate situațiile critice (care n lipsesc nici mișcării noastre sportive — înfrîngerea lui Giju la box, a lui Baciu la lupte, a echipei masculine de floretă și altele) ivite pînă acum ca și cele viitoare a căror apariție poate fi dată ca certă și tocmai de aceea necesită un tampon de siguranță pe care numai abordarea cu calm și competență le-o pot asigura.

Em. VALERIU

ÎN PIATRĂ ȘI LEMN

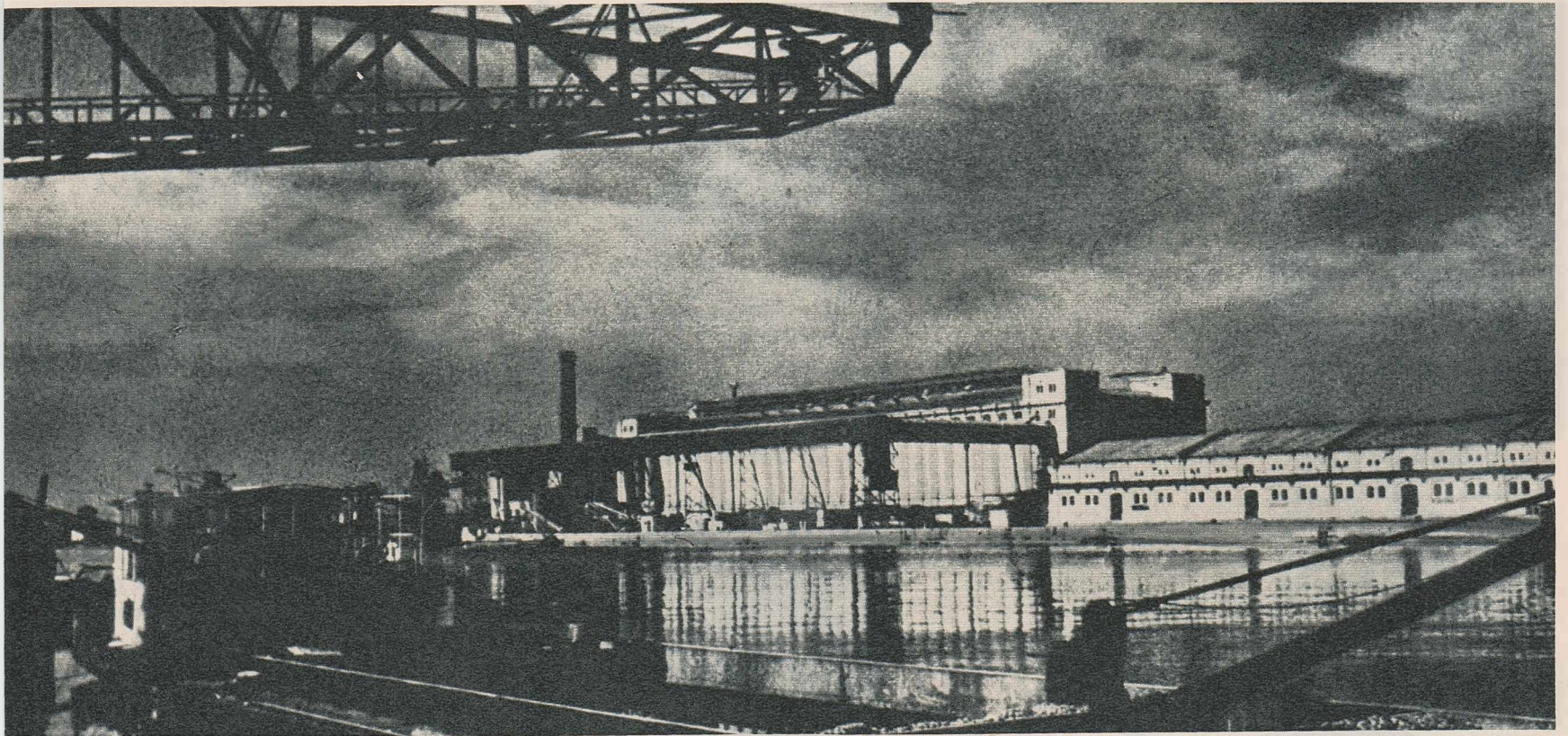
Împăratul Traian.

◀ Meditație.

Un entuziast sculptor amator, profesorul de limba română Petre Jucu își petrece o parte din timpul liber învățîndu pe cîțiva elevi tainele artei sale preferate. Fotografiiile alăturate reprezintă o parte dintre lucrările acestor sculptori care deocamdată sînt elevi în clasele VI-VIII-2 la Școala generală din Coșereni (jud. Ilfov) și la liceul din Lehliu (unde are catedră actualmente profesorul Jucu).

ŞASE VEACURI DE ISTORIE ÎN RETROSPECTIVĂ JUBILIARĂ

▲ Vedere din portul Brăila.

Alumiuniul își înscrie tot mai pregnant prezența în viața economică a Slatinei.

S-a întîmplat ca un act domnesc de cancelarie pecetluit cu efigia lui «Ladislev Dei gracia voivode transalpinus banus de Zeurino», adică al lui Vlaicu I Vladislav, voievodul Țării Românești la 1368, să rămînă, pînă în zilele noastre, cea dintîi mărturie documentară despre existența Brăilei și Slatinei. S-a întîmplat, spunem, pentru că originile celor două orașe coboară în timpuri cu mult mai îndepărtate, dar eventualele documente scrise dinaintea actului menționat s-au pierdut sau nu s-au descoperit încă. Sărbătorite de întreaga țară, aceste orașe au deschis, în săptămîna care a trecut, festivitățile jubiliare în cadrul cărora brăilenii și slătinenii din zilele noastre s-au prezentat, la confruntarea cu stădania generațiilor trecute, cu realizări rodnice, pe măsura epocii de puternic avînt înnoitor pe care o trăiesc.

*

Orașul cu salcîmi, din viziunea unuia dintre fiii săi, Mihail Sebastian, s-a metamorfozat, într-o perioadă de două decenii, în cetatea celulozei și cordului, într-o mare poartă fluvială dimensionată la cerințe care nu puteau decît să spargă, literalmente, tiparul croit în secole de activitate portuară, în orașul navalistilor, al industriei constructoare de mașini grele. «În anii socialismului, Brăila a devenit un important centru industrial al țării, cu fabrici și combinate moderne, un oraș în care pulsează ritmul viu, caracteristic României contemporane» — se spune în mesajul adresat orașului de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R., președintele Consiliului de Stat.

Slatina a intrat în orbita industrializării ca citadela alumiuniului românesc.

«Marea uzină de alumiuniu, construită aici în cadrul programului de industrializare a țării — se spune în mesajul adresat orașului de tovarășul Nicolae Ceaușescu — generează o puternică dezvoltare social-edililară a orașului, un intens proces de modernizare ale cărui influențe pozitive se răsfrîng asupra întregii zone înconjurătoare, făcînd să pătrundă larg binefacerile civilizației socialiste».

Este semnul prefacerilor înnoitoare care au cuprins întreaga țară și care, în cazul acestor două vechi așezări, ne apar cu atît mai pregnante cu cît vin să încununeze o evoluție de sute de ani.

Rememorate cu prilejul festivităților aniversare, virtuțile înaintașilor, faptele lor eroice în marile frămîntări istorice prin care cele două orașe au trecut, realizările generațiilor prezente și obiectivele viitoare, prefigurate de amplul program de dezvoltare a țării elaborat de partid, au transmis întregii țări mîndria legitimă cu care locuitorii Brăilei și Slatinei au sărbătorit jubileul celor 600 de ani.

În cadrul manifestărilor consacrate sărbătoririi orașului lor, locuitorii Brăilei și localităților învecinate au organizat, între alte manifestări, expoziția jubiliară economică, etnografică și de arhitectură, au dezvelit un bust al scriitorului Panait Istrati și, într-o atmosferă sărbătorească, au participat în număr de peste 60 000 la o mare adunare populară ce a avut loc pe malul Dunării, pe locul unde se văd și azi urmele celui de-al 8-lea zid al vechii cetăți.

În aceeași zi, la Slatina, un fastuos spectacol popular și numeroase manifestări cultural-artistice au atras în orașul sărbătorit numeroși oaspeți din satele apropiate și din alte localități.

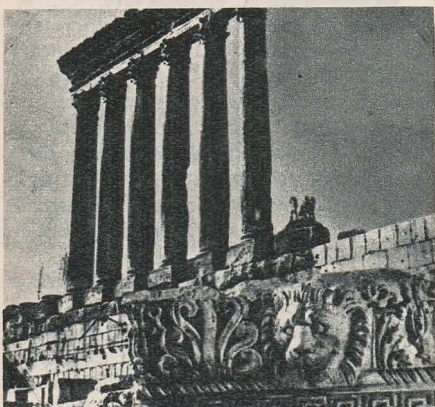
● «Omul din La Mancha» a libretistului american Dale Wasserman continuă seria succeselor pe scenele europene. Recent, autorul a asistat la premiera operei sale care a avut loc la Teatrul Karlin din Praga. Fotografia noastră reprezintă o scenă din spectacol.

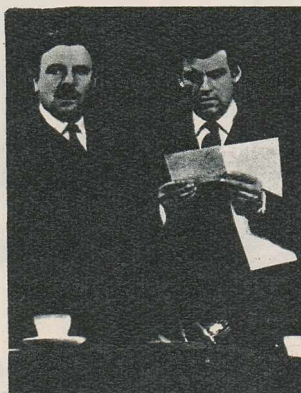
● La 33 de ani după moartea autorului, Opera din Berlinul occidental a prezentat ultima lucrare a compozitorului Alban Berg, «Lulu», cu o distribuție de prestigiu: Dietrich Fischer-Dieskau și Evelyne Lear (în fotografie). Ca și opera, recenta imprimare pe disc prezintă lucrarea neterminată. Autorul nu a scris din actul III decît 268 măsuri.

● Cu prilejul desfășurării celei de-a XIX-a Olimpiade, în Mexic vor avea loc o serie de manifestări culturale de mare amploare. Cea mai importantă va fi «Simfonia luminii și muzicii», un spectacol «sunet și lumină» care se va desfășura în decorul milenarelor Piramide a Soarelui de la Teotihuacan.

● Pe afișul celui de-al XIII-lea Festival de muzică de la Baalbek (Liban), iulie-septembrie, care se desfășoară în decorul uriașelor coloane ale templului lui Hercule, figurează două nume de mare rezonanță: Herbert von Karajan și cântăreața egipteană Oum Kalsoum. Invitata de onoare a festivalului va fi împărăteasa Iranului, Farah Diba.

● Prima piesă bulgară prezentată în Anglia este «Procurorul» de Gheorghî Djagorov. Spectacolele, care au avut loc la Theatre Hamstead Club din Londra, s-au bucurat de o bună primire. În fotografie, interpreții principalilor roluri — Glyn Owen și Bernard Lloyd.

● Enrico Macias a cucerit și publicul londonez. La Albert Hall, șase mii de entuziaști l-au rechemat la rampă de nenumărate ori. După spectacol a urmat un adevărat asalt pentru autografe, moment surprins pe peliculă de un fotoreporter.

● La Basel (Elveția) se desfășoară între 26 mai și 18 iunie «Săptămânile muzicale Stravinski». Spectacolele și concertele vor avea loc în sălile teatrelor ca și în catedrala orașului. Printre lucrările interpretate: «Povestea unui soldat» și «Sărbătoarea primăverii».

BLESTEMUL INERȚIEI

de Teodor MAZILU

Cînd funcționarul însărcinat cu îndeplinirea unor modeste atribuții a observat figura mea nemulțumită s-a grăbit să-mi vină cu o sugestie.

— Dacă nu sînteți mulțumit de comportarea mea, de ce nu mă criticați?

Cu alte cuvinte, pentru funcționarul aflat cu musca pe căciulă critica cetățenilor devenise un obicei fără nici un fel de eficiență sau rațiune. Chiar el insista să-l critic.

— Dacă vreți vă aduc condica de reclamații.

Și, deodată, nefericitul funcționar devine chiar vioi și serviabil, așa cum nu fusese pînă atunci. Aleargă, zboară și într-o clipă îmi așază în față condica de reclamații.

— Scrieți aici că sînt un funcționar neconștiincios... De ce să nu mă reclamați, dacă aveți dreptate?

Am mărturisit că n-am creion la îndemînă, și iarăși funcționarul scoate la iveală o nebanuită galanterie.

— Dar se poate? Vă dau eu tot ce vă trebuie... Uitați-vă, aveți aici toc și cerneală, scrieți ceva de să-mi mergă fulgii...

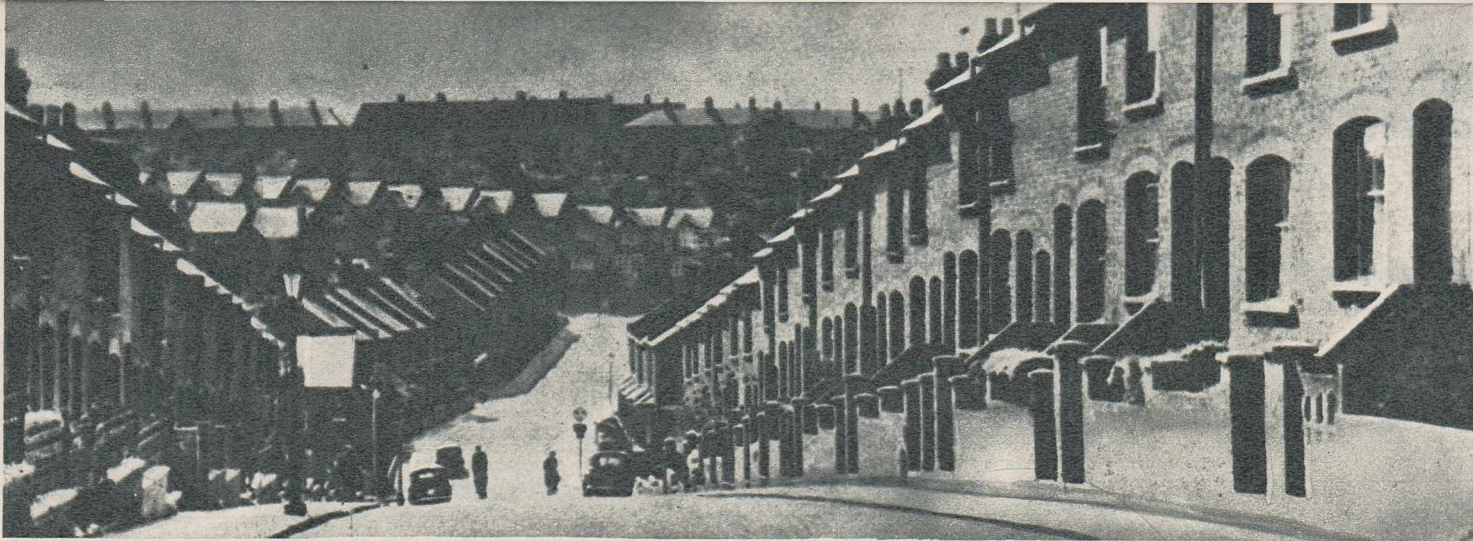
Această întîmplare, în aparență mărunță și drăgălașă, e de fapt destul de sinistă. Pentru funcționarul cu pricina, critica cetățenilor devenise o obișnuință oarecare, inerția înghițise totul. Eu muncesc prost, voi mă criticați, critica n-o iau în seamă și treaba merge mai departe tot cum o știm. Exista chiar și un fel de riguroasă împărțire a atribuțiilor. Noi să-l criticăm și el să-și facă mai departe de cap.

Întîlnesc în destul de dese împrejurări această sfidare care ți se azvîrle cu atîta grație.

— Dacă nu sînteți mulțumit, scrieți în condica de reclamații.

Și uite c-am scris. Și o să mai scriem pînă la sfîrșitul vieții. Și sînt convins că pînă la urmă admirabilului meu funcționar o să-i dispară zîmbetul leneș și superior. De aceea nu vă intimidati de aceste invitații perfide... Scrieți în continuare în condica de reclamații.

O raită prin
cartierele
mărgina-
şe. Într-un a-
semenea car-
tier şi-a in-
stalat teatrul
Joan Little-
wood.

Coborînd din tren la 8 seara, mă aşteptam să găsesc oraşul cufun-
dat în ceaţă: cerul era senin şi înstelat. Englezii nu păreau reţinuţi
şi taciturni, englezoaicele nu erau înalte şi uscăţive. Acasă, nu vor-
beau despre cîinii de vînătoare, discutau cu aprindere problemele
politice la zi. În Bayswater n-am întîlnit fantoma lui Sherlock Holmes.
Londra livrează începea să se destrame...

GLOB-
REPOR-
TAJ

Aceşti tineri
aparţin unei
generaţii «re-
bele», care
însă îşi exte-
riorizează a-
desea nemul-
ţumirile prin-
tr-o compor-
tare extrava-
gantă.

LONDRA

cu şi fără ochelari de turist

de Andrei BĂLEANU

LONDRA

cu și fără ochelari de turist

Hotărît lucru, industria modernă de voiaj riscă să falsifice plăcerile oricărei călătorii. Înainte de a păși pe teritoriul unei țări, nenumărate broșuri, ghiduri și albume fotografice îți spun tot ce vei avea de văzut și îți arată tot ce vei vedea — iar după ce, în ritmul precipitat al secolului vitezei, ai fost la fața locului, alte zeci de tipărituri și materiale iconografice, culese de peste tot și îndesate în traistă, îți explică pe larg toc ce n-ai avut vreme să afli, îndreptînd erorile tale de observație și suplinindu-ți momentele de neatenție.

Capitala britanică nu face excepție. O bogată literatură turistică și-o desface în felii și și-o servește gata mestecată, astfel încît ție, ca vizitator conștiincios, nu-ți mai rămîne aproape decît să te convingi că monumentele, străzile, podurile sînt încă la locul lor. (Căci unele s-ar putea să nu mai fie. Presa anunța că un vechi pod peste Tamisa a fost scos la vînzare ca piesă de

muzeu și cumpărat de o firmă din California. Peste Ocean, ruinele englezești au avut totdeauna căutare: ieri, castele feudale cu fantome cu tot; azi, pensionatul transatlantic «Queen Mary», de asemenea destinat a deveni muzeu.)

O caracteristică a mai tuturor ghidurilor este însă că — din imensa suprafață a acestei metropole cu 8 milioane de locuitori — nu-ți atrag atenția decît asupra unui drept-unghi destul de limitat. Aici vei admira seara reclamele feerice din Piccadilly Circus, pe care le cunoști din atîtea filme, aici vei privi splendidă și nu mai puțin cunoscuta coloană a lui Nelson, din Trafalgar Square, vei păși apoi spre Palatul regal și vei avea, în fine, o revelație remarcînd că Pall Mall, înainte de a fi o marcă de țigări, este și un frumos bulevard central; aici vei vizita minunata clădire a Parlamentului, alături de alte mii de turiști care o fotografiază sîrguincioși din toate unghiurile, înregistrînd

cu mîndrie pe propria lor peliculă imagini ce pot fi procurate pentru un penny la orice colț de stradă; aici vei face un tur, în pas alergător, prin uriașul British Museum, spre a constata că o vizită adevărată necesită săptămîni; aici vei trece pe lîngă clădirile masive ale marilor bănci și vei rămîne poate pe gînduri observînd că în virful uneia dintre aceste elegante cazemate de piatră, fier și sticlă flutură un fanion cu emblema dolarului. Caricaturistii n-au de loc imaginație.

O publicație foarte documentată îți pune la dispoziție harta teatrelor și cinematografele de bon ton, harta cluburilor de noapte și a tripourilor (extrem de numeroase la Londra, de cînd au căpătat o existență legală), harta cartierului Soho, paradisul cosmopolit al magazinelor la modă și al localurilor de strip-tease. Toate aceste hărți se suprapun, plimbîndu-te cu aproximație între aceleași Oxford Street și Regent

▲ Într-o stație de autobuz; în prim-plan — un personaj tipic: funcționarul îmbrăcat în negru, cu pălărie tare sau joben pe cap și nelipsita umbrelă în mînă.

◀ Londra.

Street, Whitehall și Strand, cu alte cuvinte în acea inimă luxoasă a Londrei care este extremitatea centrală a cartierului vestic, West-End. Dacă ai străbătut în mod disciplinat această Londră turistică, picioarele au să te doară suficient de tare ca să nu te mai aventurezi prea departe spre nord, spre sud sau spre est.

Dar ce se întâmplă când interesul tău depășește sfera de informații a mapelor viu colorate?

ÎN CĂUTAREA UNEI CELEBRITĂȚI

Nu există, cred, pe continentul european un om de teatru care să nu fi auzit de Joan Littlewood. Alături de Peter Brook, e numele cel mai des citat în legătură cu tînăra mișcare regizorală engleză. Un succes răsunător la Teatrul Națiunilor a adus micii sale trupe — Workshop Theatre — o notorietate mondială.

La Londra însă, nici un ziar și nici o revistă nu consemnează adresa acestui teatru. Funcționarele agențiilor de bilete ridică din umeri. Pentru ele, perimetrul teatral se rezumă la West-End, unde, pe lângă câteva instituții de prestigiu clasic, poți întâlni afișele amețitoare ale comediilor muzicale, ale pieselor poliștice, ale farselor macabre în care predomină de la o vreme perversiunile sexuale. Cine frecventează aceste teatre? Încerc să fac un raționament intuitiv, pornind de la o experiență inversă. Ca să prind un film mai vechi, care nu mai rula decît la periferie, am făcut trei sterturi de oră cu metroul și m-a costat drumul mai mult decît biletul de intrare. Oare cîți locuitori din cartierele mărginașe, venind seara de la lucru, vor mai avea timpul, energia și mijloacele să pornească spre teatrele din West-End, plătind pentru un loc bugetul pe o zi și riscînd, în plus, să piardă metroul la întoarcere (căci stațiile încep să se închidă puțin după orele 11 noaptea)? Statisticile arată că puțini, și aci — în această centralizare excesivă — stă o explicație majoră a mereu deploratei «crize a teatrului».

Și iată că o regizoare de valoare universală își instalează sediul în plin cartier muncitoresc, în mijlocul faimosului East-End, înfruntînd imense greutăți materiale pentru a face un teatru popular, prin conținutul și prin forma sa de expresie. Critica oficială o muștră cu consecvență. Londra mondenă o ignoră. Un afiș întîlnit întîmplător într-o stație de metro ne dă un indiciu asupra adresei: Stratford 15. Privire pe hartă. Există într-adevăr un Stratford în direcția est. Pornim la nimereală, căci e tîrziu și poate mai avem șansa să prindem ora începerii.

Ei bine, n-am găsit Workshop Theatre. În Londra există zeci de străzi cu aceeași denumire, și dacă nu ești în posesia unor explicații amănunțite cu greu vei ajunge la adresa căutată. Dar seara nu a fost pierdută căci, mergînd pe urmele Joanei Littlewood, am putut vizita o parte a East-Endului, partea cea mai săracă. Șiruri de străzi prost pietruite, cu case mici, cenușii, din cărămidă aparentă pe care s-a depus un strat gros de fum. Zeci și zeci de clădiri, una lângă alta, seamănă între ele ca niște cutii de chibrituri. La 9 seara, trotuarele sînt pustii, curțile tăcute, doar o locomotivă fluieră pe aproape. Nici o firmă luminoasă nu te îndeamnă să guști deliciosul Coke, picurînd stropi de neon într-un pahar de argon. Înapoi, în stația de metro, aceeași liniște rece. Nimeni nu mai pleacă spre centru la ora asta. O altă Londră, absolut neturistică, respiră aci, în alveolele înnegrite de funingine.

UN ENGLEZ CARE NU VREA SĂ FIE NOBIL

E de prisos să mai spun că Centrul 42 lipsește de asemenea din toate ghidurile. O instituție de cultură destinată proletariatului nu prezenta nici un interes comercial. Telefoniez deci animatorului ei, cunoscutul dramaturg Arnold Wesker. Nu mă invită la sediu, ci acasă.

— Ce activitate desfășoară în momentul de față Centrul 42?

— Nici una. Ne-am propus să organizăm

spectacole de valoare pentru un public nou, care nu frecventează teatrele din West-End. Să inițiem turnee și festivaluri în centrele muncitorești. Dar pentru acestea e nevoie de fonduri, și sprijinul material așteptat din partea trade-unionurilor întîrzie. De aceea m-am pus în «grevă». Stau acasă, după cum vedeți, și am de gînd nici să nu mai trec pe la centru. Poate că totuși se va sesiza cineva...

Wesker povestește cu umor cum a fost organizată, în cinstea sa, o serată cu participarea unor oameni de afaceri, în speranța că se vor găsi «acționari» ai Centrului 42. Lui personal i s-a oferit un titlu de noblețe.

— Asemănarea cu piesa dv. «Cetățile lor de aur» e frapantă. (Eroul, un mare arhitect, visa să construiască niște falansterne moderne, germeni înfloritori ai unei lumi eliberate de exploatare. Din lipsă de fonduri e însă împins să accepte intervenția unor financiar care transformă «cetățile de aur» în pure întreprinderi capitaliste; iar el, îmbrățișat de oficialități și acoperit de onoruri nobiliare, își contemplă cu amărăciune eșecul.) Întreb:

— V-ați inspirat din propria experiență?

— Dimpotrivă, am anticipat-o!

Minus deznodămîntul. Într-o țară unde numeroși conducători laburiști sînt lorzi, iar Beatles-ii înnobilăți, Wesker a refuzat să fie nobil. A refuzat și să apeleze la investiții de capital. Cu strîngere de inimă, a acceptat numai o donație pentru sediul Centrului 42: o imensă hală circulară, fost atelier de reparat locomotive. I se spune Round House (clădirea rotundă).

HAPPENING LA ROUND HOUSE

Imaginați-vă un spațiu cît un stadion acoperit de o cupolă, dar complet neamenajat. Imaginați-vă mai multe intrări cu scări de lemn scîrțitoare, cu trepte șubrede și balustradele rupte. Imaginați-vă, alături, un vast maidan nefolosit. Veți avea astfel o oarecare idee despre felul cum arată Round House.

Înăuntru era totuși o mare animație. Neputînd sluji încă unei activități proprii Centrului 42, clădirea era închiriată din cînd în cînd unor asociații sau grupuri. De astă dată se desfășura acolo o conferință culturală de tineret. Grupuri de băieți și fete, unii îmbrăcați neglijent sau fistichiu, intrau și ieșeau, vorbeau zgomotos, împărțeau afișe prin care invitau publicul la o serată de poezie, scriau aceeași invitație cu creta pe trotuar și pe capota unui automobil, vindeau broșuri în favoarea Cubei lui Fidel Castro, mîncău cîrnați, beau bere sau Coca-Cola și citeau pe o pagină din «Times», agățată de un stîlp, pledoaria unui grup de intelectuali pentru libertatea drogurilor.

Mi-a atras atenția un afiș care anunța că lucrările conferinței se vor încheia printr-un happening. Este un gen de spectacol, inițiat în ultimii ani în America și care și-a găsit adepți (puțini, dar înfocați) în câteva țări ale Europei. Principiul reprezentăției îl constituie îmbinarea mai mult sau mai puțin întîmplătoare a diverse mijloace plastice, muzicale, teatrale, cu participarea nu doar a interpreților, ci și a publicului. Denumirea vine de la verbul «to happen» = a se întîmpla. E deci ceva care se întîmplă, care și se întîmplă deși, judecînd după relatările multor asemenea încercări, evenimentul pare cel mai adesea cu totul lipsit de sens.

«Întîmplarea» de la Round House avea însă o idee conducătoare și nu se limita la improvizație: sub conducerea unei tinere americane, o echipă de actori (printre care unii profesioniști) o repetase două săptămîni. Pe o bandă cu muzică executată de Beatles, în fața noastră se succedau scene de pantomimă, sugerînd chinuirea și mutilarea unor oameni de către alții, imagini filmate evocînd cu oroare masacrele din Vietnam. Iar pentru ca noi, spectatorii, să nu ne socotim scoși din cauză, eram «violentați» la rîndul nostru aruncîndu-ni-se în cap, de pe o pasarelă, coli mari de hîrtie, resturi de materiale plastice, capace de la sticlele de bere. Cînd acestui bombardament i s-au alăturat și stropii unui lichid

(Continuare în pag. 30)

◀ Joan Littlewood, regizoare de valoare universală, animatoarea lui «Workshop Theatre».

◀ «Colțul oratorilor» din Hyde Park. Autentica animație politică nu e însă aici.

LONDRA

cu și fără ochelari de turist

incert, o parte din asistență a început să plece.

În spatele meu, o doamnă între două vârste scotea mici chiote de satisfacție. Un puști, așezat în raza reflectorului care lumina ecranul, s-a apucat să facă «umbre chinezești», din care pricină a fost luat de urechi de unul dintre organizatori. De altfel, publicul era extrem de pestriț. Numeroși tineri, îmbrăcați extravagant, așteptau cu vizibilă nerăbdare programul de dans (câci și acolo «activitățile culturale» sînt «urmate de dans»). Cum însă happeningul era și la Londra o noutate, veniseră nu puțini oameni de artă serioși, actori, regizori, scriitori. Printre alții, Peter Brook, rozîndu-și rama ochelarilor, urmărea cu un aer cam descumpănit reprezentăția. Mi s-a spus că ar fi intenționat și el să realizeze un happening.

POLITICĂ ȘI CLOPOȚEI LA GÎT

Cîțiva artiști cu care am stat de vorbă după spectacol erau decepționați. «Problemele păcii și ale războiului sînt mult prea grave pentru a le trata în forme atît de facile», spuneau ei. Mi s-a părut totuși semnificativ că pînă și într-o atît de hazardată manifestare artistică «de avangardă» interesul pentru politică se afla pe primul plan. Pasiunea și atitudinea deschisă, angajarea activă în disputa politică sînt trăsături pe care le întîlnești azi în toate părțile populației britanice. Vietnamul e pe toate buzele, revine mereu în conversații particulare, în presă și în artă, i se consacră mitinguri și demonstrații. Reprezentanții artelor se consideră datorii să-și spună cuvîntul, și luările de poziție colective au devenit frecvente. La cîteva zile după sosirea la Londra am deschis ziarul «Times» și am întîlnit acolo o scrisoare de protest împotriva dictaturii militare din Grecia. Dintre semnăturile ilustre care însoțeau textul, am notat numele actrițelor Peggy Ashcroft, Betsy Blair, Vanessa Redgrave, ale regizorilor de film Lindsay Anderson («Viață sportivă»), Karel Reisz («Sîmbătă seara, duminică dimineața»), John R. Schlesinger («Billy minciinosul»).

Dar turistul grăbit, cu «Visitors' Guide to London» în mînă, nu va remarca nimic din toate acestea. El va fi prea ocupat să se înghesuie în fața Palatului Buckingham, ca să asiste personal la faimoasa schimbare a gîrzii, veselă rocadă a ostașilor-pioni în costume pitorești, care arată ca niște copii hipertrofiați ale bibelourilor din vitrinele magazinelor de suveniruri. Ori se va urca într-o cabină special amenajată, deasupra Bursei, spre a vedea — ca într-un film mut — prin peretele de sticlă furnicarul acționarilor și al misișilor forfotind și agitîndu-se sub impulsul unor resorturi ce rămîn tănuite profanului. Ori se va duce în Downing Street 10 să aștepte sosirea sau plecarea primului-ministru, căci reședința acestuia face parte și ea dintre cîrnoșitățile capitalei. Englezii au gustul fastuosului și al ceremonialului, ei știu să transforme în spectacol tot ceea ce aparține vieții publice.

În marele Hyde Park există un «colț al oratorilor», unde oricine poate vorbi nestingherit, adresîndu-se mulțimii. Nu știu dacă acesta va fi fost, cîndva, un autentic focar al libertății de gîndire, al schimbului de idei; oricum, astăzi nu cred că un om serios ar mai dori să ia cuvîntul, alături de maniacii și pensionarii care pâlăvrăgesc la nesfîrșit, suiți pe cîte un scăunel, în rîsetele

copiilor și ale grupurilor de gură-cască. Am chiar convingerea secretă că unii dintre acești vorbitori sînt subvenționați de municipalitate, pentru a nu lăsa să se piardă nimic din lista bizareriilor oferite călătorului străin. Mai mult: pentru perioada vacanței de vară colțul oratorilor și-a deschis și o «sucursală» mai frecventată, în fața Turnului Londrei, unde un număr impresionant de turiști fac coadă de dimineață pînă seara așteptînd să pătrundă o clipă în încăperile stropite cu sîngele atîtor figuri istorice trecute în distribuțiile pieselor lui Shakespeare.

În ultimii ani, peisajul londonez s-a îmbogățit cu o ciudățenie în plus, căreia unui comentator îi atribuie implicații mai profunde. E vorba de cetele de tineri și tinere, îmbrăcați țipător, cu halate multicolore și

Downing Street 10, reședința primului-ministru, face de asemenea parte dintre punctele de atracție ale Londrei.

▲ O baie de lumină în centrul orașului.

cu turbane pe cap, cu cîte trei șiraguri de mărgele, cu bluze pe care e imprimat un nud sau o lozincă antirăzboinică, cu insigne pe care scrie: «Sînt pervers» sau «Sărută-mă», unii purtînd chiar un clopoțel la gît, ca o talangă, și toți cu părul crescut în neștire, murdari, cu picioarele goale. E aspectul cel mai frapant a ceea ce zeci de reportaje din presa occidentală numesc «răzmerița tineretului englez».

TINERII DIN CARNABY STREET

În genere acești tineri zgomotoși, expansivi și dezordonați nu vor altceva decît să șocheze. Nici vorbă nu poate fi de o concepție, de un ideal propriu. Dar ei au un «centru» — Carnaby Street, strada devenită cea mai «chic» din Soho. Acolo poți vizita mici magazine unde găsești și bluze, și insigne, și mărgele, și ceasuri — echipamentul complet al tînarului modern. Acolo poți găsi portretele cîntăreților «en-vogue» în mărime naturală. Acolo îți poți procura o gazetă tipărită chiar în fața ta, cu o manșetă groasă în care se afirmă că unul dintre cunoscuții «copii teribili» ai Londrei a fost ales prim-ministru — sau cine știe ce altă bazaconie.

Reporterii spun că «explozia» ar fi fost provocată de cîteva foarte tineri creatori de modele, autori de reclame și fotografi. Dar indiferent cine au fost inițiatorii, generația lor și-a însușit noul spirit cu o repeziune neînchipuită. Nu numai tradiționala morgă și rigoare britanică în materie de ținută, dar și unele prejudecăți sociale au devenit ținta ironiilor și a ireverenței adolescente. Simțul de proprietate și orgoliul de națiune dominantă în primul rînd. Dacă în orice vitrină onorabilă a Londrei se specifică grijuliu că marfa e «lină englezească», «tutun englezesc» și chiar «antricot englezesc», tinerii din Carnaby Street au pus în vânzare coșuri de hîrtii pe care e imprimat steagul

britanic și scrie: «Gunoii englezesc». Dacă pentru vechiul Albion emblemele oficiale sînt sacre (pînă și pe hîrtia de toaletă de la debarcaderul Westminster scria cu caractere gotice «City of Westminster», iar la British Museum, fiecare dintre foițele destinate aceleiași intime utilizări purta inscripția: «Proprietatea guvernului»), tinerii din Carnaby Street au fabricat pentru uz casnic tăblițe cu numele principalelor străzi și cartiere din Londra, pe care le poți așeza după pofta inimii în dormitor, în bucătărie sau în baie.

În toată această frondă juvenilă există elemente de nemulțumire, tresăriri ale unei dorințe de «altceva», dar într-un foarte confuz amestec de frivolitate, derută și sărăcie intelectuală. Ea aduce o tentă de culoare pe străzile Londrei, dar nu pare a prevesti veritabilele mutații sociale. Însuși «scandalul» produs este cu totul minor, căci englezul e prin firea sa mult mai puțin formalist și convențional decît se crede îndeobște pe continent. Trăsătura sa de bază e indiferentismul în chestiuni individuale — de aceea se comportă degajat și acceptă cu ușurință capriciile vecinului, nu le dă atenție. Am văzut funcționari îmbrăcați în negru de sus și pînă jos, cu servietă și nelipsita umbrelă, întinzîndu-se direct pe iarbă, în parcurile din mijlocul orașului, pentru cîteva clipe de odihnă. Domni onorabili, cu pălărie tare sau joben și eventual cu o garoafă roșie la butonieră, traversau drumul de la o bancă la alta, în City, pășind alături de fete în mini-mini-jupe — și aceste două extreme vestimentare păreau că se ignorează reciproc. În Soho Square se află sediul cenzurii cinematografice, iar cu două clădiri mai încolo am văzut firma unui club, pe care scria: «Aici rulează filme necenzurate». În țara clasică a liberului schimb, conservatorismul are falci puternice și stomac de struț: mestecă și digeră cu ușurință orice trufanda. După o mică vilvă superficială, Carnaby Street a și început să-și ocupe locul, clasificat și catalogat, printre celelalte curiozități turistice.

PYGMALION
MUGUREL
LAPTE DE CRIN
VIS
PITIC
(PENTRU COPII)

ESTE O PLĂCERE SĂ FOLOSEȘTI SĂPUNURILE UZINEI

AZUR

PERLAN ALB
PERLAN ALBASTRU
FAR
TRIAL
SĂPUN ACE
GOSPODINA

EXCEPTIONALE SÎNT PRODUSELE UZINEI «AZUR»

10
Flacăra
With thanks to best wishes
Laurence Harvey
un strateg
militar -
actorul

LAURENCE HARVEY

Pe Laurence Harvey poți să-l cauți mult și bine prin paginile unei anumite prese — cea care știe totul, dar absolut totul, despre viața vedetelor. N-o să poți afla niciodată ce clini îi plac, mici ce vile a mai schimbat, ci, cel mult, poți găsi cite o notiță în care se amintește — cu aceleași propozițiuni repetate cam o dată la doi ani — cit de «posomorit, rău, arțagos și neprietenos» ar fi Harvey. Reporterul de scandal se războiește și el în felul lui. Actorul zimbăște, cunoaște jocul, cunoaște și prețul intrării în horă, de aceea rămâne credincios și însuși: nici un cuvânt azvirlit publicității cu curiozități de cumătră. Nici vorbă să fie «posomorit, neprietenos». Este doar neînchipuit de sever cu el și cu meseria sa. Dacă te interesează aceasta — atunci e bine. Te numește pe loc prieten (și nu te numește oricum, ci te mîngie cu cele mai frumoase cuvinte care există în limba engleză).

Acest actor inteligent, cu o minte ce se încordează uneori pînă la durere pentru a ocoli compromisiunile, și-a clădit cariera cu înverșunarea și cu tactul unui strateg militar.

— Se spune că sînt «difcil, mizerabil». Probabil că așa apar, pentru unii, pentru cei care nu vor să înțeleagă că eu sînt pur și simplu un actor, adică un individ care execută o anumită meserie, o meserie afurisit de grea; nu sînt un bun de consum, care poate fi despuiat oricînd.

— Am băgat de seamă că nu vă aveți prea bine cu o anumită publicitate.

— O urăsc, de-a dreptul (și cred că și ea pe mine), pentru că nu o interesează profesiunea mea, felul cum mă descurc ori ce gîndesc eu despre ceea ce fac, ci mărunțișurile legate de viața personală. Cine vrea să știe astfel de lucruri, să se ducă la altcineva, eu îi spun de la început la revedere.

— În lumea dv., a actorilor de film, există tot felul de categorii: vedeta, starul, superstarul, starletta sau, simplu, actorul. Poți fi mare actor fără să fii vedetă sau invers. Uneori poți fi și una și alta la un loc. Îmi îngădui să vă întreb, domnule Laurence Harvey, dacă v-ați considerat vreodată și vedetă?

— Nu. Sînt un actor care ține la demnitatea breslei sale. Profesiunea noastră unește în chip spectaculos o anumită noblețe cu o anumită nimnicie. Încerc, pe cit pot, să mă țin deoparte de aceasta din urmă.

— Sînteți cunoscut spectatorilor noștri mai cu seamă din cîteva ecranizări: «Romeo și Julieta», «Drumul spre înalta societate», «Vară și fum», «Robii»...

— Vă rog, nu-mi aduceți aminte de «Robii»...
— ...dar în cariera dv., care numără, după cum mi-ați spus, peste 50 de roluri (numai în filme) ați interpretat tot felul de personaje, dintre care multe nu veneau din literatură. Cu ce sentimente vă apro-

pieși de eroii deja cunoscuți, pe de o parte, și de cei anonimi, pe de altă parte?

— Către primii am venit totdeauna cu o teamă foarte ciudată. Spun ciudată, dar de fapt n-ar trebui să existe de loc. Doar am jucat în teatru mai bine de 40 de eroi, mulți shakespearieni. Filmul este însă altceva. Forța lui de a impune, de a fixa în conștiința oamenilor o anumită imagine a unui personaj, după ce le-a răsturnat pe toate celelalte, individuale, este mult mai mare, aproape îngrijorător de mare. Și capacitatea publicului — precum și nevoia sa — de a consuma «imagini» mă sperie uneori. De aceea cînd îi propui un Joe Lampton (n.n. — eroul din «Drumul spre înalta societate») văzut de tine, nu împlinești un simplu act artistic, ci și unul de responsabilitate socială.

— Ce înseamnă filmul și ce înseamnă teatrul pentru dv.?

— Filmul este viața însăși, teatrul este mai mare decît viața.

— În ultima vreme ați practicat și regia de film. Sînteți deja semnatarul filmului «Ceremonia». Ce v-a îndemnat să treceți în spatele aparatului?

— O curiozitate care nu-mi dă pace pînă ce nu voi cunoaște toate etapele procesului de creație și de producție cinematografică. Uneori, pe platou, cînd sînt doar actor, mă stăpînesc cu greu ca să nu mă trezesc că dau «indicații» vreunui coleg, exact în momentul cînd acestuia nu-i arde de așa ceva.

— Nu sînteți ispitit să jucați într-un film regizat de dv.?

— O... dar asta este o treabă nu dificilă, nu obositoare, ci distrugătoare. În 90% dintre cazuri, un actor de film are nevoie de ajutorul regizorului (restul de 10% sînt personalitățile, acestea nu intră în discuție). Aparatul de filmat, în sine, este un monstru, căruia nu știi niciodată cu precizie cit să-i dai și cit îți ia el, fără voia ta. Este nevoie de o supraveghere din afară. Pe scenă, lucrurile stau cu totul alt fel: acolo actorul poate fi propriul său regizor. Cu fiecare spectacol poți să-ți desăvîrșești personajul, să experimentezi altceva (desigur, între anumite limite). Filmul însă, o dată terminat, nu-ți mai aparține, te înalță brutal.

— Pe scenă ați interpretat foarte multe personaje istorice. În film însă, cel puțin după cite știu, nu prea...

— Mi s-au propus cîteva roluri în superproducții, dar ele urmăreau, în primul rînd, o spectaculozitate cu care eu nu simpatizez în mod

special. Prea era lipsită de substanță. E drept, cu astfel de apariții îți cîștigi mai repede popularitatea, dar nici asta nu intră în vederile mele. Tot astfel de filme sînt cele care aduc și bani, nu filmele «mici» (mici în comparație cu superproducția). Dar între un rolșor într-un film de Schlesinger și unul într-o producție uriașă, îl voi iubi tot pe primul. Desigur, are și filmul «giganții» și «giganții» săi. Eu am refuzat rolurile din «Cidul», din «Căderea Imperiului roman»...

— «Căderea Imperiului roman» al lui Anthony Mann? Dar ulterior ați lucrat cu Mann, ați fost interpretul unuia dintre ultimele sale filme, «Un dandy în aspic».

— Asta este altceva. Am avut tot respectul pentru talentul său; după moartea lui am colaborat la montarea filmului pe care l-ați amintit, dar rolurile din «Căderea...» nu-mi spuneau nimic.

— Dintre cineaștii cu care nu ați filmat încă, există unii cu care v-ar plăcea în mod deosebit să lucrați?

— Nu mi-am pus astfel de întrebări. Nu am în vedere pe cineva anume. Îmi plac, în general, cineaștii tineri, cu idei noi, cei care știu să nu rămînă în urmă. Ceea ce aștept însă în primul și în primul rînd de la un regizor este să comunic cu el și să mă accepte așa cum sînt, cu severitatea și cu exigențele mele. Dacă nu există o astfel de comunicare, pot să mă aflu în fața unui geniu, pentru mine nu mai e absolut nimic de făcut, n-am ce căuta acolo.

— Lucrați mult asupra rolurilor? Bănuiesc că nu vă lăsați prea mult în voia inspirației.

— De obicei repet mult, dar nu într-atît încît săucid spontaneitatea.

— Iubitorii dv. au fost totdeauna izbîți de glasul dv., amestec foarte aparte de vigoare și limpezime. Dincolo de obișnuitele exerciții actoricești, mai există vreun secret care vă ajută la «lucrarea» vocii?

— În ceea ce mă privește, eu exploatez fiecare răgaz în care mi se pare mic că sînt mai puțin observat pentru a spune un vers, două pe diferite tonuri. Dacă o să mă vedeți pe platou, să nu vă surprindă că, din cînd în cînd, în pauze, silabisesc cuvinte de unul singur. Nu e nici un secret, după cum vedeți, ci tot sfîntul exercițiu. Ca în orice muncă, pînă la urmă.

Interviu realizat de Magda MIHAILESCU
Fotografie de S. STEINER

primatul inteligenței

«Telefagia» semnalată de Ecaterina Oproiu într-un articol apărut săptămîna trecută în «Scînteia» reprezintă o primejdie reală. Îngurgită zi de zi în cantități industriale, hrana intelectuală gata mestecată și distribuită în pilule cu înveliș dulceag predispune spiritul la lenevire. Pe toate meridianele. Cauze obiective analoge duc pretutindeni la efecte similare. Ar fi o demagogie ieftină să se pretindă că orînduirea socială superioară imunizează împotriva pericolelor decurgînd din răspîndirea informației și a divertismentului pe calea mărginită de condițiile materiale ale televiziunii. Să cădem în acest caz într-o disperare fatalistă, să încetăm de a ne mai zbate pentru o televiziune mereu mai bună, mai adecvată necesităților generale? Nu există sau nu s-a descoperit încă un leac pentru această țară a civilizației moderne? În ceea ce mă privește am crezut totdeauna — și unele evoluții recente în structura programelor noastre mă fac s-o cred și mai cu temei — că televiziunea dispune de instrumente care, minuite cu abilitate, pot, dimpotrivă, să stimuleze mintea, curiozitatea constructivă, dorința de înțelegere și aprofundare. În compania unui interlocutor inteligent, care te îndeamnă să reflectezi într-un mod nou, neprevăzut, mai amplu, la lucruri esențiale, devii tu însuși mai apt să percepi cu o acuitate sporită realitatea înconjurătoare.

Cu aceste gânduri și pentru a le verifica am urmărit ca un autentic telefag, fără pauză de respirație, tot ceea ce s-a transmis miercuri 22 mai, între orele 17,30 și 22,30. Despre emisiunea «Ala-Bala», nimic deosebit de semnalat. Obișnuita drăgălășenie a copilăriei estompată de — vai, la fel de obișnuită — mimare a spontaneității. În schimb, telecronica economică, rubrică pe care ne deprinseserăm cu toții s-o privim ca pe o jumătate de oră de plictiseală programatică, a sărit din tiparele vechi. Conducînd competent, cu imaginație și vivacitate, discuția despre «interferențele în cercetarea economică», dr. Mihael Demetrescu a oferit tuturor ascultătorilor o temă de meditație inedită, stimulînd totodată interesul general pentru una dintre marile probleme ale prezentului și viitorului încă insuficient studiată la noi. A urmat întristătorul curs de limba germană, la care o profesoară dezavantajată de cadrul micului ecran citește concentrat, cu vocea tremurîndă, fără a sări vreun cuvînt, «Foarte bine, Gabi. Se poate spune și «ich auch» și «auch ich», dar în timp ce în primul caz accentul...» Este, așa cum semnalăm de la început, un surogat de lecție. La probele de seminar pedagogic, învățătorilor și profesorilor începători li se cere să vorbească liber în fața clasei.

Ideea de a sugera și sublinia pentru uzul tineretului relația dintre conceptele «civilizației» și «a fi civilizat» nu e rea. Filmul UNESCO despre Abu Simbel, semnificînd continuitatea civilizațiilor, a fost un model de ilustrare judicioasă de natură să îndemne la reflecție. Sceneta puerilă cu arhitectul mitocan și cu soția sa atît de ingenioasă și de înțeleaptă încît îi dă ideea — care lui nici nu-i trecuse prin cap — de a așeza cu fața spre mare un hotel construit pe malul mării, era și ea un model: un prototip perfect al înșăilărilor a căror eliminare urgentă din toate programele ar fi un act de salubritate.

Telegenul denotă efortul de a deveni cît mai viu și mai interesant. Personal aș fi preferat însă jocului de-a telefonul cu Parisul depășirea aspectului desuet al unei informații externe lipsite de suportul jurnalelor de actualități realmente la zi.

Printre clișeele pe care actuala ofensivă a inteligenței — căci există o asemenea ofensivă — ar trebui să le alunge se numără și eticheta «la cererea telespectatorilor» aplicată programelor obișnuite de muzică populară.

«Transfocatorul», emisiune care și-a respectat și depășit promisiunile debutului, a izbutit să scape de balastul temelor «de serviciu» și al colaboratorilor nepotrivii. Săptămîna trecută el a fost ceea ce ar trebui să fie totdeauna: o investigație pătrunzătoare, realizată cu sensibilitate și înțelegere umană, în zone nu prea roze ale vieții sociale. Trecînd repede peste scurtul intermezzo de muzică ușoară, am ajuns la filmul «Nu sîntem singuri». S-a vorbit adesea despre calitățile lui artistice, despre creația de neuitat a lui Paul Muni. Să reținem acum, în contextul care ne interesează, că e un film care te obligă să reflectezi la semnificația vieții umane, la monstruozi-tatea războiului și la multe alte lucruri.

Cu ce s-a ales deci telefagul? Cu o seară plină, lipsită de monotonie, în care a fost invitat nu doar la contemplarea pasivă ci și la o dinamică participare intelectuală și afectivă. Concluzia? Nu se poate trage. Sîntem totuși în plin proces de tatonare, de adaptare. Dar căutările și unele împliniri ale televiziunii ne făgăduiesc evitarea marasmului de care ne temem cu toții.

HAMBURG

«Tigrul Esso își arată colții» (Der Spiegel). Vestitul concern petrolier american a reușit să cumpere dreptul de a deschide pe lângă 6 350 stații de benzină (Auto-Service) din R.F.G. puncte de vânzare pe loc a pneurilor «Dunlop».

PARIS

Asociația națională a cluburilor științifice a inițiat pentru această vară un original stagiu de activități aerospațiale. Sînt admiși numai tineri între 17 și 20 de ani, care vor fi inițiați în tainele construirii și lansării rachetelor.

CRACOVIA

Marek Zgerski are doar 21 de ani. Absolvent al facultăților de fizică și de chimie, el este cel mai tânăr asistent de la Universitatea Jagellonă.

RIO DE JANEIRO

Dacă Statele Unite ar renunța la politica lor comercială protecționistă, anulînd restricțiile arbitrare asupra importurilor din America Latină, atunci țările din această parte a lumii și-ar spori laolaltă cu un miliard de dolari pe an veniturile realizate prin comerțul lor extern. Precizarea a fost făcută deunăzi de Jose Mora, secretarul general al O.S.A. (Organizația Statelor Americane).

BONN

Numeroase ziare își manifestă îngrijorarea față de penetrația capitalului american în R.F.G.; de la 350 în 1957, numărul firmelor americane a crescut la aproape 1 300. Acum, trustul Du Pont de Nemours construiește aici una dintre cele mai mari uzine de fibre sintetice din Europa.

MILANO

14 muncitori și intelectuali au fost dați în judecată de autoritățile locale pentru că au participat la o demonstrație împotriva războiului din Vietnam. Ei sînt invinuiți că în timpul manifestațiilor de stradă au tulburat... liniștea publică și că au blocat căile de acces ale unui stadion sportiv.

VIENA

Primele emisiuni colorate ale televiziunii austriece vor fi transmise la sfîrșitul acestui an. Pînă în vara anului viitor, 60—80 la sută din populația țării va putea urmări programul în culori.

LA PAZ

Primul film bolivian de lung-metraj — «Ukamau», o dramă pasională pe malul lacului Titicaca.

ROMA

Noua clădire a Bibliotecii Naționale este pe terminate. Concepută pentru găzduirea unui tezaur de 6 000 000 volume, biblioteca va fi una dintre cele mai mari din lume.

DARMSTADT

Cu o coloană formată din 50 de tractoare, țărani au desfășurat o adevărată bătălie pentru alungarea unităților motorizate americane ce amenințau să le distrugă grădinile de zarzavat. Acțiunea curajoasă a fost denumită de localnici «bătălia sparangelului».

MICHIGAN

50 de cinematografe complet automatizate cu aparate de proiecție comandate de la distanță vor funcționa în S.U.A. în 1968. Zilele acestea firma «Inflight Motion Pictures» a deschis în Florida, Michigan și Carolina de Nord 12 asemenea cinematografe.

BONNIE ȘI CLYDE

Lui Orfeu i-ar fi fost poate mai ușor să nu se uite la Euridice, decît îi este în Apus unui biet muritor, care nu știe să ciupească lira și să îmblinzescă fiarele, un biet muritor care s-ar încăpățîna să treacă pe lângă un cinematograf unde rulează «Bonnie și Clyde» și să nu meargă să vadă filmul. Oameni sintem, iar curiozitatea o fi ea vanitate, așa cum spune bunul nostru Pascal, dar ce caracter de beton armat, ce voință de marmură poate să stea nemișcată cînd lumea freamătă, chicotește, este traversată de fiori și zguduită de frisoane, numai la auzul acestor nume: Bonnie și Clyde. Săptămîni în șir presa de specialitate și cea de nespecialitate au întors pe față și pe dos povestea gangsterilor îndrăgostiți, copiii blestemați care spărgeau băncile îmbrățișați și mitraliaiu trimițîndu-și bezele. Nu știu dacă Romeo și Julieta, la timpul lor, au produs o asemenea tevdură. După o săptămîni de la apariția filmului, croitorii de elită au lansat moda Bonnie și Clyde. După două săptămîni fabricile au scos în serie moda Bonnie și Clyde. Casele de discuri au lansat (și au dat lovitură) cu noua melodie a lui Johnny: Bonnie și Clyde. Automobilii de elită

și-au părăsit Rolls-urile și Jaguarele și s-au urcat în mașini epoca Bonnie. Casele de filme nu au rămas nici ele mai prejos. În cîrînd se vor pune în circulație noi pelicule din seria Bonnie.

Nici Orfeu n-a putut rezista — și a privit. Am intrat și eu la cinematograful de lângă Domul din Milano și am privit hipnotizat pe blonda și dulcea Bonnie, care, cu un rîpăit de pistol automat, culca la pămînt mulțimea, așa cum coșagul culcă la pămînt spicele de grîu. L-am privit și pe seducătorul Clyde, cel mai frumos și mai inteligent june-prim pe care l-am văzut cîndva pe ecran, care golea băncile, seceră polițiștii, prefăcea în praf și pulbere dolari și pietoni, mașini și casieri de bancă. Nu vreau să vorbesc aici nimic despre acest film, vai, plin de spirit și de talent. Nu am nimic împotriva fetelor care poartă bascuri. Dar acest film a fost lansat cu formula «Romeo și Julieta secolului nostru». Romeo și Julieta?

În clipa aceasta nu se mai poate vorbi de modă. În clipa aceasta trebuie să tragi aer în plămîni, să strigi tare: «aveto!», «ajutor!».

Ecaterina OPROIU

NEUCHÂTEL

INTERVIU CU PROF. JEAN GABUS

despre expoziția „ROMÂNIA—ȘASE MILENII DE ARTĂ“

La sfîrșitul acestei luni, la Muzeul de etnografie din Neuchâtel, puternic centru de cultură și artă al Elveției franceze, se va deschide pentru o perioadă de șase luni o expoziție consacrată artei românești de-a lungul timpului. Directorul muzeului, profesorul Jean Gabus, este unul dintre inițiatorii și organizatorii acestei prestigioase manifestări culturale. Autor al unor inovații fundamentale în știința muzeisticii, el este cunoscut ca unul dintre cei mai importanți specialiști în probleme de etnografie din lumea întregă.

În legătură cu apropiata deschidere a expoziției de artă, ne-am adresat profesorului Jean Gabus, rugîndu-l să acorde un interviu pentru cititorii revistei «Flacăra».

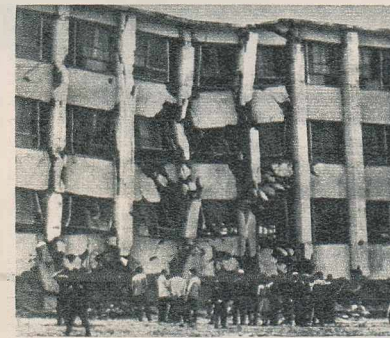
— *Domnule profesor, vă aflați între două voiajuri în România, unul efectuat luna trecută, iar celălalt zilele acestea. Care sînt impresiile dv. din primul contact luat cu țara noastră?*

— În prima mea vizită la București am urmărit doar să fixeze principalele coordonate ale importantei expoziții pe care o pregătim împreună cu specialiștii români. În frumoasa dv. țară am vizitat muzeele de specialitate din București, Brukenthal din Sibiu ca și mănăstirile din nordul Moldovei. Păreră mea este că fiecare european care se interesează de istoria continentului nostru ar trebui să facă un asemenea pelerinaj. În frescele mănăstirilor din nordul Moldovei pictorii autohtoni au oglindit caracteristicile morale și naționale ale poporului român. Impresia mea este că frescele, gravurile colorate ce ornamează textele, splendoarea broderiilor și țesăturilor din muzeul Putnei, reflectă gîndirea europeană a timpului, permanența obiceiurilor ce s-au păstrat peste veacuri.

— *Ce ne puteți spune despre conservarea și restaurarea acestor comori?*

— Toată admirația mea pentru specialiștii români, care prin restaurarea competentă a monumentelor au păstrat neștirite stilul românesc, bunul-gust și tradiția artei populare. Faptul că România, țară latină, care, deși izolată din punct de vedere geografic de restul țărilor latine și-a păstrat nealterate în tot decursul istoriei caracteristicile culturii latine, limbă, artă, obiceiurile etc. — caz rar în istorie conferă o deosebită valoare expoziției care o deschidem aici, la Neuchâtel. Lăcomia romandă, țară latină, așteaptă interes expoziția «România — șase milenii de artă» și o va primi ca pe o solie unui popor-rudă foarte apropiată.

Sanda DUMITRESCU

Clădirea Universității din Hokkaido (Japonia) după recentul cutremur.

WASHINGTON

ORĂȘELUL DIN CENTRAL PARK

— Corespondență specială de la James DOUGLAS —

Pajiștea întinsă ce desparte Casa Albă de riul Potomac, denumită Central Park, a căpătat zilele trecute aspectul unui camping neobișnuit. Participanții la «marșul săracilor» s-au instalat aici, încropind peste noapte un adevărat orășel format din corturi și barăci. Ei au plecat concomitent din zeci de orașe americane, avînd în fruntea coloanelor cite o căruță trasă de un măgar, simbol al lumii nevoiașe. Prima coloană a pornit din fața motelului din Memphis, unde a fost asasinat pastorul Martin Luther King, care pînă în ultimele săptămîni de viață participase la pregătirea acestui marș, conceput ca o manifestație pașnică. Cuvîntul de ordine este

Simbolul nevoilor: căruța trasă de măgar.

acela de a se evita ciocnirile cu grupurile de rasiști și cu poliția.

În Central Park locuitorii Washingtonului s-au întîlnit cu imaginea tristă a săracilor concentrați și au descoperit, o dată cu aceasta, hotărîrea multimilor năpăstuite de a obține satisfacerea revendicărilor lor în spiritul egalității rasiale.

Participanții la marș iau parte la adunări, umplu galeriile rezervate publicului din sălile Congresului (cînd nu sînt izgonite cu forța), prezintă petiții diferitelor instituții — într-un cuvînt dezvăluie lumii săracilor în fața cercurilor oficiale. Pastorul Ralph David Abernathy și 100 de reprezentanți ai mișcării nonviolente s-au prezentat la diferite ministere pentru a explica mobilul care îi animă pe manifestanți. Subcomitetul senatorial, instituit pentru a audia diferite păreri, a convocat reprezentanții guvernului (ministri Justiției, Ramsey Clark, ministrul muncii W. Wirtz ș.a.) și ai populației de culoare. Delegația participanților la «marșul săracilor» a ajuns mai tîrziu la Capitoliu, cece i-a intrigat pe ziariști. Unul dintre ei l-a întrebă pe un lider negru. Acesta a răspuns prompt: «Așteptăm întîlnirea omului alb de 300 de ani și acum am hotărît să ne lăsăm și noi așteptați». Mulți participanți la marș și-au făcut cunoscute hotărîrea de a rămîne vara la Washington. În urma ploilor torențiale care au inundat Central Park, participanții la «marșul săracilor» au fost cazați prozoriu în diferite biserici din Washington.

de Silviu BRUCAN

Amplora extraordinară și caracterul radical al mișcărilor sociale din Franța au stîrnit buimăceală și perplexitate în rîndurile comentatorilor occidentali. Reacția a fost de aceeași natură — deși mult mai atenuată — cînd sindicatele vest-germane au deschis lupta în favoarea participării muncitorilor la deciziile întreprinderilor și cînd în urma atentatului împotriva lui Rudi Dutschke studenții au demonstrat un dinamism politic fără precedent. Și cîștigurile obținute de comuniștii italieni în alegeri au surprins, cu atît mai mult cu cît Italia este singura țară vest-europeană în care economia cunoaște o perioadă de avînt. Surpriza cea mai puternică au produs-o însă evenimentele din Franța: «Guvernul, profesorii, publicul, studenții înșiși, toată lumea a fost depășită de amploarea lor» — scrie «Paris Match».

Care este explicația acestei totale surprize și a stării de perplexitate care a însoțit-o? Teoria oficială, la modă în capitalele vest-europene, dar în primul rînd la Washington, repetată pe toate vocile și pe toate canalele de mass-media, eluată de sociologi, politologi și de apologetii literari ai societății consumului, era aceea că în Europa occidentală postbelică s-a ajuns la un «echilibru social», că «comunismul a fost stăvilit» și că, drept urmare a spectaculoasei dezvoltări economice, realitatea exprimată plastic este aceea că «creșterea plăcintei face posibil să se dea fiecăruia o porție mai mare». Marele preot al teoriei plăcintei, sociologul Raymond Aron, demonstra cu efuziune că schimbările în condiția de viață a muncitorului au făcut ca «spiritul revoluționar să dispară în ultimii 25 de ani», iar profetul studenților rebeli, Herbert Marcuse, declara sentențios că muncitorii din Occident au devenit «unidimensionali», victime docile ale sistemului totalitar al societății industriale, incapabile să mai poată lupta pentru eliberarea socială.

Și iată că, dintr-o dată, zece milioane de muncitori francezi, în cea mai bună tradiție revoluționară, declanșează o viguroasă luptă grevistă cu ocuparea întreprinderilor și sechestrarea directorilor și patronilor și formulează revendicări care depășesc în mod evident pentru toată lumea cadrul unor nemulțumiri de conjunctură economică. Iar cot la cot cu ei se găesc ingineri, funcționari, economiști, oameni de știință, care, împreună cu muncitorii manuali, formează acea clasă salariată care constituie în prezent majoritatea populației în țările

capitaliste dezvoltate. Incontestabil, efectele inflației și ale reducerii orelor de lucru, majorările de impozite și extinderea șomajului au jucat acel rol declanșator care revine protestului economic în marile mișcări sociale. Dar chiar și a 5-a Republică, prin glasul autorizat al președintelui de Gaulle, a recunoscut că se face resimțită nevoia unor reforme de structură în organizarea social-economică. Aceeași concluzie s-a impus și în cazul energicelor mișcări studențești împotriva unei universități perimate atît ca dimensiune cît și ca organizare și structură. Cu alte cuvinte, nu este vorba numai de «plăcintă», teorie vulgară, cu atît mai vulgară cu cît aparține unor ideologi care și-au făcut o profesie din slăvirea gîndirii idealiste. Muncitorii, intelectualii și studenții revoluționari din Franța îi amintesc lui Raymond Aron și altora vechea și înțeleaptă maximă biblică: oamenii nu trăiesc numai pentru pîine și nici măcar numai pentru plăcintă.

Este adevărat că erorile apostolilor societății consumului se datoresc în mare măsură euforiei create de impulsionarea extraordinară a forțelor productive de către revoluția științifico-tehnică. În realitate, această extraordinară revoluție, care modifică nu numai datele producției și ale tehnologiei ci se extinde prin efectele ei și asupra vieții sociale, departe de a elimina vechile probleme și contradicții ale societății, le adaugă dimpotrivă o latură nouă, al cărei caracter exploziv abia se impune atenției. Cînd Marcuse condamna aparatul productiv modern pentru că determină nu numai profesiunile, calificările și ocupațiile necesare, ci și aspirațiile și nevoile individuale, el surprindea desigur acea situație din Franța în care zeci de mii de studenți urmează sociologia ca o vocație în timp ce nu există debușeu decît pentru 2 000—3 000 de sociologi. Iată noua dimensiune a problemei care a surprins societatea occidentală!

Nu demult, publicația franceză «Informations Industrielles et Commerciales» nota: «Perioada expansiunii facile se apropie de sfîrșit în economia Occidentului... Începe o nouă perioadă marcată de instabilitatea monedelor, scăderea comerțului internațional, ridicarea prețului aurului și o tendință permanentă de sporire a șomajului». După cum se vede, noua perioadă este însoțită de tulburări sociale care anunță și pe plan politic apropierea de sfîrșit a unei ere de oarecare stabilitate în care tonul în politică, inclusiv grosul votului în alegeri, era dat de centru, de forțele politice de centru

DNN

IN JUNGLA IMPOZITELOR

Corespondență specială de la Dieter BLOHME—

cea ce în frumoasele zile ale «miracolui economic» era de neconceput, a cînit acum sub forma explozivă a «răzului fiscal». De cîteva săptămîni guvernul Kiesinger-Brandt, angajat și așa în serie de spinoase probleme interne și externe, este asaltat de cererile tot mai stente — aproape generalizate — de revizii politice fiscale. Milioane de tribuabili vest-germani, de cele mai rite categorii, consideră regimul actual roliferare a impozitelor drept «o chingă portabilă» și cer în termenii cei mai gorici «desțelenirea junglei fiscale» simplificarea legilor în vigoare și reducerea și, în unele cazuri, anularea impozitelor.

biectul atacurilor celor mai violente ministrul de finanțe Franz-Josef Strauss, care, în ciuda repetatelor sale venții pentru aplanarea conflictului, interpelat în mod public la întruniri, presă, ca și prin memorii și scrisori protest.

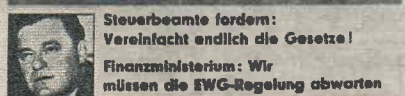
stilitățile au atins zilele acestea un ct culminant, o dată cu aderarea salarilor de la percepții și administrații financiare la acțiunea de masă a tribuabililor.

La Bod Goldesberg, participanții la întrunire de protest l-au huiduit pe strul de finanțe, în timp ce președintele Ligii funcționarilor fiscali, Hermann Iersdorf, declara de la tribună: «Neputărea este strigătoare la cer. De 13 cerem într-una măsuri de îmbunătățire a legislației fiscale, din păcate fără un rezultat». Replica unui purtător

lica Vitti alături de tinerii de-istranți, pe străzile Cannes-ului.

Bonn Den Steuer-Dschungel will niemand roden

Steuerbeamte fordern: Vereinfacht endlich die Gesetze!
Finanzministerium: Wir müssen die EWG-Regelung abwarten

«BILD ZEITUNG»: «Nimeni nu vrea să desțelenească jungla impozitelor».

FUNCȚIONARI FISCALI: «Simplificați, în sfîrșit legile!»

MINISTERUL DE FINANȚE: «Trebuie să așteptăm reglementarea — Piața comună».

de cuvînt al ministrului de finanțe, chemîndu-i la ordine pe salariații fiscalului, a stîrnit și mai mult minia lor și a contribuabililor. Cuvîntul de ordine al acestora este acum: «Desțeleniți jungla impozitelor, simplificați legislația, jos cu puzderia de așa-zise impozite-bagatelă!» Ziarul hamburghez «Bild Zeitung», care sprijină acțiunea printr-o virulentă campanie de presă, denunță faptul că Bonnul nici măcar nu-și manifestă intenția de a defrișa jungla fiscală. Dovadă, refuzul direct al lui Franz-Josef Strauss de a trece la măsuri radicale imediate. Într-o declarație făcută presei, ministrul de finanțe a precizat că «în actuala legislatură parlamentară (de trei ani — n.r.) o reformă fiscală nu poate fi realizată». Cauza? Sau, mai curînd, explicația? Eforturile guvernului de stabilizare a situației economice, diferite alte reforme financiare și administrative aflate în curs de realizare și mai ales obligațiile asumate de R.F.G. în cadrul Pieței comune. Cu alte cuvinte, în loc de desțelenire... înghețarea impozitelor pînă la viitoarea legislatură.

LONDRA

T.U.C. LA 100 DE ANI

—Corespondență specială de la Gordon SCHAFFER—

În urmă cu o sută de ani, președintele sindicatelor din Manchester și Salford convoca un congres al tuturor sindicatelor britanice, înscriind pe ordinea de zi discutarea pericolului pe care-l reprezenta pentru nivelul de trai al muncitorilor programul guvernului de atunci. Era actul de naștere al Congresului sindicatelor britanice (T.U.C.), care-și sărbătorește anul acesta centenarul.

La începutul secolului, sindicatele reprezentau principalul instrument de luptă al clasei muncitoare, în rîndurile lor dîndu-se lupte acerbe împotriva elementelor reacționare ce căutau să reducă mișcarea la o simplă organizare a muncitorilor calificați. Mai tirziu, cînd a luat ființă partidul laburist, sindicatele și numeroasele organizații socialiste l-au sprijinit în general, acest partid reușind să forneze guvernul în patru rînduri.

Astăzi, după scurgerea unui secol, situația este radical schimbată: sindicatele se opun politicii laburiste. S-au și făcut auzite avertismente în legătură cu măsurile luate de guvern care «ar putea acționa în detrimentul sindicatelor și al clasei muncitoare». La data convocării primului con-

gres, o scrisoare deschisă a organizatorilor atrăgea atenția asupra pericolului pe care-l reprezenta o comisie regală însărcinată cu studierea problemei drepturilor sindicatelor. Astăzi, la distanță de un veac, o comisie similară pare să recomande aceleași drastice măsuri restrictive împotriva membrilor sindicatelor, în special în ce privește dreptul la grevă.

În încercarea sa de a stăvilii valul de revoltă ce s-a iscat, premierul Wilson a numit pe Barbara Castle, o veche milităntă laburistă, în fruntea departamentului care studiază problemele salarizării, prețurilor și ale productivității. În prezent ea încearcă să împiedice unele majorări de prețuri, menținînd însă restricțiile în ce privește creșterea salariilor. În ciuda unor anumite reduceri la capitolul cheltuielilor militare, bugetul țării continuă să fie deficitar, prețurile își mențin cursul ascendent, nivelul de trai al maselor de muncitori scade.

Desigur, sindicatele nu pot îngădui perpetuarea acestei stări de lucruri. Do- vadă, acțiunile revendicative ale muncitorilor, mai ales ale celor din sectoarele «proprietate publică».

Criza politică și socială care a cuprins Franța a provocat dezbateri aprinse și în Parlament. Imaginea de mai jos înfățișează tocmai unul dintre aceste momente de tensiune surprinse de obiectivul aparatului fotografic.

A SOSIT TIMPUL

În interesul întregii omeniri, a sosit timpul ca Statele Unite să învețe să accepte înfrângerea.

Arnold TOYNBEE
istoric englez

DEMOCRAȚIA OCCIDENTALĂ VĂZUTĂ DE MARCUSE

Se spune că democrația permite să se facă simțită voința poporului. A cărui popor? A cărei părți a poporului? Pe scurt, pînă la ce punct sistemul nostru îngăduie voinței maselor să se afirme? E simplu: atîta timp cît aceasta nu reprezintă o amenințare reală pentru instituțiile sociale, economice, politice și culturale existente: dar numai pînă aici. Singurele schimbări admise sînt cele care nu modifică actualul echilibru de forțe, cu toate nedreptățile sale, cu lipsa de egalitate și libertate. Democrația are, după părerea mea, un viitor, dar nu un prezent.

Herbert MARCUSE
filozof american

(Dintr-o dezbateră organizată de săptămînalul italian «Espresso» pe tema democrației occidentale.)

SURPRIZELE CUTIEI CRANIENE

După 600 de ani de la moartea sa, Petru I cel Crud, regele Castiliei, a fost supus unui examen medical. Zilele trecute, rămășițele sale pămîntești au fost exhumate din Catedrala Sevilliei și predate spre examinare specialiștilor centrului neurologic din Madrid. De multă vreme

istoricii au pus cruzimea și actele sale nesăbuite pe seama unei dezordini mintale, dar abia în ultimul timp s-au hotărît să ceară ajutorul direct al specialiștilor creierului. Examenul medical condus de doctorul Moya, șeful centrului, a constatat «indicii anormale în cutia craniană, confirmînd teoriile despre cauzele comportării anormale a regelui în timpul vieții sale agitate».

Păcat că acest examen medical n-a fost făcut în urmă cu peste 600 de ani. Cine știe, poate multe cruzimi n-ar mai fi avut loc. Dar timpul nu-i pierdut. S-ar putea ca nu numai istoricii dar și oamenii politici să ceară o mai largă aplicare a studiului neurologic la unele fenomene contemporane. De pildă, sursele unor acte de cruzime nemaipomenită, cum sînt atrocitățile americane din Vietnamul de sud, speranțele unora în arma atomică etc. Și, dacă se poate, preventiv. Pentru că nu ar fi de loc plăcut ca peste alți 600 de ani niscaiva neurologi să descopere că zeci de milioane de oameni sănătoși au murit din cauza cîtorva contemporani cu fenomene anormale în cutia craniană.

Nicolae URECHE

IKARUS PE ORBITĂ

În ziua de 14 iunie, un planetoid, cu un diametru de 1,6 kilometri, va trece, cu o viteză de 100 000 kilometri pe oră, la o distanță de 6,9 milioane kilometri de Pămînt. Astrofizicienii mai grijulii se tem ca nu cumva acest planetoid, denumit «Ikarus», să intre în cîmpul de atracție al

Pămîntului, căci o ciocnire cu Terra ar constitui o catastrofă; puterea șocului ar corespunde efectului cîtorva mii de bombe cu hidrogen.

În anii 1987 și 2006 sînt de așteptat alte întîlniri de la distanță ale planetei noastre cu acest pitic cosmic, de dimensiunile unei insule. Orbita lui «Ikarus» se va modifica sîmțitor cu timpul, datorită influenței cîmpurilor de gravitație dintre Pămînt și Mercur. Primul om care a văzut planetoidul acesta, în anul 1949, a fost astronomul german Walter Baade. Mica planetă a primit numele de «Ikarus», pentru că trece mai aproape de Soare decît oricare alta, fie ea mare sau mică.

Astronomul american Robert Richardson a propus ca «Ikarus» să fie atacat cu bombe atomice lansate de pe o navă cosmică, iar profesorul german Herman Oberth este de părere că ar trebui aterizat cu capsule cosmice pe «Ikarus» și pe alți planetoizi. Oberth crede că astfel s-ar putea economisi forța motrice atît de costisitoare în cosmos, deoarece planetoizii ar putea fi utilizați în locul stațiilor cosmice.

Nu putem afirma că astronomii ar fi chiar alarmați din pricina lui «Ikarus», dar unii dintre ei ar dori să se ia din timp «măsuri preventive».

B. GRIMM — Hamburg

TIGRUL A MURIT. TRĂIASCĂ TIGRUL!

Cei care, în urmă cu trei ani, în birourile de reclamă ale concernului Esso (denumirea comercială a companiei «Standard Oil»), dădeau viață tigrului-mascotă și formulei «puneți un tigrul în motorul dumneavoastră» — lansîndu-le cu un uriaș tam-tam publicitar pe pa-

gini întregi de ziare și reviste ca și pe panourile de pe șoselele și de la stațiile de benzină vest-europene — au hotărît dintr-o dată, în această primăvară, fără pic de remușcare: «Tigrul trebuie să moară». Cel puțin așa sună sentința etalată — nu mai puțin zgomotos ca lansarea de acum trei ani — în paginile presei vest-germane engleze etc. S-au dat și explicații serioase. Însoțite în ziarele și revistele vest-germane, de pildă, de fotografia conducătorului biroului «Esso A.G.» din Hamburg, Jurgen Schneidewind, sau de cea a actorului Peter Dracow, în presa britanică — ambii prezentînd niște chipuri întunecate — cuvintele ce justificau dispariția tigrului conchideau în esență astfel: «Pentru concern perioada de umor a trecut. Seriozitatea trebuie să primeze și de aceea tigrul și-a încheiat activitatea». Lucrurile păreau atît de clare încît pînă și seriosul «Times» a inserat știrea dispariției la rubrica sa economică... Dar n-a trecut decît puțină vreme și aceleaze ziare ce anunșaseră verdictul de condamnare la moarte tigrului au publicat un ciudat apel ce începea cu cuvintele «Aceasta este inechitabil» și se termina astfel: «Alegeți progresul — salvați tigrul». Ciudat numai în aparență. Pentru că acest strigăt disperat era pus la cale... tot de grupul de reclamă al lui Esso. Și, în fond, chiar acesta constituie felul operației publicitare, ce poate fi sintetizată în formula de mult consacrată, dar puțin schimbată acum pentru circumstanțe, «Tigrul a murit — trăiască tigrul»: refacerea forței de atracție... comercială a tigrului. Într-adevăr, dacă imedia după lansarea originalei reclame volumul vînzărilor de benzină a crescut, de pildă, dintr-o dată în Anglia cu 1%, în ultimă vreme scăderea eficienței reclamei a produs neliniște și cercurile interesate. Se impunea o reanimare. Și, în căutarea ideii, unuia din grupul ce se ocupă de reclamă i-a trecut prin cap, pe semne, cine știe în ce împrejurare, că unii soți înțeleși au numai atunci cînd sînt pe cale să o piardă. Astfel s-a născut, se pare, operația «Salvați tigrul!»

I. CIOAR

CRONICA DE TREI SECUDE

Jouillac se spînzură pentru un copil de 15 ani, mort, zice-se, din cauza lui. Filozofii zic că sinuciderile nu vin niciodată din cauze imediate. Rațiunea lor e totdeauna alta decît cea care se presupune. Filozofii zic și altfel. Filozofii zic fel de fel de chestii. Da — și ce-i cu asta? Bătrînul s-a spînzurat, adolescentul — după operație — e în afara oricărui pericol.

Copilul-pește

N-am să înțeleg — poate sînt greu de cap — de ce a fost nevoie de

semnul uimirii la capătul știrii care anunșă nașterea unui copil bolivian în formă de pește. E anormal — d'acord. E nemaipomenit — probabil E monstruos. Dar de ce uimire? N-am mai auzit lucruri nemaipomenite? N-am mai văzut apariții monstruoase la care înțelepții — ca medicii din San Juan — nu au găsit explicații? Dar chiar în zilele cînd venea pe lume fenomenul bolivian într-o altă țară a lumii avea loc, într-biserica a lui Dumnezeu, o mesă în memoria celui cunoscut sub numele de Adolf Hitler. Poliția — precizează «Reuter» — n-a intervenit s-a mulțumit să privească.

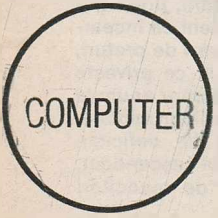
Cum ce legătură este între un și alta? A mi se pune această întrebare cînd somnul adînc al gîndirii naș și el copiii-pești, mi se pare într-ad-văr uimitor.

Nu e nici o legătură.

Radu COSAȘ

Rațiunea și ambulanța

N-am auzit de mult poveste mai stranie ca aceasta: un om, un francez, să-i zicem Louis Jouillac, avea 84 de ani. La 84 de ani înseamnă că vîzuse cel puțin două războaie mondiale, mulți morți, multe lucruri și auzise cîteva basme. La 84 de ani avea o mașină și mergea cu ea pe șosea. Cu viteză redusă. Într-o zi, rulînd cu viteză redusă, calcă — probabil că nu-i mai funcționau reflexele — un tînar de 15 ani, căzut de pe bicicletă, îl răneste grav, vine o ambulanță; ambulanța ridică victima și pornește spre spital. Un nou accident, al ambulanței, și zvon în tot satul că puștiul a murit în acest accident. Bătrînul se duce în garaj și se spînzură. Vîzuse ceva la viața lui, trăise bomba atomică, participase la războaie; la 84 de ani, acest

● Bilanțul provizoriu al ostilităților din Nigeria: militari morți și răniți: 150 000. Sinistrați: 3 000 000 de oameni. Distrugerii: 150 000 000 lire sterline.

● Export de capital nipon: totalul investițiilor peste hotare: 4 miliarde de dolari, 25% investiții particulare, restul, împrumuturi guvernamentale nerambursabile și credite particulare de export.

● O cantitate de 35—40 tone de praf se depune zilnic pe fiecare kilometru pătrat. Iată intensitatea poluării aerului în marile orașe americane. Experții susțin că de la 10 tone în sus «smogul» devine dăunător pentru sănătate.

● După ultima statistică, populația Ungariei este de 10 240 000 locuitori. Numărul căsătoriilor: circa 100 000 pe an.

● În orele de vîrf ale circulației, pe arterele principale ale marilor metropole automobilele circulă cu viteză de melc: 12 km pe oră la Londra și Paris, 6 km la New York, 3 km la Tokyo.

● Robert Kennedy denunșă proporțiile evaziunilor fiscale practicate de monopolurile americane: 6 000 000 000 dolari. El cere anularea legii privilegiilor fiscale care încurajează fraudele.

● Încă trei reactoare atomice sînt în curs de construcție în Franța. În prezent se află în funcțiune opt reactoare nucleare.

EXPOZIȚIE NEOBÎȘNITĂ

Pictorul elvețian Max Bucher a deschis la Düsseldorf o expoziție de pictură destinată orbilor.

Tablourile sînt confecționate din materiale cu o structură aspră, zgrunțuroasă, care să producă o senzație tactică cît mai puternică vizitatorilor nevăzători. Titlurile tablourilor sînt scrise în alfabetul Braille. Fotografia noastră prezintă unul dintre aceste tablouri ieșite din comun.

PUNCT ȘI DE LA CAPĂȚ

● Celebrul pianist Claudio Arrau a descoperit la un anticar din Munchen o sonată, necunoscută încă, a lui Beethoven. Compoziția va fi cîntată în public abia peste doi ani.

● În cursul lunii iunie, între Porțile de Fier și Marea Neagră, va putea fi urmărită o ambarcație originală alcătuită din trei canoe de material plastic, unite între ele și dotate cu pinze, avînd un echipaj compus din trei băieți și trei fete din Franța, care încearcă să străbată astfel o distanță de 8 500 km și să ajungă în Golful Persic, folosind căile pe care au mers altădată cruciații, argonauții și oștile lui Alexandru cel Mare.

● Incendiile nu vor mai surprinde oamenii în somn, datorită unui avertizor de mărimea unui nasture, inventat și pus în vânzare de firma «Magim Company» din Tokyo. E suficient să fie pus în contact cu o priză electrică, pentru ca la cel mai mic început de incendiu aparatul să declanșeze un puternic semnal de alarmă.

● Pentru a întreprinde o campanie de distrugere a insectelor care propagă holera, autoritățile din Nepal au instituit premii de cîte 300 rupii pentru 18 kg de muște predate centrelor de colectare. De unde se vede că «a prinde muște» nu e întotdeauna o aiureală.

colierul de perle

(culese la examene de medicină)

● «Accidentele pe care le poate suferi osul sînt entorsa, fractura și luxura».

● «Vezica biliară poate face calcule asupra alimentelor».

● «Părul femeilor cade mai rar decît al bărbaților, care suferă frecvent de calvinism».

● «În așteptarea ambulanței se poate da bolnavului un calmant, cu condiția să fie inofensiv și ineficace».

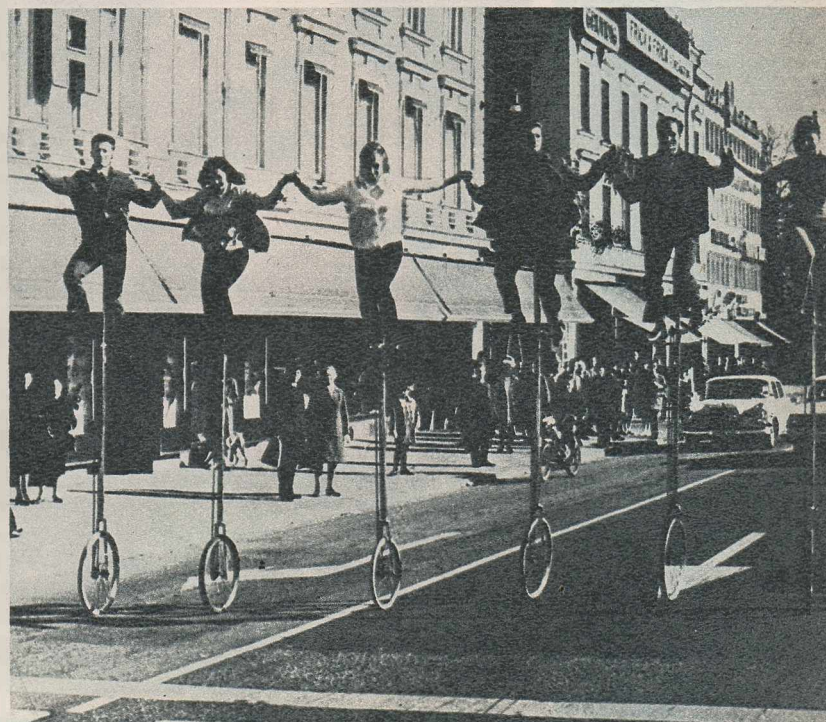
● «Trebuie să avem grijă ca tuberculosul să nu doarmă și să nu mănînce în aceeași farfurie cu ceilalți membri ai familiei».

● «În caz de gripă este interzis sărutul la o distanță mai mică de 1 metru».

● «Se va lua o pilulă cu cinci minute înainte de a adormi și alta cu cinci minute înainte de trezire».

● «În asfixie, primul ajutor pe care trebuie să-l acordăm este să facem accidentatului respirație superficială».

(După Jean Ray — «Anthologie de l'humour».)

MODĂ ȘI ACCIDENTE

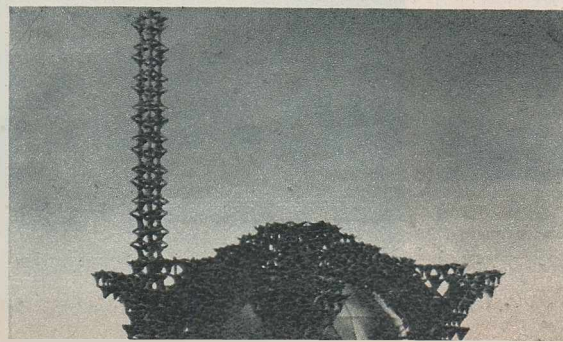
O nouă «modă» a invadat străzile Stockholmului: folosirea monocicletelor de circ drept vehicule de agrement.

Nu se știe cîte capete sparte s-au înregistrat pînă în prezent, dar poliția și spitalele de urgență se arată cît se poate de îngrijorate. Au și de ce!

OSAKA— 1970

Doă societăți ale industriei grele japoneze, «Toshiba» și «Ishikawajima», au proiectat construirea unui pavilion intitulat «Viziunea globală», care să figureze în cadrul Expoziției mondiale ce se va deschide la Osaka în 1970.

Un colos de oțel («cadru spațial») va acoperi ca o umbrelă clădirea unei săli de teatru («viziunea globală») care va putea găzdui 5 000 de persoane.

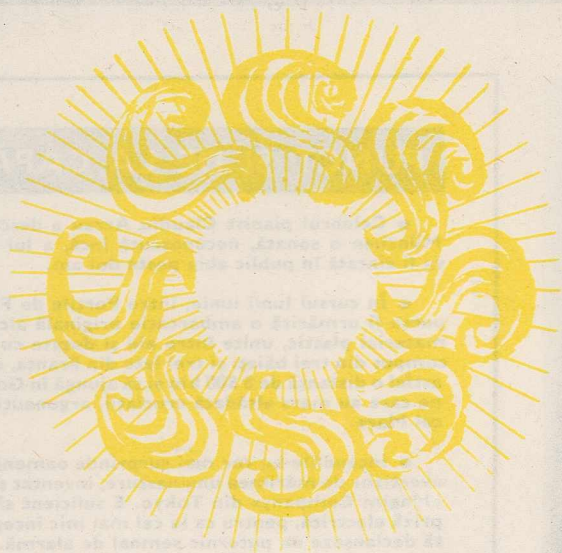

— CÎT E CEASUL,
DOMNIȘOARĂ?
— E SCUMP...

Ceasornicarul Richard Loftus din Londra este considerat un adevărat artist în meseria lui. Recent, el a plecat la Paris unde a deschis o expoziție cu cele mai reușite, mai la modă și — evident — mai scumpe creații ale sale. Iată cîteva dintre ele, prezentate de un manechin parizian.

e vară!

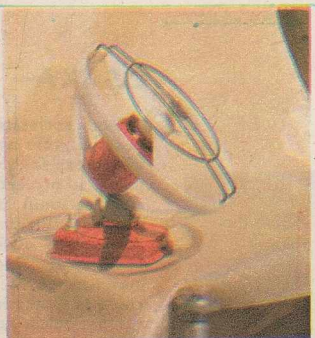
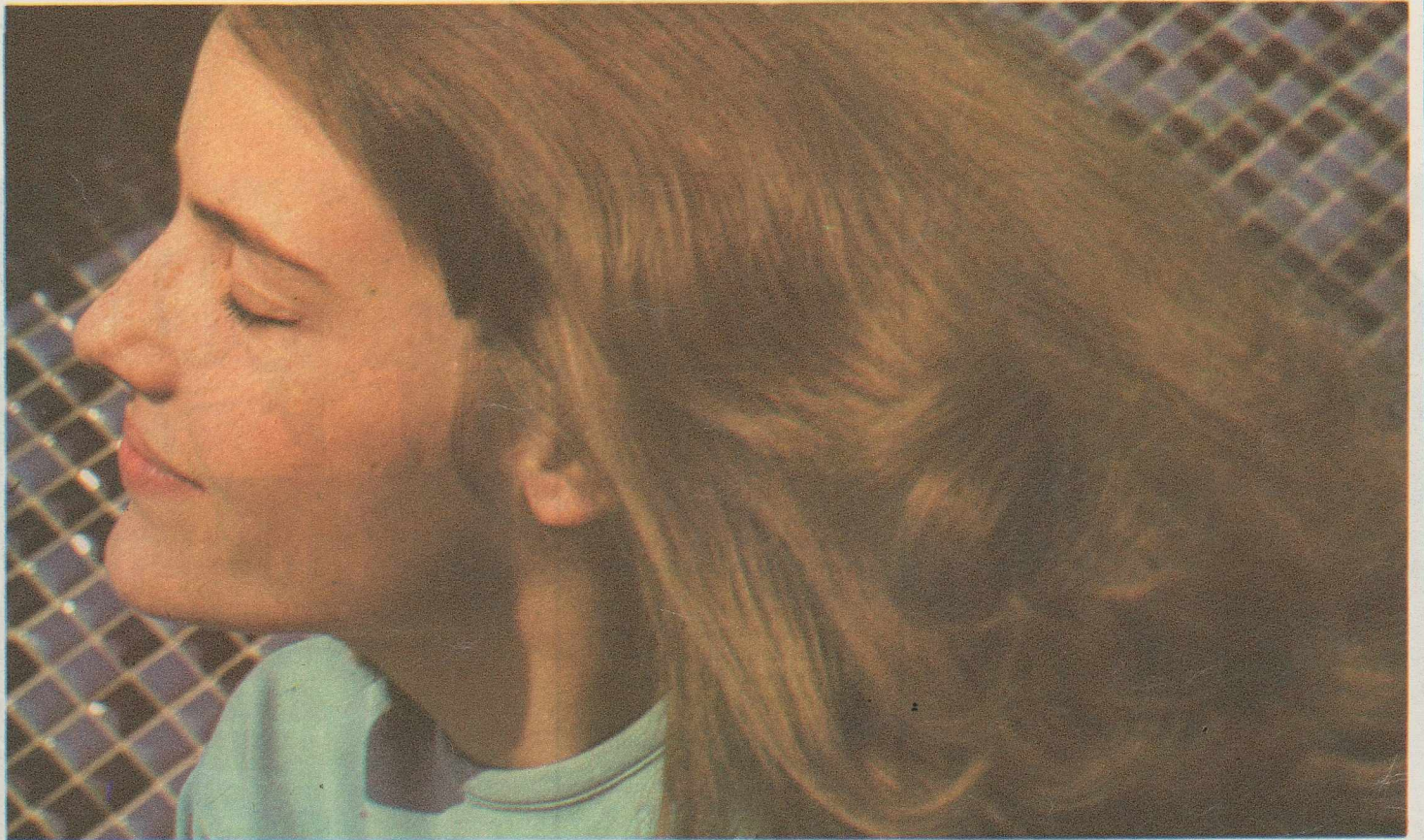

Electromotor-Timișoara vă pune la dispoziție două tipuri de ventilatoare de masă:

VM-3 — cu grătar de protecție la elice, funcționează în două turații. Elegant și simplu de manevrat, reglabil pentru unghiuri diferite pe verticală, dirijează curentul de aer pe direcția dorită. Un suport special permite instalarea lui și pe perete.

VM-4 — o construcție simplă și estetică, cu un suport din sîrmă cromată. Oscilează în suport, permițînd dirijarea curentului de aer în direcția dorită.

Ambele ventilatoare sînt economice, puterea absorbită fiind de 30 W. Vopsite în culori pastel, VM-3 și VM-4 sînt echipate cu electromotoare superioare calitativ, cu axul pe lagăre autolubrifiante, care asigură o funcționare ireproșabilă și de durată.

ventilatorul de masă nu e un lux ci o necesitate

carte

● Sub îngrijirea academicianului Al. Rosetti — cel mai bun editor din țară — și a lui Liviu Călin a început să apară la Editura pentru literatură seria de *Opere* de Camil Petrescu. Primul volum al seriei conține *Versurile* marelui nostru scriitor. În deschidere: Mărturie despre Camil Petrescu semnate de cei doi editori. Prefața: Început de toamnă pe Cumpătul de... Camil Petrescu.

● Recentul roman al lui Dumitru Almaș, *Viața-i frumoasă, băieți*, de semnificative implicații etice, sociale și politice, evocă, în paginile lui, momente din viața studenției noastre din anii 1932-1933. (Editura pentru literatură.)

● Paul Surer: *Teatrul francez contemporan*. O carte despre care, pe bună dreptate, în substanțialul său cuvânt introductiv, Valeriu Răpeanu ne spune: «Paul Surer n-a scris o carte de istorie seacă, ci cu eleganță și finețe a reconstituit o operă». În românește de Sanda Răpeanu (Editura pentru literatură universală).

● La Editura tineretului a apărut o nouă culegere din poeziile lui *Nicolae Labiș*. Ilustrații — Mihai Vulcănescu.

● În *Cugetări și Maxime* sînt desprinse de către Grigore N. Cvirianu gânduri ale unor mari oameni de cultură de faimă universală, despre fericire, adevăr și minciună, muncă, pace, război, patrie, popor etc. (Editura tineretului).

● În utila colecție «Lyceum», inițiată de Editura tineretului, a apărut un volum selectiv din opera criticului G. Ibrăileanu: *Studii literare*.

● Prin apariția în pragul verii a unor cărți precum *Zbor de noapte* de A. de Saint-Exupéry, *Henri IV* de Heinrich Mann, *Cronica familiei Pasquier* de Georges Duhamel, Editura pentru literatură universală ne pune la dispoziție pentru vacanțele noastre o antrenantă dar și substanțială lectură.

● În ultimul număr al revistei *Secolul 20* e publicat în traducerea Georgetei Horodnică romanul de circulație universală *Străduin* de Albert Camus. Tot în acest număr întîlnim și tragedia *Cenci* semnată de creatorul polyvalent și marele animator de teatru, Antonin Artaud. Și tot în acest număr o suită de desene franceze de la Ingres la Picasso... Dar pentru că nu putem epuiza aici sumarul acestei reviste, o recomandăm cititorului care, sîntem siguri, că după ce-o va parcurge o va păstra în biblioteca sa.

plastică

● *Pavel Codiță* — pictură. O succintă caracterizare a modului de a picta pe care îl practică artistul este dată de titlul unui tablou: «Dialog». Un dialog esențial cromatic între suprafețe de culoare, un joc și un ritm, dar nu al întâmplării, ci unul, desigur, laborios gândit, adesea temerar. Uneori pictorul rupe unitatea imaginii primordiale și ne-o redă în fragmente, închipuind o «Seară calmă», o «Compoziție cu pădure și păsări» etc. (Galeriile de artă, bd. N. Bălcescu.)

● *Amalia Belicinen Heinrich* — pictură. Peste douăzeci de lucrări, ancorate în apele calme ale figurativului. Sorginea lor este mai ales lumea satului, cu tipologia ei umană, cu preocupările ei («Clacă», «Sărbătoarea recoltei»). Chipul țărăncii e dominant în aceste lucrări. Aspru și monumental, se impune — după cum remarcă prefațatoarea — «prin expresia de pondere și echilibru susținută de volumele masive, statice, cu contur rotunjit...» Remarcăm cu deosebire: «Așteptare», «Flucieră», «Sărbătoarea recoltei» (Galeriile de artă, str. Mihai Vodă nr. 2).

● A. Mihailopol este binecunoscut publicului bucureștean. Artist foto-

graf de talent, el a cucerit audiența publicului cu un an în urmă, cu expoziția de fotografii artistice (100+1) de la Dalles. Începînd de la 1 iulie, Mihailopol va reedita expoziția, de astă dată în Tel Aviv și alte orașe din Israel. Iată una dintre lucrările din expoziție, intitulată «Iubitei mele».

cinema

● *Zoltan Karpathy*, seria a II-a a filmului «Un nabab maghiar», realizat după scenariul lui Jokai Mor. Cu un apreciazibil simț al epicii și al portretizării, regizorul Zoltan Varkony readuce pe ecran destinul familiei Karpathy, pe fundalul unei epoci sugerate, citeodată, pregnant. Pe generic apar cîțiva dintre cei mai cunoscuți actori maghiari: Zoltan Latinovits, Eva Ruttkay, Ivan Darvas, Lajos Basti, Istvan Kovacs, Judith Halasz, Vera Venczel.

● *Nebanul din laboratorul nr. 4*. Autorul «Marelui restaurant», regizorul francez Jacques Bernard, revine cu o comedie adaptată de Jean Halain după romanul lui René Cambon. Filmul, construit în jurul cunoscutei teme a savantului stingaci și timid, se sprijină pe comicul indusător — dar și vulnerabil — al actorului Jean Lefebvre. În alte roluri: Bernard Blier, Pierre Brasseur, Marie Latour, Robert Dalban, Henri Virlojeux.

● *Pasdrea timpurie*. Tot o partitură pentru un comic, Norman Wisdom («Alerg după o stea», «Un lucru făcut la timp»), cu umorul său eclectic — mai bine-zis cu îndemnarea sa de a exploata amintirile înaintașilor. Regia — Robert Asher. În restul distribuției: Edward Chapman, Jerry Desmonde, Paddie O'Neil.

● Mari actori pe ecranele noastre: *Alec Guinness*, *James Mason*, *Mal Ferrer*, *Sophia Loren*, *Christopher Plummer* (Căderea Imperiului roman), *John Wayne*, *Robert Mitchum* (El Dorado), *Richard Harris*, *Kirk Douglas* (Eroii de la Telemark), *Michèle Morgan*, *Raf Vallone* (Obsesia), *Maria Schell* (Sînt și eu numai o femeie).

Sophia Loren

● *Michèle Mercier* va fi o nouă «Lady Hamilton», într-un film pe care-l va realiza Christian Jaque.

● Viața doctorului Barnard va fi transpusă pe ecran într-un film ce va fi finanțat de Alfredo Bini. Eroul filmului dorește ca cel care-l va intruchipa să fie actorul american Gregory Peck. Producătorul înclină însă pentru Charlton Heston sau James Stewart.

disc

● În sfîrșit întîlnim înregistrate pe discurile din seria «Teatru pe disc» (care între timp și-a pierdut, pe undeva, numele deoarece nu mai apare ca siglă pe mapele respective) și realizări mai recente, de pildă *Luceafărul* lui Delavrancea (1966), în regia lui Dan Nasta, care, spre lauda casei de discuri, semnează și prezentarea de pe mapă, ceea ce ni se pare, din punct de vedere editorial, demn de remarcat. O distribuție prestigioasă (Ion Marincescu, George Demetru, Nicolae Bottez-Luchian, Mihai Heroveanu, Gr. Anghel-Secoleanu, C. Cristel, Boris Ciornei, regretatul George Măruță, J. Reder, S. Radoff, V. Ogășanu, R. Dunăreanu, Matei Alexandru, Tudorel Popa, Eliza Petrichescu, Magda Popovici), o regie modernă vor procura amatorilor de teatru la domiciliu satisfacții mai mari (16-EXE-0339).

● Intrucît Pascal Benoit, până subțire în compoziția românească, îl prezintă pe mapa discului pe Tudor Ciortea, una dintre personalitățile marcante ale muzicii noastre culte, noi ne rezumăm numai la menționările de rigoare (cu înțelegința cititorilor de-a recomanda fierbinte acest rar disc). Adică: *Din isprăvile lui Păcală*, octet pentru suflători, violă, violoncel și pian, și *Concert pentru orchestră de coarde* în execuția unor instrumentiști de prim rang și a Orchestrei simfonice a Radioteleviziunii cu Iosif Conta la pupitrul (ECE-0324).

● Orchestra simfonică a RTV, Corul de copii al aceleiași instituții plus o formație din Orchestra de studio a Radioteleviziunii, bucurîndu-se de aportul dirijorilor Emanoil Elenescu, Carol Litvin și Elena Vicić ne prezintă pe Laurențiu Profeta în *Suita I din baletul «Prinț și cerșetor»* și *Sase piese umoristice pe versuri de Tudor Arghezi*. Lucrări înscrise la partida activă a bilanșului muzicii contemporane românești, prin merite deosebite (ECE-325).

muzică

● Pianista *Annerose Schmidt* (premiul la concursurile internaționale de prestigiu «Chopin» și «Schumann») va fi solista concertului săptămînal al Filarmonicii, dirijat de *Mirela Basarab*. În afară de Concertul în Sol major pentru pian și orchestră de Maurice Ravel, în care o vom admira pe artista argentiniană, vom mai asculta Adagio pentru orchestră — o primă audiere — și Simfonia a XVIII-a de Cuclun (1 iunie, sala Ateneu).

● Există în viața noastră muzicală o bună tradiție, cam pierdută pe drum în ultima vreme: aceea a producțiilor unor verificate ansambluri corale sau instrumentale școlare. Ne bucurăm, de aceea, anulînd un concert dat de corul (100 de elevi) și cîțiva soliști instrumentiști ai școlii generale «Petre Spirescu» din Capitală. Sub bagheta profesorului Niță Hîntea, tinerii iubitori de muzică vor interpreta un program foarte divers din literatura muzicală universală și originală (2 iunie, sala mică a Palatului).

● Admirabila noastră balerină *Magdalena Popa*, binecunoscută publicului

parizian după succesul obținut cu «Giselle», reapare în capitala Franței, de astă dată ca Odette-Odille (Lacul lebedelor), într-o reprezentație pe care ilustra formație «London Festival Ballet» o dă, sub cerul liber, în cadrul Festivalului de Marais. Un prilej pentru a ura tinerei și înzestrății reprezentante a artei coregrafice românești noi și bogate succese!

● Sînt de asemenea invitați peste hotare dansatorii *Maria Mitrache* și *Victor Vlase* la primul Festival unional de dans modern al U.R.S.S. care se va desfășura la Vilnius între 1 și 3 iunie, cu participarea unor valoroși artiști sovietici, maghiari, cehi, polonezi, englezi, danezi, germani etc.

teatru

● «Atelier '68» — acțiune a Teatrului «C.I. Nottara» de a promova dramaturgia originală, oferînd publicului lucrări unor debutanți. Portofoliul de piese prevede un număr destul de bogat de titluri. Ilie Păunescu e unul dintre autorii recomandați de acest «atelier». Spectacolul său cu *Fotografii mișcate* include două piese într-un act inspirate din istoria secolului trecut în țara noastră. Scrise cu talent literar și simț al replicii, cu știință evocării istorice, piesele au fost încheiate într-un spectacol armonios de către Dan Nasta (care e și unul dintre bunii interpreți), cu strădania de a face investigații psihologice. Gilda Marincescu și Dorin Varga dau viață cu patos portretelor istorice.

Luminița Dobrescu

● *Boema-Palace* — spectacol estival de mare succes în grădina Boema, realizat de Bițu Fălcineanu cu fantezie și inventivitate, pe un text destul de anemic, îmbogățit substanțial prin datele reprezentăției; inspirată, scenografia lui Puiu Ganea și, mai ales, coregrafia lui Sandu Fayer. O surpriză actoricească: Fărămiță Lambru. Excelentă apariție în spectacol: mario-nistul R. Zolla. În progres real, Margareta Pistaru și Anda Călugăreanu (atunci cînd vocile lor nu sînt pulverizate de acompaniamentul mult prea insistent al formației — bune de altfel — «Sincron»).

● *Cînd aud cucul cîntînd* — o nouă comedie populară de Gh. Vlad la Teatrul din Giulești, cu multe situații comice de efect, pe canavaua unor probleme actuale. Regizoarea Geta Vlad conduce o excelentă echipă de comici: Șt. Mihăilescu-Braila, C. Florescu, Ernest Maței, Emil Hossu, Ileana Cernat, Ileana Codarcea. Sperăm că la toamnă ne vom întîlni cu teatrul în propriul său sediu și cu un repertoriu adecvat.

● Două teatre de păpuși din provincie în turneu prin București: Teatrul din Pitești cu *Moș Guno*, o dramatizare de Valentin Silvestru — regizată de Al. Anchidin — cu scenografia realizată inspirat de Clelia Ottone. Teatrul din Bacău a înfățișat *Lampa lui Aladin* — spectacol realizat colorat și cu fantezie de Petru Valter.

televiziune

Fără a putea semnala vreun televizionist sau măcar sublinia, ca deosebit de interesantă, vremea dintre emisiunile săptămîinii, spicăm din program:

DUMINICĂ 2 IUNIE. Ascultați sau reascultați (indiferent de cite ori l-ați mai auzit) Concertul pentru vioară și orchestră de Johannes Brahms. Solist, Ștefan Ruha (11.45) ● Capitoarele *Zigzagului* au început să se succedă cam după tipic. Și surprizele? (14.15) ● Un afiș de *Televizietați* care nu ne prea îmbie. Și de aici lipsește insolitul (21.00) ● Ne vom amuza, în schimb, vizionînd comedia muzicală «Tommy toreadorul», cu excelentul comic britanic Tommy Steel (21.20).

LUNI 3 IUNIE. Recomandăm, nu numai tinerilor, emisiunea «După 20 de ani» — o evocare a șanterului național Bumbesti-Livezeni și a oame-nilor săi (19.00) ● O emisiune de *Muzică populară* la care salutăm apariția citorva nume noi: Ștefania Ivan-Bolozan, Maria Haiduc, Tică Sorescu (20.00) ● *Televizietații* a ajuns cu «Istoria civilizațiilor» la neolitic (20.45).

MARȚI 4 IUNIE. O singură recomandare: *Seară de teatru* cu cea de-a doua operă a trilogiei lui B. Ștefanescu Delavrancea: «Viforul» (21.00).

MIERCURI 5 IUNIE. *Fotbal:* România-Olanda (17.30) ● Tinere talente cîntă și dansează pentru tineret (emisiunea *Constelația lirei*): Marina Crilovici, Dan Grigore, Eugen Sirbu, Rodica Simion, Dan Moise (19.30) ● *Televizietații* deschide un nou ciclu dedicat unor mari figuri ale ecranului. Vom vedea astăzi și în săptămînile următoare cîteva dintre creațiile marelui actor Humphrey Bogart (21.15) ● Ionel Femic, maestru al romanței, este evocat la emisiunea *Amintirile unui pian* (22.25).

JOI 6 IUNIE. PROGRAMUL I: emisiunea *Mari interpreți* ne aduce pe micul ecran un vrăjitor al arcului: Isaac Stern (22.40) ● PROGRAMUL II: *Invitație la vals* continuă să fie o emisiune agreabilă (22.00).

VINERI 7 IUNIE. *Studioul muzical* programează «Muzica de operă italiană — Bellini» cu concursul unor valoroși soliști vocali: Zenaïda Pally, Elisabeta Neculce-Carțig, Marina Crilovici și alții (20.20) ● Zoe Dumitrescu-Bușulenga și Dan Hăulică într-un *Dialog despre cultură*, reluînd ardentă temă «Specificul național în literatură și artă» (20.40).

SÎMBĂȚĂ 8 IUNIE. *Fotbal:* Progresul-F.C. Argeș, unul dintre meciurile decisive pentru desemnarea echipei campioane la fotbal (17.30) ● Din sumarul *Televizietații* reținem interviul (filmat) luat de Catinca Ralea marelui artist plastic englez, septuagenarului Henry Moore (20.00) ● Un alt eveniment fotbalistic: Finala campionatului european — transmisie de la Roma (21.00) ● Serialul de aventuri *Războinarii* încheie programul serii (22.45).

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON la Concursul nr. 22 din 2 iunie 1968

I. Metalul București-Polit. Iași	1
II. Metrom-Electronica Obor	x
III. C.F.R. Timișoara-Olimpia	1
IV. Metalul Hunedoara-Vagonul x	
V. Minerul B.M.-A.S. Cugir	1
VI. C.S.M. Reșița-C.S.M. Sibiu	1
VII. C.F.R. Arad-Gaz Metan	1
VIII. Crișul-C.F.R. Cluj	1
IX. Industria sîrmei-Polit. Timișoara	1
X. Bari-Livorno	x
XI. Messina-Palermo	2
XII. Novara-Foggia	x
XIII. Verona-Lecco	1

VIMAS. — aparat pentru masaj. O noutate tehnico-medicală, un mijloc eficient pentru păstrarea supleții și a sănătății corpului dv.

BIM-BAM — sonerie cu două tonalități, sunet plăcut, discret.

**PRODUSE ALE COOPERATIVEI
ELECTROBOBINAJ
BUCUREȘTI, STR. GHIOCEI 20**

